Informe d'avaluació

Pla per la Igualtat (2000- 2006)
Ajuntament de Vilafranca del Penedès

Document elaborat per l'associació Espais per a la Igualtat

Març 2007

Informe d'avaluació.
Pla per la Igualtat (2000-2006)
Ajuntament de Vilafranca del Penedès

ÍNDEX

pàgines

Introducció i Metodologia 1

1. Indicadors sociodemogràfics 6

2. Informe d'avaluació 25

2.1.La Gestió del Pla per la Igualtat 25

2.2. Àmbits d'actuació del Pla per la Igualtat.....33

2.2.1. Violència contra les dones.....35

2.2.2. Població.....40

2.2.3. Formació.....46

2.2.4. Treballs i altres usos del temps.....53

2.2.5. Salut.....66

2.2.6. Territori.....73

3. Conclusions i recomanacions 78

Annexes 86

Elaboració de l'informe: Marta Suero- Associació Espais per a la Igualtat

INTRODUCCIÓ I METODOLOGIA

Marc General

La principal eina amb la que comptem per planificar les polítiques de gènere o d'igualtat d'oportunitats és el que anomenem *Plans d'Igualtat*. Un Pla d'Igualtat recull de manera sistematitzada tots aquells objectius i accions que es duran a terme en un determinat període de temps encaminats a disminuir o eliminar la desigualtat d'oportunitats entre dones i homes. El Pla d'Igualtat pot definir accions per aquells àmbits on es conegui que hi ha un major grau d'aspectes discriminatoris cap a les dones i tenir un plantejament transversal, definint objectius per a totes les àrees o àmbits municipals.

És important definir el punt de partida a nivell conceptual. Cal fer referència a la diferència entre *sexe* i *gènere*, en la mesura en què el sexe és la constitució biològica diferent entre homes i dones, i el gènere la construcció cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes. Aquesta construcció, tan arrelada en la nostra societat, estableix uns rols diferenciats i dicotòmics en els que s'adscriu a les dones uns valors considerats femenins i als homes els considerats masculins.

El gènere configura les relacions socials a partir de les diferències entre els sexes, i es converteix en un camp a partir del qual es construeixen i prenen forma les relacions de poder que es donen entre les persones. No és l'únic camp, ja que també entren en joc la provinença social, el poder econòmic, l'ètnia, el nivell cultural, l'edat, la salut física i mental, etc., però sí sembla ser una forma recurrent i persistent en diferents societats i cultures.

Les Polítiques de Gènere i Igualtat d'Oportunitats han de dur a l'establiment d'unes mesures d'aplicació immediata que permetin a ambdós sexes comptar amb les mateixes oportunitats de participació al món de treball, a l'educació, a la cultura, a la política, a la vida social.

D'altra banda, La Comissió Europea defineix el concepte de 'Gender Mainstreaming' ('transversalitat de gènere') com la necessitat de revisar la suposada neutralitat de les polítiques i de les pràctiques administratives i gerencials que fan possible la seva realització, des de la consideració sistemàtica de les diferents situacions, interessos, necessitats de les dones i els homes, en cada una de les fases i mecanismes existents per a la seva planificació, disseny, execució i avaluació.

Aquesta transversalitat contempla tot el cicle de vida de les persones, des dels processos primerencs de socialització fins a la vellesa, considerant tots els àmbits en els que s'interactua al llarg de la vida: educació, treball, oci, serveis socials... i que al mateix temps estan interrelacionats entre ells, el que exigeix una actuació coordinada des de totes les àrees. Es tracta d'observar i actuar sobre *altres* realitats i formes de vida que es mantenen invisibles o desvaloritzades per respondre a les necessitats que es presenten però també per transformar-les. No es tracta de facilitar a les dones l'exercici dels seus rols, sinó de donar valor i prestigi a les funcions tradicionalment femenines, perquè aquestes puguin ser exercides amb dignitat no només per les dones, sinó també pels homes.

Metodologia d'avaluació

Les Polítiques de Gènere i d'Igualtat d'Oportunitats tenen encara una història recent. Per tant estem, encara, construint les eines per incorporar la perspectiva de gènere en la planificació, el disseny, l'execució i l'avaluació de les accions municipals.

En l'elaboració d'aquest informe d'avaluació s'han tingut en compte els criteris d'avaluació de polítiques públiques i socials més habitualment utilitzats per tal de realitzar una avaluació centrada principalment en el procés i la implementació del Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès. Els principals criteris d'avaluació que s'han tingut en compte són:

- La rellevància: l'adequació d'objectius explícits del Pla amb les necessitats identificades. S'examina de quina manera les actuacions emmarcades en el Pla responen a les necessitats i reptes del moment i si existeix un vincle lògic i clar entre els objectius generals, les prioritats i les actuacions. Això s'assoleix mitjançant una anàlisi de la teoria interna dels programes, pertinència del model d'intervenció escollit, els productes/recursos resultants i les activitats realitzades.
- L'efectivitat: en què mesura s'han implementat i complert els objectius del Pla. Quines accions relacionen objectius amb resultats, com s'han desenvolupat les mateixes i quina valoració s'extrau de la implementació.
- L'eficiència: la correspondència entre els resultats obtinguts i els recursos emprats. En aquest punt s'analitzen els mecanismes d'execució, comunicació i coordinació, el repartiment de tasques i les interaccions entre els diferents actors i institucions que directa o indirectament han participat, entre d'altres.
- L'impacte: són els efectes buscats, i no buscats, dels objectius i les accions programades en el pla. En aquest sentit podem destacar una doble dimensió en el criteri d'impacte, per una banda l'efecte de les accions proposades en el pla entre la població beneficiària i, per una altra banda, l'impacte del pla en la introducció de la perspectiva de gènere en les polítiques i programes municipals.
- Sostenibilitat: el manteniment dels efectes positius, els efectes esperats. Com en el criteri d'impacte, destaquem la doble dimensió d'aquest criteri, ja que s'ha tingut en compte tant la sostenibilitat dels efectes positius de les accions entre la població beneficiària com la sostenibilitat de la incorporació de la mirada de gènere en l'acció municipal més enllà de les accions que es programen dins el marc del Pla per la Igualtat.

El fet que Vilafranca del Penedès porti ja deu anys duent a terme de forma activa accions adreçades a aconseguir la igualtat d'oportunitats entre dones i homes esdevé un clar element facilitador de la tasca d'anàlisi i recollida de la informació disponible. Tot i això, també hem de fer referència a certes dificultats d'anàlisi al llarg del procés d'avaluació derivades de la manca de concreció del document marc del Pla per la Igualtat a nivell de l'absència d'elements fonamentals a l'hora de fer un seguiment i avaluar polítiques públiques: una diagnosi prèvia, l'establiment d'indicadors, d'una calendarització de la implementació, fitxes de seguiment de les accions realitzades i de la no definició dels agents implicats.

Per tal de realitzar el present informe d'avaluació, s'han fet servir diverses eines metodològiques per, d'una banda, recopilar la informació necessària relativa a la gestió, funcionament, objectius i accions del Pla per la Igualtat, i de l'altra, promoure la participació dels diferents agents implicats en el procés d'avaluació del Pla.

En el procés d'avaluació s'han fet servir els següents instruments de recollida d'informació:

- **Reunions amb l'equip tècnic del Pla per la Igualtat** per tal de definir i concretar la demanda, el calendari de l'avaluació i establir les dinàmiques metodològiques del procés.
- **Entrevistes en profunditat a l'equip tècnic i polític del Pla per la Igualtat.**
- **Recollida i anàlisi de dades estadístiques i de documentació municipal.** S'ha analitzat tot el material escrit recopilat: memòries anuals del Pla per la Igualtat i d'altres Plans i/o serveis municipals, document marc del Pla per la Igualtat i d'altres plans transversals, dades estadístiques del padró municipal i del darrer cens realitzat (any 2001), dades de persones usuàries de diferents serveis municipals, etc.
- **Taller participatiu de dones de Vilafranca del Penedès**. Es va realitzar una convocatòria oberta a totes les dones de Vilafranca i l'assistència a la sessió va ser de 18 dones. La informació recopilada s'ha tingut en compte en els diferents apartats del present informe d'avaluació; tanmateix cal tenir en compte que es tracta d'una mostra reduïda en relació a la població total al municipi (18.600 dones[1]) i per tant es tracta d'unes conclusions poc representatives des del punt de vista metodològic però interessants per conèixer la valoració ciutadana i detecció de necessitats de les persones assistents a una sessió d'aquestes característiques[2].
- **Sessió de discussió amb el Consell Municipal per la Igualtat** sobre el funcionament del Pla i les accions desenvolupades al mateix.
- **Realització, tramesa i anàlisi de qüestionaris i fitxes d'avaluació per totes les àrees municipals de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.** Es va dissenyar un model de qüestionari d'avaluació i des del Pla per la Igualtat es va fer arribar el document a tots i totes les persones de l'equip de govern per tal que es distribuïssin entre representants tècnics de totes les àrees de l'Ajuntament. A continuació presentem les dades de la mostra dels 16 qüestionaris rebuts per part del personal tècnic:

Gràfics 1 a 5- Dades relatives als qüestionaris d'avaluació del Pla per la Igualtat adreçats al personal tècnic de l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès.

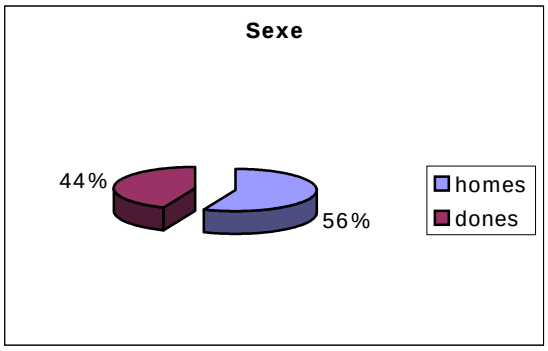

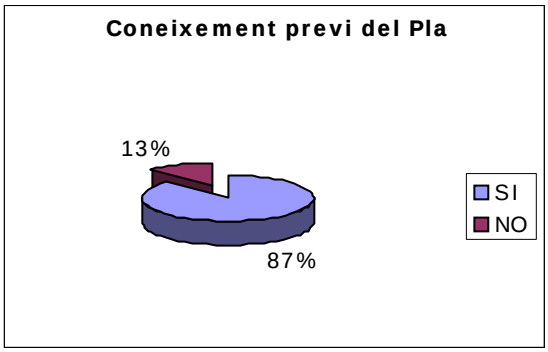

[1] Dades del Padró Municipal d'habitants a 1/01/2007.
[2] Veure informe complert del Taller Participatiu als annexes.

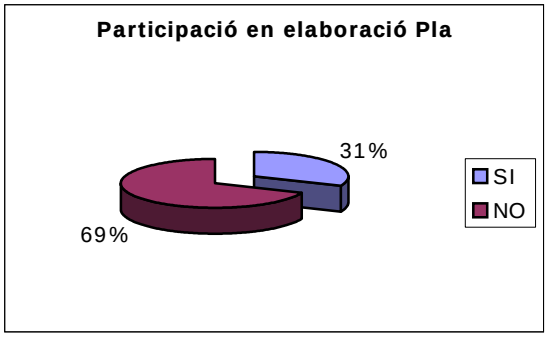

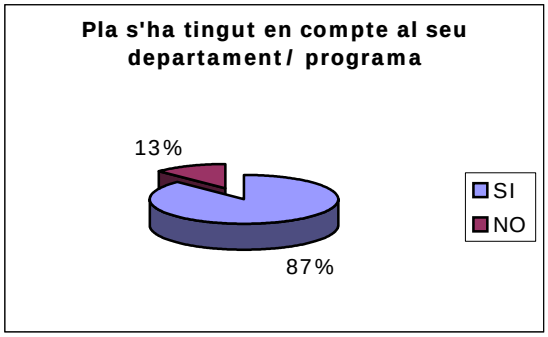

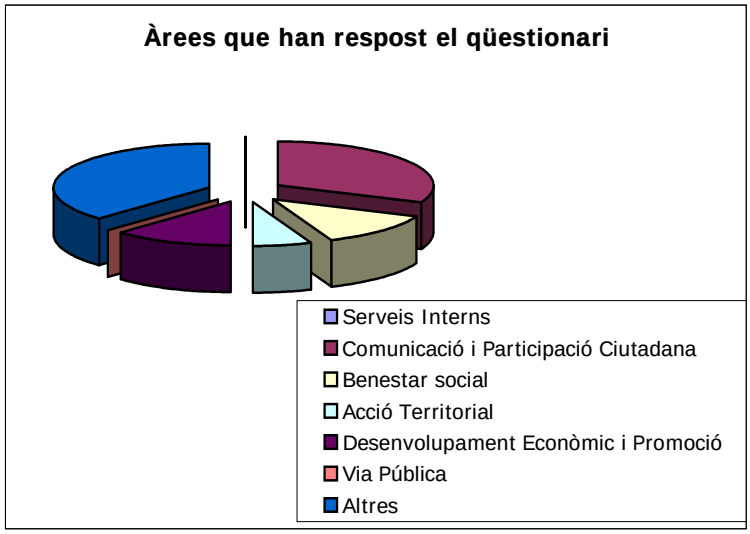

- Es dóna bastant equilibri entre homes i dones pel que fa a les persones que han respost al qüestionari, el que es tracta d'un fet positiu en tant que tradicionalment acostumen a ser més dones que homes qui acostumen a participar més en qüestions relacionades amb el gènere i la igualtat d'oportunitats.

- El 87% de les persones que ha respost al qüestionari coneixia el Pla prèviament. El 13% restant, persones que no coneixien el Pla, correspon al Patronat Municipal d'Esports i la Policia Local.

- Només el 31% de les persones havia participat en la Comissió d'elaboració del Pla. Cal tenir en compte en aquest punt que fa més de 10 anys de la constitució de la mateixa, i que tant les àrees i departaments com el personal dels mateixos ha anat canviat al llarg d'aquest període.

- La majoria de persones afirma haver tingut en compte el Pla per la Igualtat a l'hora de planificar i/o desenvolupar les accions als seus departaments i programes. Les persones que han contestat 'no' a aquesta pregunta pertanyen al Patronat Municipal d'Esports i la Policia Local, qui també havien afirmat desconèixer el Pla prèviament.

- En relació a les àrees o programes als quals pertanyen les persones que han respost els qüestionaris, s'observa que la majoria pertany a la categoria 'altres'. Es tracta de l'Oficina d'Atenció a la Ciutadania, el Patronat Municipal d'Esports, el Pla per la Gent Gran, el Pla per la Igualtat, la Policia Local i el servei de Salut i Consum. A continuació, 5 respostes són del personal de l'Àrea de Comunicació i Participació Ciutadana: Comunicació, Integració Europea, el Pla per la Convivència, el Pla Vilajove i el Pla d'Infància. Dos qüestionaris s'han obtingut tant de l'Àrea de Benestar

Social com de l'Àrea de Desenvolupament Econòmic i Promoció: Cultura i Educació, i Promoció Econòmica i Treball i Societat del Coneixement, respectivament. Finalment, des de l'àrea d'Acció Territorial s'ha obtingut una resposta del Servei de Medi Ambient.

- S'observa per tant que s'ha donat una participació baixa a o nul·la d'algunes àrees i serveis. És el cas de l'Àrea de Via Pública amb cap qüestionari, d'Acció Territorial amb només una resposta o bé dels Serveis Socials, entre d'altres. Per tant és important tenir això en compte a l'hora d'abordar certes qüestions al llarg d'aquesta avaluació, donat que no s'ha disposat de la informació necessària per tractar alguns temes.

Estructura del document

El present treball consta de tres parts. En primer lloc, es presenta l'apartat '**Indicadors sociodemogràfics**'. Un coneixement previ de la realitat sociodemogràfica amb lectura de gènere del municipi de Vilafranca del Penedès és fonamental per tal de dissenyar, implementar i avaluar accions d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Aquesta diagnosi prèvia no s'ha realitzat en el cas del Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès, tal i com s'apuntarà més endavant. Per aquest motiu, el present informe avaluatiu presenta com a punt de partida una sèrie d'indicadors sociodemogràfics bàsics disgregats per sexe, conscients que aquesta tasca no és una pràctica habitual en el marc d'una avaluació de polítiques socials, però tanmateix necessària per tal d'assolir la nostra funció avaluadora.

A continuació es presenta la segona part del document: '**Informe d'avaluació**'. Aquest apartat està dividit alhora en dues parts: l'anàlisi de gestió i l'anàlisi d'àmbits de treball del Pla per la Igualtat. En l'anàlisi de la gestió, s'examinen el disseny i el seguiment del Pla, la seva estructura organitzativa, els mecanismes de participació ciutadana que s'han donat, la comunicació i difusió realitzades, els recursos amb els que s'ha comptat i la formació i sensibilització rebudes i exercides. En la segona part, s'avalua el Pla per la Igualtat des dels àmbits de treball del mateix: violència contra les dones, població, formació, treballs i altres usos del temps, salut i territori.

Finalment, la tercera part '**Conclusions i Recomanacions**' assenyala els aspectes més rellevants de l'avaluació realitzada i dibuixa unes propostes d'actuació arrel dels 'punts a millorar' detectats al llarg de l'anàlisi.

Estructura de població

Gràfic 6- Piràmide de població per sexe i edat. Vilafranca, 1/01/2007.

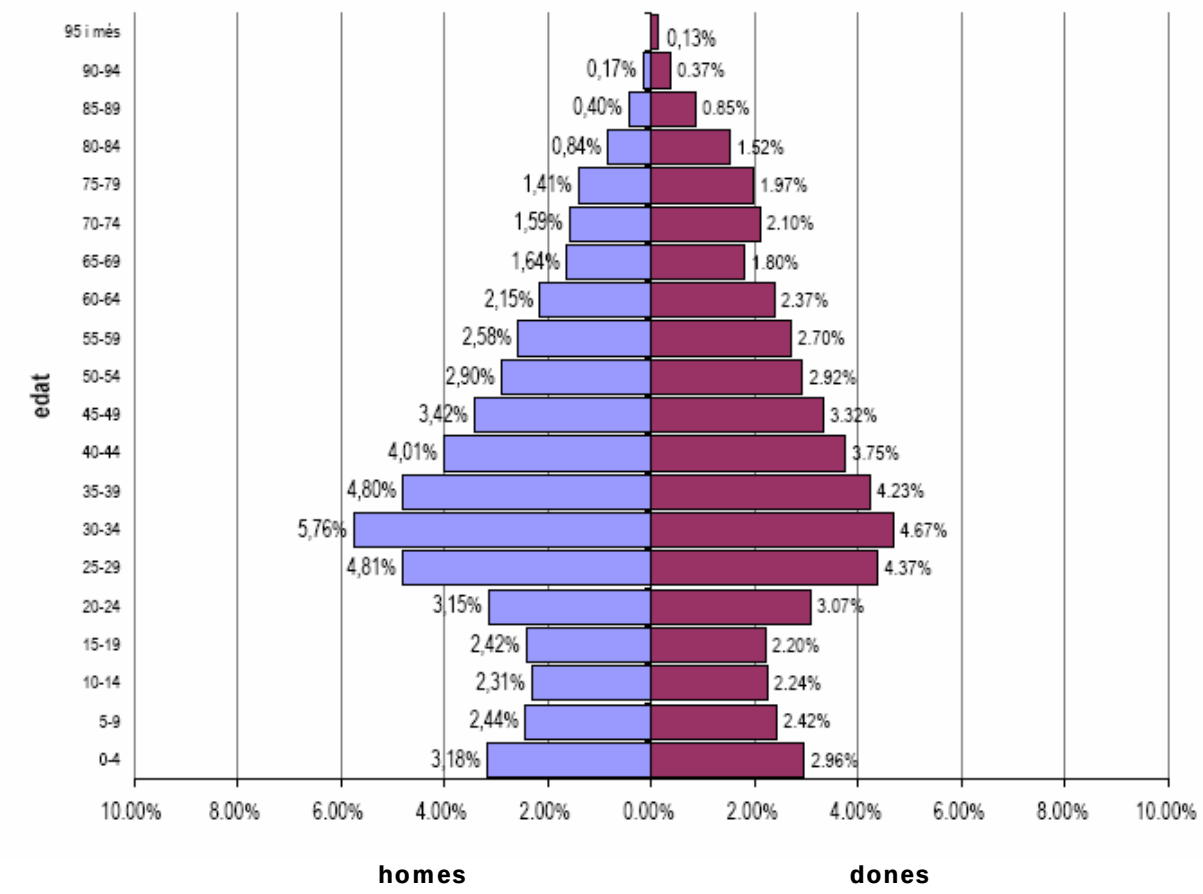

Font: Padró Municipal d'habitants. Ajuntament de Vilafranca del Penedés.

- La població a Vilafranca del Penedès és de **37.210 habitants**, segons dades del Padró municipal a 1 de gener del 2007. És dóna un fort equilibri entre dones i homes: hi ha 18.600 dones i 18.610 homes.

- La piràmide d'edats reflecteix una **població jove- adulta**, on el gruix de població es concentra entre els 20 i els 49 anys. La base de la piràmide presenta una reducció des dels 5 als 19 anys, deguda a la baixa natalitat que afecta el conjunt del territori català i espanyol, tot i que a Vilafranca del Penedès es dóna una remuntada dels 0 als 4 anys com es pot veure en la base de la piràmide.

- Vilafranca del Penedès segueix el patró de les societats industrialitzades que es caracteritzen per un **gradual envelliment de la població**: el percentatge de població de 65 és del 17,4%, mentre que la taxa de població infantil (menors de 15 anys) és del 15,5%.

- El nombre global de dones i d'homes és totalment equilibrat pel conjunt de la població, el 50% per ambdós sexes. Tanmateix si s'observa el nombre de persones

per sexe i per edats, el nombre d'homes supera sensiblement el de dones dels 0 als 49 anys. Això és fonamentalment degut al fenomen migratori i també a raons pròpies de la natalitat.

- No obstant, aquesta tendència s'inverteix a partir dels 50 anys a l'haver més dones que homes, ja que **l'esperança de vida de la població femenina és més alta que la masculina**. Del total de persones de 65 anys i més que resideixen a la vila, el 58,9% són dones i el 41,1% homes. Aquesta tendència augmenta percentualment amb l'edat ja que entre les persones de 85 anys i més, les dones signifiquen el 67% vers el 33% d'homes. Aquestes dades constaten l'actual tendència a la **femenització de la vellesa**. L'augment de l'esperança de vida de les persones és degut a una millora de la salut pública, els recursos socials i els avenços sanitaris. L'esperança de vida s'ha desplaçat fins als vuitanta anys i a partir del tram d'edat de 65 i més augmenta molt més la presència de les dones que no pas d'homes, com hem vist, fet que s'explica fonamentalment per l'impacte d'hàbits de vida i laborals diferencials.

Nova ciutadania

Taula 1. Població a Vilafranca del Penedès per sexe i lloc d'origen. Vilafranca, 1/01/2007.

	Dones	% fila	Homes	% fila	Total	% col.
Estrangera	2.573	42,2%	3.522	57,8%	6.095	16,4%
Espanyola	16.027	51,5%	15.088	48,5%	31.115	83,6%
Total	**18.600**	**50%**	**18.610**	**50%**	**37.210**	**100%**

Font: Padró Municipal d'habitants. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Elaboració pròpia.

La població estrangera a Vilafranca del Penedès l'any 2004 és de 6.095 persones, representant el **16,4% del total de població** del municipi[3].

Taula 2. Població de nacionalitat no espanyola i sexe. Vilafranca, 1/01/2007.

lloc de naixement		Dones	% files	Homes	% files	Total
Unió Europea		**303**	**44,1%**	**384**	**55,9%**	**687**
	Romania	74	50,0%	74	50,0%	148
	Bulgària	60	42,6%	81	57,4%	141
Resta Europa		**90**	**55,9%**	**71**	**44,1%**	**161**
Àfrica- Magreb		**793**	**32,6%**	**1.637**	**67,4%**	**2.430**
	Marroc	777	32,8%	1.591	67,2%	2.368
Resta Àfrica		**51**	**31,5%**	**111**	**68,5%**	**162**
Amèrica del Nord		**10**	**62,5%**	**6**	**37,5%**	**16**
Amèrica Llatina		**1.234**	**51,0%**	**1.186**	**49,0%**	**2.420**
	Equador	307	49,1%	318	50,9%	625
	Perú	245	47,0%	276	53,0%	521
Àsia i Oceania		**92**	**42,0%**	**127**	**58,0%**	**219**
	Xina	56	42,4%	76	57,6%	132
Total		**2.573**	**42,2%**	**3.522**	**57,8%**	**6.095**

Font: Padró Municipal d'habitants. Ajuntament de Vilafranca del Penedès. Elaboració pròpia.

De les dades presentades destaquem les següents característiques de la població migrada:

[3] Cal tenir en compte, però, que les dades recollides al padró municipal no sempre s'ajusten completament a la realitat de la població migrada, ja que persones nouvingudes poden ser reàcies a inscriure's al padró si no tenen permís de residència.

- **El 80% de la població migrada a Vilafranca prové del nord d'Àfrica i de Llatinoamèrica** (aproximadament el 40% de cada origen).

- **Dins el col·lectiu de persones migrades la presència d'homes és majoritària,** ja que el 42,2% són dones i el 57,8% homes. Si observem les diferents nacionalitats, les diferències per sexe s'accentuen més en el cas d'algunes nacionalitats. Es dóna una **masculinització principalment de les migracions d'Àfrica i Àsia**: de la població del Marroc, un 67,2% són homes i un 32,8% dones, i de la resta d'Àfrica el 68,5% són homes i el 31,5% dones. També és aquest el cas de les persones que provenen d'Àsia, ja que hi ha una major presència d'homes (58%) que de dones (42%), i són sobre tot persones vingudes des de la Xina.

- Pel que fa a la **població llatinoamericana**, es dóna un equilibri entre la presència de dones i homes. Els països d'origen més majoritaris són l'Equador i el Perú, que presenten també equilibris entre els sexes.

- Es dóna així mateix presència de persones de la Unió Europea (11,3% de la població migrada), amb una presència més alta d'homes (55,9%) que de dones (44,1%). Per països predominen les persones originàries de Romania i Bulgària.

Models de convivència

Taula 3. Llars segons tipus. Vilafranca, 2001[2].

	2001	% columnes
SENSE NUCLI FAMILIAR	**2.472**	**22,4%**
unipersonals	2.081	18,8%
més de dues persones	391	3,5%
AMB NUCLI FAMILIAR	**8.581**	**77,6%**
parelles sense fills/es	2.597	23,5%
parelles amb fills/es	4.685	42,4%
mares soles amb fills/es	881	8%
pares sols amb fills/es	181	1,6%
amb més d'un nucli	237	2,1%
TOTAL	**11.053**	**100%**

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

La tipologia de llar majoritària a Vilafranca del Penedès és la de parella amb fills i/o filles, en concret el 42,4% de les llars són així, mentre que en segon lloc trobem les llars que estan formades per parelles sense descendència, un 23,5%, mentre que el 9,6% . A continuació, un 18,8% de les llars són de persones que viuen soles, i un 9,6% de les llars de Vialfranca són monomarentals/monoparentals.

D'aquestes dades, doncs, es desprèn que una gran part de la població adulta es troba en una etapa del seu cicle vital on les tasques reproductives giren entorn la cura i la criança dels fills i filles.

Taula 4.Nuclis monomarentals i monoparentals per sexe i estat civil. Vilafranca, 2001.

Estat civil	dones	% col.	homes	% col.	total	% col.
solter/a	111	11,4%	34	15,4%	145	12,2%
casat/da	144	14,8%	74	33,5%	218	18,3%
vidu/a	344	35,4%	70	31,7%	414	34,7%
separat/da	243	25%	31	14%	274	23%
divorciat/da	129	13,3%	12	5,4%	141	11,8%
Total	**971**	100%	**221**	100%	1.192	100%

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

La gran majoria de les famílies amb una sola persona responsable de la mateixa, estan a càrrec de dones. Podríem dir que aquesta és una realitat compartida a tot arreu, i que succeeix també a Vilafranca del Penedès. El 81,5% de les llars monoparentals/monomarentals estan a càrrec de dones, mentre que un 19,5% estan a càrrec d'homes.

[2] No es presenten dades més actualitzades que aquestes relatives a l'any 2001 donat que les dades del cens de l'any 2001 són les darreres disponibles.

Ara per ara, a Vilafranca del Penedès existeixen **dos perfils generals de llars monomarentals en relació a l'estat civil de les dones**:

- La majoria de progenitores d'aquestes llars són **dones separades o divorciades amb fills i filles al seu càrrec** (38,3%). Aquestes famílies monomarentals poden ser un col·lectiu en risc d'exclusió social si considerem que el sol fet de produir-se una separació o un divorci significa una pèrdua del nivell de vida de les dones accentuada si hi ha càrregues familiars o la dona ocupa un lloc subsidiari en el mercat de treball. D'altra banda també hi ha un important nombre de dones solteres que viuen amb seus fills i filles sense una parella.
- L'altre perfil majoritari de llar monomarental és el de **dones vídues**, les quals poden viure en amb el seu fill o filla per tal que es facin càrrec d'elles o viceversa, dada que resulta significativa dins l'actual context d'envelliment progressiu de la població. L'any 2001, el 35,4% de llars monomarentals de la vila estan habitades per una dona vídua amb els seus fills i/o filles.

A Vilafranca es poden observar certes transformacions de les estructures familiars i en les formes de convivència, paral·leles a les que es produeixen a la societat en general i que es reflecteixen en el nombre cada vegada major de llars unipersonals i monoparentals/monomarentals, persones soles etc.

Tot i així, els models tradicionals continuen sent majoritaris al municipi. La família característica dels països del sud es la família extensa modificada. És a dir, la família nuclear però que manté uns lligams de relacions molt fortes amb la família extensa (relacions primàries). Això permet mantenir (quan les circumstàncies, les distàncies, etc., ho permeten) una important solidaritat entre les dones de la família per donar-se suport a l'hora de dur endavant la triple jornada (treball productiu, reproductiu i activitats associatives, en la cura de les criatures, de la gent gran, etc.).

Durant les últimes dècades, i degut a causes diverses, han tingut lloc molts **canvis a les formes de convivència**, amb una tendència de reducció en la dimensió mitjana de les llars. Una de les qüestions més significatives i vinculades a aquest fet, té a veure amb les transformacions experimentades a la vida de les dones.

Violència contra les dones

Taula 5. Dades en relació a la violència familiar ateses al Casal de la Dona. Vilafranca del Penedès, 2006.

Atenció personalitzada	**19 dones**
Servei psicològic	**38 dones**
Assessoria jurídica	**39 dones**

Font: Memòria del Pla per la Igualtat 2006. Elaboració pròpia.

Taula 6. Dades en relació a la violència familiar ateses als altres recursos de Vilafranca del Penedès, 2006.

Hospital Comarcal de l'Alt Penedès	**16 dones** ateses per violència de gènere **5 dones** ateses per agressió sexual
Jutjats	**105** comunicats als jutjats per agressió, sense especificar els motius
Creu Roja Vilafranca	**1** teleassistència mòbil
Policia Local	**16** casos atesos sense especificar
Guàrdia Civil	**109 homes** detinguts per maltractament

Font: Memòria del Pla per la Igualtat 2006. Elaboració pròpia.

De les dades presentades destaquem:

- Al Casal de la Dona s'ha atès a 19 dones que pateixen maltractaments en l'àmbit familiar, 38 han estat usuàries del servei psicològic i 39 de l'assessoria jurídica.
- La Policia Local de Vilafranca del Penedès ha intervingut en 16 casos de violència familiar i la Guàrdia Civil ha detingut 109 homes per maltractament, es tracta d'una xifra molt elevada.
- L'Hospital Comarcal de l'Alt Penedès ha atès 16 dones per violència de gènere i 5 dones per agressió sexual.
- S'han donat 105 comunicats per agressió als jutjats.

Tanmateix és més que probable que els casos reals siguin més nombrosos que els recollits pels serveis públics, ja que sovint hi ha una manca de denúncies perquè la **doble victimització (o victimització secundària)**, tant per part de les institucions com de la societat en general, fa que moltes dones optin per no realitzar denúncies. Per tal que no es produeixi aquesta doble victimització, és imprescindible conèixer amb profunditat les causes de la violència (violència estructural i social vers les dones) que la fan possible i posar a l'abast de les dones tota la informació sobre les opcions de les quals disposen per sortir d'una situació de violència domèstica.

Formació

Taula 7. Nivells d'instrucció de la població de 10 anys i més. Vilafranca del Penedès, 2001.

Nivell d'instrucció	DONES			HOMES			TOTAL	
	Nº	% files	% col	Nº	% files	% col	Nº	% col
No sap llegir o escriure	811	59,6%	5,8%	549	40,4%	4%	1.360	4,9%
Sense estudis	1.584	54%	11,2%	1.349	46%	9,8%	2.933	10,5%
Primer grau	3.875	49,6%	27,5%	3.931	50,4%	28,6%	7.806	28%
ESO,EGB o Batx. Elemental	3.580	48,3%	25,4%	3.836	51,7%	27,9%	7.416	26,6%
FP grau mitjà	972	49,7%	6,9%	983	50,3%	7,2%	1.955	7%
FP grau superior	506	44,8%	3,6%	623	55,2%	4,5%	1.129	4,1%
Batxillerat superior	1.183	50,4%	8,4%	1.166	49,6%	8,5%	2.349	8,4%
Diplomatura	859	59,1%	6,1%	594	40,9%	4,3%	1.453	5,2%
Llicenciatura i doctorat	712	49,8%	5,1%	717	50,2%	5,2%	1.429	5,1%
TOTAL	**14.082**	**50,6%**	**100%**	**13.748**	**49,4%**	**100%**	**27.830**	**100%**

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

Gràfics 7 a 10. Distribució dels nivells educatius per sexe i edat (població de 15 i més anys)[3]. Vilafranca del Penedès, 2001.

Sense Titulació

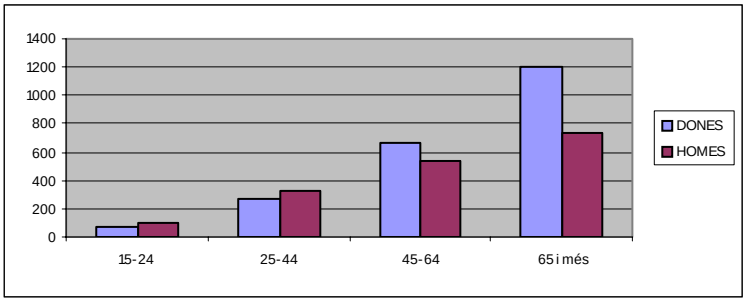

Primer Grau

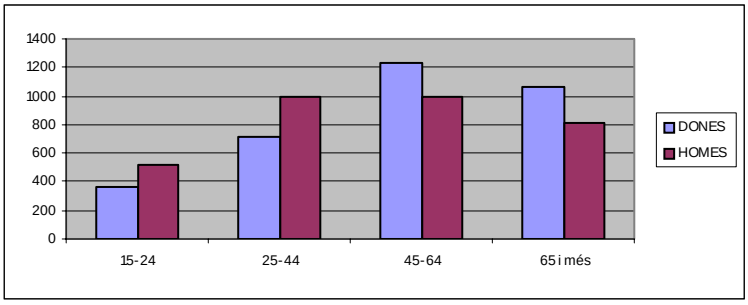

[3] *Sense Titulació*: No sap llegir o escriure i primària incompleta.
Primer Grau: Primer grau, ESO, EGB o Batxillerat Elemental.
Segon Grau: Batxillerat Superior, FP Mitjà i Superior.
Tercer Grau: Diplomatura, llicenciatura i doctorat

Segon grau

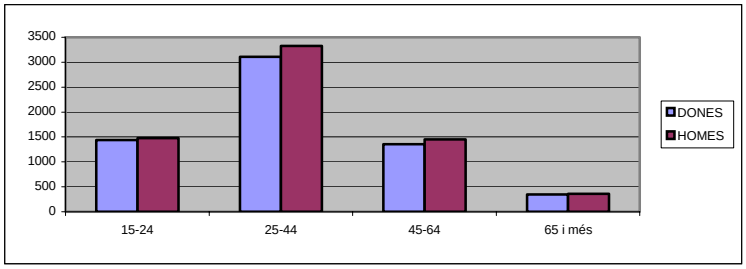

Tercer grau

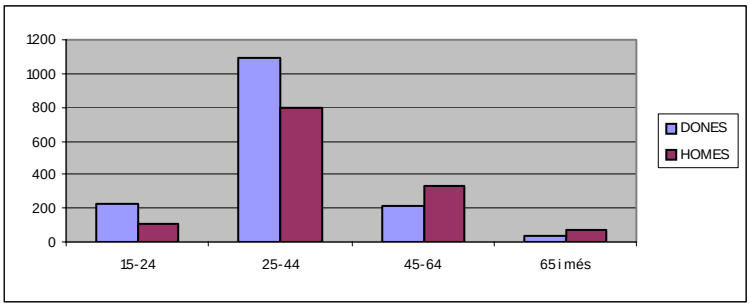

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

De les dades presentades es desprèn el següent:

- El més freqüent entre les persones vilafranquines una àmplia diferència són els estudis de primer grau, en concret el 54,6% de la població té aquest nivell d'instrucció. A continuació trobem la franja de persones que tenen el nivell d'estudis de segon grau (el 19,5%).

- D'altra banda s'observa com hi ha més persones que no tenen cap titulació escolar que persones amb titulació universitària. En concret, el 15,4% no té titulació, mentre que només el 10,3% de la població té estudis universitaris. Segons aquestes dades, la població de Vilafranca del Penedès té un **nivell d'instrucció mig- baix**.

- Per nivells formatius, es troba majoria de dones en les categories sense titulació i titulacions universitàries. Es dóna doncs, una **concentració polaritzada de les dones en els nivells formatius més baixos i més alts**. Aquest fenomen **guarda correlació amb l'edat**, és a dir, les dones joves tenen un nivell educatiu més alt, mentre que les dones majors de 65 anys són majoria de la població sense estudis.

- **Un 4,9% de les persones de Vilafranca del Penedès no sap ni llegir ni escriure, i és un fenomen feminitzat**, ja que el 59,6% de les persones analfabetes són dones. Aquest fenomen guarda correlació amb l'edat, és a dir, l'analfabetisme es detecta en persones d'edat avançada i menys entre persones més joves, concentrant-se en persones majors de 65 anys, principalment en dones d'edat avançada que són el sector de la població que ha tingut menys accés a la formació reglada.

- En el cas de les persones amb la formació primària sense acabar també resulta major la quantitat de dones que d'homes. El nombre de persones dins aquest nivell educatiu augmenta amb l'edat i la gran majoria tenen 65 anys i més.
- La població que té **estudis de primer grau són tant homes com dones,** i es tracta principalment de persones que tenen més de 25 anys. Hi ha certes diferències entre els sexes per edats: fins els 45 anys hi ha més homes que dones que tenen aquesta titulació, mentre que a partir d'aquesta edat les dones superen els homes.

- D'altra banda, el nivell d'estudis de **segon grau** es concentra en persones **entre els 15 i 64 anys**, amb valors similars entre homes i dones dins aquest i de la resta de grups d'edat.

- Dins els el nivell d'**estudis universitaris** el grup d'edat predominant és de **25 a 44 anys. Hi ha més dones universitàries que homes en termes globals,** però s'observen diferències entre els diferents grups d'edat. Així, les dones són majoria entre els persones vilafranquines amb estudis universitaris fins els 44 anys (cal dir que fins els 24 anys les noies universitàries dupliquen els nois). En canvi, a partir dels 45 anys la proporció d'homes universitaris és molt superior a la de dones, i en concret, el nombre d'homes universitaris de 65 anys i més és el doble que la de dones. La progressiva entrada de les dones en estudis mitjans i superiors és una tendència general a l'estat espanyol, així com la major presència als estudis universitaris respecte els homes. Pel contrari, les dones d'edat més avançada varen tenir, en general, menys oportunitats que els homes de cursar estudis universitaris a causa del factor cultural que atorga a les dones el treball reproductiu i als homes el productiu.

Treballs

Taula 8. Població per relació amb l'activitat i sexe. Vilafranca del Penedès, 2001[4].

	DONES	%FILES	HOMES	%FILES	TOTAL
P. Ocupades	5.791	40,4%	8.527	59,6%	14.318
P. Aturades	827	57,9%	601	42,1%	1.428
P. Actives	6.618	42,0%	9.128	58,0%	15.746
P. No Actives	8.962	59,3%	6.157	40,7%	15.119
Població 16 anys i més	13.235	50,9%	12.769	49,1%	26.004
Total població	18.600	50%	18.610	500%	37.210

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

Com es pot observar, a **Vilafranca del Penedès** hi ha una total de 14.318 persones actives[5] l'any 2001, de les quals el 40,4% eren dones front el 59,6% d'homes. En relació a la població considerada com a 'no activa', podem dir que el 59,3% són dones i el 40,7% homes.

Quan es parla de població inactiva es fa referència a sectors de la població que no declaren la disposició de treball en l'esfera laboral. És el cas de persones pensionistes, estudiants, que es dediquen a les feines de la llar, etc., les quals sí realitzen o poden estar realitzant aportacions fonamentals per al manteniment social i que tenen un valor econòmic. Aquesta aportació de riquesa i serveis a la comunitat resta normalment invisibilitzada. A més a més, estem treballant amb dades oficials que no contemplen l'economia submergida, la qual afecta més a les dones.

Taula 9. Persones ocupades per grans sectors d'activitat i sexe. Vilafranca del Penedès, 2001.

SECTOR D'OCUPACIÓ	SEXE				TOTAL
	DONES	% col.	HOMES	% col.	
Agricultura, ramaderia i pesca	42	0,7%	202	2,4%	244
Indústria	1.382	23,9%	3.009	35,3%	4.391
Construcció	140	2,4%	1.230	14,4%	1.370
Serveis	4.222	73%	4.083	47,9%	8.305
TOTAL	5.786	100%	8.524	100%	14.310

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

D'aquestes dades sobre l'ocupació a Vilafranca del Penedès es desprèn el següent:

- El sector serveis ocupa el major nombre de persones (58% del total), seguit per la indústria, que ocupa el 30,7% de la població. Cal destacar l'important creixement del sector serveis en els darrers anys, i la conseqüent creació de llocs de treball.

- El 73% de les dones de Vilafranca del Penedès treballa al sector serveis. Aquest sector engloba activitats econòmiques molt diverses, que van del turisme, el comerç, el transport, les activitats informàtiques, sanitàries, de sanejament públic, fins als

[4] Treballarem principalment amb dades de l'any 2001 de l'IDESCAT al no estar disponibles dades més recents.
[5] Persones entre els 16 i 64 anys que, estant en condicions de treballar, estan ocupades o buscant feina.

serveis a les persones, etc. A continuació trobem a dones que treballen al sector indústria, en concret el 23,9%.

- L'àmbit de la construcció és un sector que especialment contribueix a la desigualtat de gènere en el mercat de treball, ja ocupa només un 10,2% de dones envers un 89,8% d'homes. Passa el mateix a la pesca, on el 87,8% de les persones ocupades són homes.

- El nombre de dones ocupades resulta considerablement menor que el dels homes en totes les branques d'activitat excepte al sector serveis, a on les dones superen lleugerament els homes, com ja s'ha vist.

Quan parlem de segregació de l'ocupació fem referència a la concentració de les dones en determinades ocupacions i/o famílies professionals que, generalment, es caracteritzen per tenir condicions poc satisfactòries, baixos salaris i poques oportunitats de formació continuada i adquisició de qualificacions afegides. Són, per tant, feines feminitzades, font de desigualtats en el mercat laboral, donat que el valor associat a elles i la seva remuneració són menors. **La segregació pot ser horitzontal**, quan la concentració es produeix en determinades ocupacions/famílies professionals; **i vertical**, quan les dones es concentren en llocs de baixa responsabilitat.

Taula 10. Persones ocupades per sexe i professió. Vilafranca del Penedès, 2001.

PROFESSIÓ	DONES	HOMES	TOTAL
Artesans/es i treballadors/es qualificats/des en indústries, construcció	371	2.143	2.514
Direcció d'empreses i adm. públiques	318	764	1.082
Emplats/des de tipus administratiu	1.003	750	1.753
Forces armades	3	3	6
Operadors/es d'instal·lacions i maquinària, montadors/es	626	1.630	2.256
Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	760	594	1.354
Tècnics i professionals de suport	821	951	1.772
Treballadors/es dels serveis de restauració, personals, protecció, comerç	1.244	797	2.041
Treballadors/es qualificats/des en agricultura i pesca	24	136	160
Treballadors/res no qualificats/des	616	756	1372
TOTAL	5.786	8.524	14.310

Font: pàgina web de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Elaboració pròpia.

La **segregació vertical** de l'ocupació fa referència a la concentració de dones i homes en llocs de menys i més responsabilitat, respectivament. De les estadístiques de les quals disposem respecte a la població ocupada a Vilafranca del Penedès es pot afirmar que:

- **Les dones predominen en general en les professions d'empleades administratives i treballadores dels serveis, comerços, etc.** L'existència del sostre de vidre, la necessitat d'una gran dedicació per ser directiva, fan que les dones es trobin barreres per accedir als càrrecs directius i que moltes dones no puguin exercir aquestes professions per manca de compatibilitat amb les seves responsabilitats familiars. En aquest cas, a més, es tracta de professions tradicionalment femenines.

- Hi ha un predomini d'**homes** en els càrrecs de direcció de les empreses i administracions públiques. D'altra banda, la gran majoria de persones treballadores

qualificades en indústries i construcció, en instal·lacions de maquinària i les activitats agràries i pesqueres són homes.

- Aquest predomini masculí es dóna en professions que tenen molta demanda, i en el cas dels artesans i treballadors qualificats, reconeixement i qualificació, mentre que les empleades administratives, treballadores de serveis i venedores de comerç, ni presenten tanta demanda ni estan tan reconegudes laboralment. A més, s'acostumen a donar en pitjors condicions horàries i salarials.

Taula 11. Treball reproductiu per sexes. Vilafranca del Penedès, 2001.

	Nº	%
DONES	3.056	98,4%
HOMES	51	1,6%
TOTAL	3.107	100%

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

Com es veu a la taula, de les persones de Vilafranca del Penedès que es dediquen exclusivament al treball reproductiu, el 98,4% són dones, i els homes representen només l'1,6%**. El treball familiar domèstic és una activitat desenvolupada per les dones i que la corresponsabilitat domèstica és quelcom que està molt lluny d'aconseguir-se.**

La conciliació entre la vida laboral i personal s'ha de dissenyar i implementar trencant els estereotips de gènere i implicant als homes com a protagonistes fonamentals, ja que si no és així el seu efecte és pervers: consolida la precarietat de les dones en l'espai productiu, la doble presència i no avança en la corresponsabilitat d'homes i dones en la cura de les persones. No obstant, la dedicació de les dones al treball familiar domèstic ha implicat que altres àmbits de la seva vida quedin desplaçats, com per exemple la seva vida professional i el temps per a sí mateixes.

Des dels estudis de gènere s'han desenvolupat línies d'investigació per fer emergir aquesta desigualtat entre homes i dones remarcant que aquest treball ha d'estar compartit per ambdós sexes. Però també pel conjunt de la societat (serveis de suport als nuclis familiars) i així reduir els obstacles en la incorporació de les dones al món laboral o bé, eliminar del col·lectiu femení l'anomenada **doble presència** que significa desenvolupar dos rols en una mateixa jornada quotidiana (fer de mare cuidadora i principal responsable del treball familiar domèstic i complir com assalariada en la seva feina).

Una de les conseqüències de la conceptualització del treball reproductiu com a "no treball" és que l'Economia tradicional no l'inclou a les estadístiques, fet que resulta un gran obstacle per poder mesurar la seva aportació[6]. L'informe de Nacions Unides sobre el Desenvolupament Humà (2000) afirma que el valor de la producció no registrada (treball domèstic) als comptes nacionals dels països industrialitzats, representa al menys la meitat del Producte Interior Brut i més de la meitat del consum privat.

[6] El sistema econòmic capitalista classifica el treball en *productiu* i *reproductiu*. Si tenim en compte que un dels principis econòmics per excel·lència és: "a mínim cost, màxim benefici", ens trobem que **el** treball reproductiu, en la mesura que no genera cap cost i que permet que es creïn els màxims beneficis econòmics, és paradoxalment, el més productiu de tots.

Taula 12. Atur registrat a Vilafranca del Penedès, Desembre 2006.

TAXA HOMES	TAXA DONES	TAXA TOTAL
6,58%	10,89%	8,4%

Font: Diputació de Barcelona. Elaboració pròpia.

Respecte a la **taxa d'atur** registrat en el mes de Desembre de 2006 queda palès que la **taxa d'atur de les dones (10,89) és molt superior a la dels homes (6,58).** La taxa global d'atur a Vilafranca del Penedès en aquest mes es situa en **8,4%** punts.

Taula 13. Atur registrat per sexe i edat. Vilafranca del Penedès, 2006.

Edat		DONES			HOMES		TOTAL	
	Total	% col	% files	Total	% col	% files	Total	% col
De 16 a 19 anys	35	3,5%	44,9%	43	5,4%	55,1%	78	4,4%
De 20 a 24 anys	80	8,1%	45,2%	97	12,2%	54,8%	177	9,9%
De 25 a 29 anys	125	12,7%	56,8%	95	11,9%	43,2%	220	12,3%
De 30 a 34 anys	139	14,1%	61,5%	87	10,9%	38,5%	226	12,7%
De 35 a 39 anys	135	13,7%	64,3%	75	9,4%	35,7%	210	11,8%
De 40 a 44 anys	122	12,4%	67,4%	59	7,4%	32,6%	181	10,1%
De 45 a 49 anys	112	11,3%	61,9%	69	8,6%	38,1%	181	10,1%
De 50 a 54 anys	101	10,2%	63,9%	57	7,1%	36,1%	158	8,9%
De 55 a 59 anys	91	9,2%	45,5%	109	13,7%	54,5%	200	11,2%
De 60 anys i més	47	4,8%	30,5%	107	13,4%	69,5%	154	8,6%
Total	987	100%	55,3%	798	100%	44,7%	1.785	100%

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

L'atur, és major entre les dones que entre els homes excepte en la franja d'edat de menys de 24 anys i majors de 55. **La diferència més gran es troba en les persones de 35 a 54 anys, a on hi ha gairebé el doble de dones aturades que homes en la mateixa situació.** Per les dones d'entre 35 a 45 anys que després de ser mares i no estar en el mercat laboral per les tasques reproductives, volen incorporar-se al mercat de treball, la conciliació laboral suposa sovint un problema, per poder combinar els horaris i tasques del treball productiu i reproductiu.

Pel que fa a les persones desocupades majors de 45 anys, hi ha una presència important de dones d'aquesta edat amb poca experiència laboral i un nivell formatiu mig- baix. L'atur femení és bastant homogeni en els grups d'edat d'entre els 25 als 59 anys. El grup que presenta major presència a l'atur seria dels 30 als 40 anys. Aquesta distribució de l'atur femení pot estar associada, entre d'altres, a factors relacionats amb el cicle vital de les dones (casament i criança dels fills/es petits/es, reincorporació de les dones majors de 45 anys que han acabat la criança...).

Salut

La manca de dades sobre l'estat de salut de la població a nivell local fa que ens haguem de remetre a les dades de la **Regió Sanitària Costa de Ponent** (RSCP), en Concret el Pla de Salut de la RSCP 2002-2005 com a document base. Aquesta Regió Sanitària comprèn cinc comarques de la província de Barcelona: Garraf, Alt Penedès, Anoia, Baix Llobregat i Barcelonès. Actualment, però, s'ha modificat l'estructura territorial i Vilafranca pertany a la Regió Sanitària 'Barcelona', fet que no afecta a la validesa de les dades presentades a continuació.

La mortalitat és un indicador de l'estat de salut de la població. Les causes que la produeixen estan relacionades amb factors sociodemogràfics, laborals i socials que cal tenir en compte per poder desenvolupar accions preventives eficaces. Segons dades del Pla de Salut de la Regió 2002-2005, la **taxa bruta de mortalitat** a la Regió és, en el període 1996-2001, de **7,6 defuncions per 1.000 habitants**, mentre que el valor per Catalunya és del 8,9 per mil pel mateix període. Aquestes dades assenyalen que aquesta regió té un índex de mortalitat inferior de la tendència general de Catalunya.

Gràfic 11. Mortalitat per grans grups de causes i sexe a Catalunya, 1999-2000.

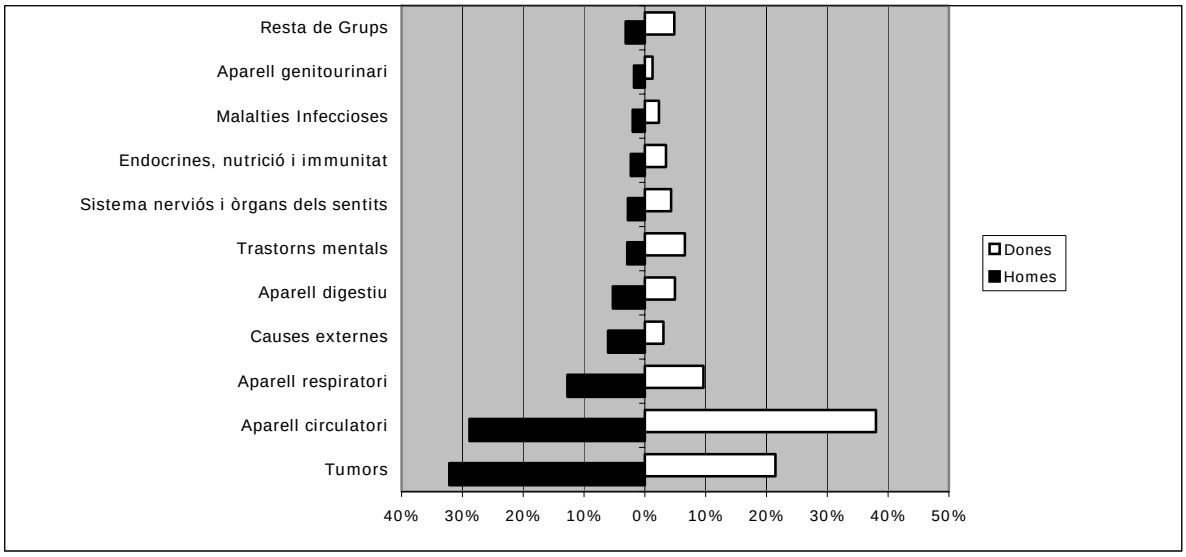

Font: Pla de Salut de Catalunya 2002-2005. Elaboració pròpia.

- En les **dones a Catalunya la primera causa de mort són les malalties de l'aparell circulatori** (un 38% del total de defuncions), seguides dels **tumors** (21,5%). Entre els homes, en canvi, els tumors causen el 32,2% de totes les defuncions i les malalties de l'aparell circulatori el 28,8%. Igualment, **a la Regió Sanitària Costa de Ponent** les **malalties cardiovasculars constitueixen la primera causa de mort en dones**, amb una taxa de 267,3 morts per cada 100.000 habitants, i la segona causa en homes després dels tumors amb una taxa de 228,4 morts per 100.000 habitants.

Taula 14. Principals causes de defunció[7], per grup d'edat a Catalunya, 1999-2000.

Edat	Causes	Taxa anual per 100.000 dones	Taxa anual per 100.000 homes
< 1 any	Causes perinatals	200,7	201,7
	Anomalies congènites	96,9	110,9
	Símptomes mal definits	12,1	13,1
1 a 4 anys	Anomalies congènites	6	3,1
	M. Sistema Nerviós i òrgans dels sentits	2,8	3,1
	Resta d'infeccions		2,1
	Accidents de trànsit	2,3	
5 a 14 anys	Anomalies congènites	1,8	
	Accidents de trànsit	1,4	2,9
	M. sistema nerviós i òrgans dels sentits	1,3	2,4
	Resta d'externes		2,1
15 a 24 anys	Accidents de trànsit	10,1	37,8
	Resta d'externes	2,2	8,5
	Suïcidi i autolesions	2,1	6,9
25 a 34 anys	Accidents de trànsit	5,9	24,7
	SIDA	3,9	10,0
	Suïcidis	3,3	
	Enverinament		16,1
35 a 44 anys	Tumors malignes de mama	12,4	
	Cirrosi	3,9	14,5
	SIDA	3,7	20,9
	Accidents de trànsit		19,9
45 a 54 anys	Tumor malignes de mama	30,01	
	Cirrosi	9,6	28,9
	Tumors malignes de budell	9,1	
	Tumors malignes de pulmó		71,1
	Isquèmiques		46,1
55 a 64 anys	Tumors malignes de mama	50,1	
	Malalties cerebrovasculars	21,6	48,9
	Cirrosi	20,8	
	Tumor s malignes de pulmó		181,3
	Malalties isquèmiques de cor		114,4
65 a 74 anys	Malalties isquèmiques de cor	105,2	314,9
	Malalties cerebrovasculars	83,4	
	Tumors malignes de mama	72,9	
	Tumors malignes de pulmó		322,2
	Bronquitis		177,7
74 a 84 anys	Malalties cerebrovasculars	500,5	631,1
	Altres malalties del cor i circ.	242,8	
	Malalties isquèmiques de cor	420	772,2
	Bronquitis		629,7
>84 anys	Malalties cerebrovasculars	2.060,6	2.003,8
	Altres malalties del cor i circ. Pulmonar	1.670,4	
	Demència	1.492	
	Malalties isquèmiques de cor		1.696,6
	Bronquitis		1.709,9

Font: Pla de Salut de Catalunya 2002-2005. Elaboració pròpia.

[7] De es causes de defunció s'han extret 73 grups de causes. A la taula en mostrem les tres principals.

- En el grup d'edat de **menys d'un any** les causes són molt específiques, destacant les afeccions perinatals, i les anomalies congènites, que representen el 80,2% del total.

- Les taxes de mortalitat en la franja **d'1 a 14 anys** disminueixen respecte l'anterior grup. Pels nens hi influeixen causes perinatals, les congènites i del sistema nerviós, mentre que en les nenes predominen les congènites, els accidents de trànsit i les malformacions congènites. Tant en nens com nenes d'entre 5 i 14 anys hi ha els accidents de trànsit i el sistema nerviós, però a les nenes destaca en primer lloc les malalties congènites.

- Entre els **15 i 34 anys** destaquem, en ambdós sexes, els accidents de trànsit com a primera causa, tot i que entre els homes la dada és molt més alta. Tenim després les causes externes, i una tercera causa comuna, els suïcidis i autolesions. Entre els 25 i 34 es mantenen els accidents com a primera causa i apareix la SIDA però, hi distingim per les dones la cirrosi, i pels homes l'enverinament (possiblement degut a qüestions de drogodependències). També podem veure com dels 35 als 44 en l'home hi tornen a haver les causes esmentades abans, i apareix la cirrosi. En el cas de les dones, destacar els tumors malignes de mama, i la permanència de la SIDA com a causa de mort.

- **Dels 44 als 64 anys** en les dones es manté la presència de tumors de mama, i la cirrosi, i s'hi afegeixen patologies de budells i cerebrovasculars. En els homes, destaquem les problemàtiques isquèmiques i pulmonars, sobretot.

- **Entre els 65 i 74 anys** hi ha una agudesa en els homes pel que fa als problemes de l'aparell respiratori, i es mantenen els problemes d'isquèmies, mentre que entre les dones s'afegeixen aquests últims i continuen els tumors de mama i les malalties cerebrovasculars.

- **A partir dels 75 anys**, en les dones els tumors de mama desapareixen per donar pas a les insuficiències cardíaques, i la demència, i en el cas dels homes es mantenen les qüestions isquèmiques i respiratòries.

Mobilitat

Taula 15. Mobilitat obligada per treball productiu. Desplaçaments residència-treball productiu per sexe i mitjà de transport. Vilafranca del Penedès, 2001.

	Total				Mitjà de transport						TOTAL
	DONES	% files	HOMES	% files	col·lectiu	% files	privat	% files	altres	% files	
Desplaçaments dins	3.736	47,5%	4.125	52,5%	184	2,3%	7.092	90,2%	68	0,9%	7.861
Desplaçaments a fora	2.050	31,8%	4.399	68,2%	872	13,5%	4.521	70,1%	152	2,4%	6.449
Desplaçaments dd fora	2.436	40,4%	3.598	59,6%	525	8,7%	5.226	86,6%	163	2,7%	6.034
Total generats	5.786	40,4%	8524	59,6%	1.056	7,4%	11.613	81,2%	220	1,5%	14.310
Total atrets	6.172	44,4%	7723	55,6%	709	5,1%	12.318	88,7%	231	1,7%	13.895
Diferència atrets/gener.	386		-801		-347		705		11		-415

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

Considerarem la mobilitat obligada tenint en compte els desplaçaments que es fan des de Vilafranca del Penedès i cap a Vilafranca, així com els desplaçaments interns, tenint en compte el mitjà de transport utilitzat i els motius (per estudis o per treball productiu) pels quals es fan aquests desplaçaments.

- En la mobilitat obligada vinculada al treball productiu o remunerat a Vilafranca del Penedès el més comú per motius laborals és o bé fer desplaçaments cap a fora, el que correspon a gent que resideix a Vilafranca i treballa a un altre municipi, o bé fer desplaçaments interns, per tant treballant i residint a Vilafranca.

- D'entre les persones que fan mobilitat obligada per motiu de treball productiu, la majoria són homes. El major desequilibri home- dona es dóna en els desplaçaments cap a fora de Vilafranca (el 68,2% són homes mentre que només el 31,8% dones). Pel que fa als desplaçaments interns, hi ha una proporció bastant equilibrada entre homes i dones, mentre que de les persones que entren a Vilafranca per treballar, la majoria són homes. S'observa per tant que les dones de Vilafranca tendeixen a treballar al mateix municipi.

- Hi ha més o menys la mateixa tendència a sortir del municipi que a entrar-hi per motius laborals.

- Pel que fa al mitjà de transport utilitzat en els desplaçaments per motiu de treball productiu, les dades mostren una realitat molt clara. Tant en els desplaçaments interns, a fora, com des de fora, el mitjà de transport utilitzat per excel·lència és el privat (un 90,2%, un 70,1% i un 86,6% respectivament). El transport col·lectiu és més utilitzat en els desplaçaments cap a fora de Vilafranca del Penedès que de dins a fora, i s'utilitza molt poc en els desplaçaments interns (2,3%), els quals es realitzen majoritàriament en vehicle privat.

Taula 16. Mobilitat obligada per motiu d'estudi. Desplaçaments residència-estudi per sexe i mitjà de transport. Vilafranca del Penedès, 2001.

	Total				Mitjà de transport						TOTAL
	DONES	% files	HOMES	% files	col·lectiu	% files	privat	% files	altres	% files	
Desplaçaments dins	447	59,1%	309	40,9%	31	4,1%	643	85,1%	5	0,7%	756
Desplaçaments a fora	457	53,3%	401	46,7%	590	68,8%	134	15,6%	39	4,5%	858
Desplaçaments dd fora	314	56,1%	246	43,9%	156	27,9%	338	60,4%	52	9,3%	560
Total generats	904	56,0%	710	44,0%	621	38,5%	777	48,1%	44	2,7%	1.614
Total atrets	761	57,8%	555	42,2%	187	14,2%	981	74,5%	57	4,3%	1.316
Diferència atrets/gener.	-143		-155		-434		204		13		-298

Font: Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya, IDESCAT. Elaboració pròpia.

- En la mobilitat obligada per raó d'estudi, el més comú són els desplaçaments cap a fora, seguit pels desplaçaments interns.
- A diferència de la mobilitat per treball, el nombre de dones que es desplacen per motius d'estudis és més gran que el d'homes, tant a fora, des de fora o internament.
- La mobilitat per estudis es dóna principalment a fora i internament.
- Si mirem el mitjà de transport utilitzat predomina el mitjà privat en els desplaçaments interns i des de fora de Vilafranca (85,1% i 60,4% respectivament), mentre que el 68,8% dels desplaçaments a fora del municipi es fan en transport públic.

Aquestes dades evidencien la tradicional realitat social que assigna als homes el rol del treball remunerat i a les dones el del treball reproductiu/domèstic. Així mateix, les dades també podrien ser un reflex del fet que les dones que treballen remuneradament ho fan en major grau al municipi que els homes (cosa que permet compaginar més fàcilment les tasques productives amb les responsabilitats familiars- domèstiques), mentre els homes potser es traslladen més fora del municipi per treballar. Tanmateix, les dones es desplacen normalment molt més per dins del municipi que els homes per raons que no queden reflectides en les estadístiques, relacionades amb les tasques reproductives i domèstiques. El treball reproductiu, imprescindible per a la supervivència de la societat a pesar de la seva infravaloració, està dut a terme majoritàriament per dones, i seria important poder veure també els tipus de desplaçaments que aquest treball implica.

D'altra banda, s'ha d'assenyalar que a Vilafranca del Penedès es dóna una elevat ús del vehicle privat, sobre tot per part dels homes. Aquest excessiu protagonisme de l'automòbil provoca excés de soroll com a conseqüència del tràfic (cotxes, motos, etc.,), problemes d'aparcament, cotxes que aparquen lliurement impedint la circulació de les persones i dificultant l'accessibilitat...

2. INFORME D'AVALUACIÓ

2.1. LA GESTIÓ DEL PLA PER LA IGUALTAT

La consecució d'una nova organització social en la que homes i dones actuïn en pla d'igualtat i de complementarietat en tots els àmbits de la vida (públic i privat), enriquint-se amb les diferències, necessita de l'actuació de l'administració per eliminar els obstacles existents per a una plena i real igualtat d'oportunitats. I necessita també de la participació de les dones en la presa de decisions comunitàries. És indispensable, doncs, la participació política de les dones.

La democràcia plena, com a model de convivència, ha de ser una democràcia paritària, no només en termes numèrics sinó una democràcia que contempli la totalitat de la seva ciutadania. És important que les actuacions dels Ajuntaments així com la seva organització interna estiguin d'acord amb les polítiques municipals d'igualtat d'oportunitats[8]. Aquesta tasca requereix de la intervenció dels poders públics per a fomentar que hi hagi més dones que participin en la presa de decisions.

La incorporació de la perspectiva de gènere a les polítiques municipals representa la possibilitat de treballar des de les diferents àrees i serveis municipals la igualtat d'oportunitats en els seus plans, programes, projectes... Per a que les polítiques de gènere i igualtat d'oportunitats siguin transversals fent que la mirada de gènere s'incorpori a tot el treball diari de l'Ajuntament és necessari establir els mecanismes (formació, assessorament i sensibilització del personal, dotació de recursos, coordinació etc...) que facin possible aquest tipus de treball.

Tanmateix s'ha de tenir present les dificultats que molts Ajuntaments presenten tant a nivell de recursos econòmics com humans. Tot i així, les polítiques d'igualtat d'oportunitats des de la perspectiva de gènere són possibles a tots els municipis si s'adapta el model a la realitat de cada consistori.

Els nous temps, impulsen precisament aquesta transversalitat, una manera de treballar horitzontal, interdepartamental, que es basa en criteris d'eficiència i eficàcia de les polítiques públiques que impulsen els Ajuntaments i que requereixen d'una gran quantitat de recursos humans i econòmics per tal de millorar la comunicació, l'intercanvi d'informació fluïda i la rapidesa d'aquests processos. Creiem que avançar en el terreny de la coordinació entre àrees i la transversalitat de gènere ha de ser una prioritat política.

[8] Les **polítiques d'Igualtat d'Oportunitats** són les mesures polítiques que es posen en marxa des de les institucions públiques per paliar i resoldre les situacions de desigualtat social entre dones i homes.

Disseny i seguiment del Pla per la Igualtat

El Pla per la Igualtat de Vilafranca és un document marc dissenyat l'any 1996 i vigent fins avui (any 2007) que contempla 5 objectius generals i 5 objectius específics. Anteriorment al Pla, des de l'any 1989 fins el 1995 l'Ajuntament havia vingut desenvolupant el 'Programa Dona' que depenia dels Serveis Socials. Al mateix temps que el Pla, es va crear el Casal de la Dona, equipament destinat a potenciar la participació de les dones en tots els àmbits socials i facilitar-ne els recursos per tal d'avançar en la igualtat d'oportunitats.

Punts forts

- Vilafranca del Penedès té una important tradició de treball en matèria d'igualtat d'oportunitats.
- El fet de comptar amb un Pla per la Igualtat suposa un compromís polític i tècnic, que són dos elements fonamentals per poder engegar qualsevol tipus d'acció al municipi.
- En els 10 anys d'existència del Pla per a la Igualtat s'han programat multitud d'activitats i accions per promoure valors d'equitat i lluitar contra les discriminacions en raó de gènere.
- Es valora positivament el fet que l'Ajuntament ha encarregat una avaluació externa del Pla per tal de valorar el treball fet fins ara per tenir-ho en compte en la definició d'un futur disseny d'accions en matèria d'igualtat d'oportunitats.

Punts a millorar

- A l'hora de dissenyar el Pla per la Igualtat l'any 1996 es va realitzar un catàleg de totes les accions municipals. Tanmateix a l'hora de planificar és fonamental que les actuacions emmarcades a un Pla responguin a les necessitats i reptes del moment, cosa que s'aconsegueix duent a terme una anàlisi de les necessitats i del context socioeconòmic des de la perspectiva de gènere, per tal d'adequar els objectius explícits del Pla amb les necessitats identificades. Caldria, per tant, realitzar una diagnosi de la realitat municipal des de la perspectiva de gènere per fonamentar la planificació.
- S'observa la necessitat de fomentar la concreció i operativització del document marc del Pla per la Igualtat:
    - Cal explicitar de quin objectiu general surt cada objectiu específic i la concreció d'accions que se'n deriven dels objectius. De vegades no existeix un vincle lògic i clar entre els 5 objectius generals i els 5 objectius operatius, tenint en compte que la funció dels objectius específics és la de relacionar les activitats necessàries (accions) per transformar uns recursos en els resultats previstos.
    - D'altra banda, cal que el Pla expliciti en cada àmbit d'actuació els recursos humans necessaris i els organismes implicats, fet important per implicar les altres àrees municipals i organitzar el treball transversal.
- Es detecta que s'ha donat més aviat una planificació basada en les necessitats del dia a dia que una planificació estratègica, fet que es positiu en tant que el nombre d'accions programades ha estat alta i amb bons resultats, però no cal oblidar que l'abast de les accions no sempre ha correspost amb els objectius assenyalats al document marc del Pla per la Igualtat.

- Caldria fer una implementació del Pla establint indicadors i la temporització, ja que la seva absència dificulta el seguiment i una posterior avaluació del mateix.

- Es detecta la necessitat d'actualitzar el document marc del Pla per la Igualtat ja que no s'ha fet cap modificació del mateix des de l'any 1996. Cal així mateix detectar si han evolucionat les necessitats des que el Pla es va posar en marxa.

Estructura organitzativa

L'any 1996 es va crear la Comissió Tècnica del Pla per la Igualtat per debatre i discutir els programes i projectes proposats per cada servei municipal i vetllar per l'acompliment de la línia estratègica del Pla per la Igualtat. Van formar part de la comissió els següents serveis i/o departaments: Servei de Cultura, Policia Local, Salut Comunitària i Medi Ambient, Patronat Municipal d'Esports, Foment de l'Ocupació, Patronat de Turisme, Serveis Socials, Casal de la Dona i la responsable del Pla per la Igualtat. La Comissió es va anar reunint de forma periòdica fins l'any 2001 amb una periodicitat mensual, però des d'aquest moment la Comissió ha restat inoperativa.

D'altra banda, val a dir que el Pla per la Igualtat depèn directament d'Alcaldia i està adscrit a la Regidoria del Pla per la Igualtat, creada el 1996 i portada en totes les seves legislatures pel PSC.

Punts forts

- El fet que el Pla per la Igualtat depèn directament d'Alcaldia és un element positiu en tant que l'Ajuntament fa una aposta per la transversalitat en l'estructura organitzativa.

- El Pla per la Igualtat depèn d'una regidoria pròpia que caldria mantenir.

- El Consell Municipal per la Igualtat valora de forma molt positiva la tasca de la regidora actual.

- A la memòria del Pla per la Igualtat s'assenyala que les reunions de la Comissió Tècnica del Pla per la Igualtat han estat un espai molt important d'intercanvi d'informacions dels diferents departaments i serveis que han estat representats, on es donava una sensibilització i comunicació positives.

- Algunes àrees municipals treballen en col·laboració amb el Pla per la Igualtat, tal i com Cultura, Joventut o Promoció Econòmica.

Punts a millorar

- Des del Pla per la Igualtat es valora que el problema principal de l'estancament de la Comissió Tècnica del Pla per la Igualtat va ser la representativitat de les diferents àrees a la mateixa, això és, que qui formava part de la Comissió haurien d'haver estat caps d'àrea en comptes de personal tècnic, que tot i que feien molt bones aportacions al treball del Pla, no tenen tant de marge de decisió com els seus caps i on es donava una manca de 'feedback' cap l'àmbit polític.

- Es valora també que políticament es va deixar de donar importància a la Comissió, i tot i que Alcadia sí té la voluntat de treballar en aquesta línia, actualment seria necessari que l'encàrrec polític estigués més clar en aquest sentit.

- A través de les entrevistes i qüestionaris a tècnics i tècniques municipals, així com a la sessió del Consell Municipal per la Igualtat, es desprèn que actualment no es dóna un veritable treball transversal en la gestió del Pla per la Igualtat. Hi ha cert treball interdepartamental entre el Pla i àrees com Joventut, Cultura i Promoció Econòmica, tanmateix amb la resta d'àrees ja no es treballa coordinadament.

- Cal evitar el model tradicional de gestió en què totes les accions que es desenvolupen en un Ajuntament per a dones i/o amb visió de gènere recaiguin en les persones tècniques que porten temes d'igualtat en comptes de fer una aposta pel veritable treball transversal i que totes les àrees municipals s'impliquin al mateix nivell.

- Cal una estructura organitzativa transversal estable i pràctica per tal de coordinar el Pla per la Igualtat, on totes les àrees de l'Ajuntament hi estiguin representades i implicades per tal d'assegurar que el treball municipal s'impregni del principi de la igualtat d'oportunitats en tots els seus serveis. Donat que en el passat ja s'havia fet aquesta aposta, es valora que en l'actualitat caldria establir una estructura similar tenint en compte aquells aspectes que van funcionar i aquells que es podrien millorar en base a l'experiència adquirida.

Participació ciutadana

A Vilafranca existeix el Consell Municipal per la Igualtat, que té com a objectiu l'elaboració d'estudis, informes i propostes per a fer efectiu el principi d'igualtat entre homes i dones en tots els àmbits de la vida política, econòmica, cultural, educativa i social del municipi.

Punts forts

- El Consell Municipal per la Igualtat representa una plataforma important per participar en el disseny d'accions relacionades amb les dones i l'equitat a nivell municipal.

- Es dóna una alta participació d'entitats al Consell Municipal per la Igualtat: Associacions Veïnals de les Clotes, Sant Julià, Centre - Vila, Espirall, Molí d'en Rovira, la Girada, el PASSIR de l'ICS, el Grup de Mestres del Penedès, Ginesta, Els Boixets, els sindicats UGT i CCOO, i un/a membre/a dels partits polítics: CiU, PP, ERC, PSC, CUP.

- Des del Consell Municipal Municipal per la Igualtat s'han coordinat tots els actes relacionats amb les comissions sectorials, el 8 de març i el 25 de novembre, contribuint en el text del programa d'actes i en la tria del jurat del Concurs de Calendaris.

- Existeixen diverses associacions de dones a Vilafranca molt actives en l'organització d'activitats i en la sensibilització de la discriminació en clau de gènere que participen activament amb el Pla per la Igualtat: associació de treballadores familiars de l'Alt Penedès, associació Ginesta, Associació de puntaires Els Boixets de Vilafranca, associació La lliga Reumatològica, etc.

- Al Casal de la Dona hi ha un espai per a entitats.

Punts a millorar

- El Consell Municipal per la Igualtat valora que participen al Pla per la Igualtat però que tanmateix la seva participació no repercuteix en el treball de les entitats a qui representen.

- Al qüestionari que es va passar a les dones al taller participatiu es va demanar a les participants si creien que les dones havien participat en l'elaboració i implementació del Pla. El 77,8% (14 dones) va contestar que sí, mentre que la resta no ho sabien. Tanmateix observant les justificacions de les respostes es pot afirmar que no demostren molt de coneixement al respecte, donat que cap dona acaba de justificar quin tipus de participació s'ha donat.

Comunicació i difusió

L'aconseguir que dones i homes de Vilafranca s'impliquin en les accions del Pla per la Igualtat passa per una bona tasca de difusió de les activitats programades, del propi Pla i del Casal de la Dona. És important, així mateix, visibilitzar tot allò que s'està fent per promoure la igualtat d'oportunitats al municipi i quan es condueixen accions de sensibilització ciutadana és necessari intentar arribar al màxim de persones possible, per tant intensificant les tasques i canals relacionats amb la difusió.

D'altra banda, és freqüent detectar l'ús de llenguatge en masculí per referir-se a dones i homes dins els mitjans de comunicació i d'altres fonts escrites, orals i visuals, així com expressions o imatges que discriminen o estereotipen les dones, però també els homes. L'ús del masculí com a genèric significa l'exclusió i invisibilització de la meitat de la població, les dones. És important doncs evitar utilitzar-lo tot emprant termes genèrics que incloguin els dos gèneres, alhora que cal evitar l'ús d'estereotips de gènere o expressions discriminatòries.

Punts forts

- El Pla per la Igualtat elabora material de difusió de les seves activitats, tríptics, el Butlletí 'en Clau d'igualtat', etc.

- El Pla per la Igualtat condueix el Programa radio 'En clau d'igualtat' des de l'any 2000. Es tracta d'un espai radiofònic de periodicitat quinzenal per a la informació i la reflexió en termes d'igualtat on es fa difusió de les activitats organitzades, etc.

- El Pla per la Igualtat col·labora puntualment a Vilafranca Televisió amb reportatges en temes de violència de gènere o pel Dia Internacional de les Dones.

- S'està en procés de creació d'un web municipal destinat a la igualtat d'oportunitats i al Pla per la Igualtat.

- Al qüestionari que es va passar a les dones al taller participatiu es va demanar a les participants si sabien qui estava portant a terme el Pla per la Igualtat de Vilafranca, i 16 de les 18 dones van contestar que o bé la regidora, el Pla per la Igualtat, les tècniques o el Casal de la dona, excepte 2 dones que van dir que no ho sabien. Cal

tenir en compte, però, que la gran majoria de dones participants eren properes al Pla, bé per la seva participació en les activitats del Casal de la Dona, bé per coneixement de les persones responsables del mateix.

- En diferents reunions del Consell Municipal per la Igualtat s'ha treballat per tal de vetllar i incidir amb el llenguatge no sexista, tan a nivell administratiu com a nivell de la comunitat.

- El Pla per la Igulatat ha realitzat una convocatòria d'un concurs de còmics per a l'ús no sexista del llenguatge, i amb la posterior impressió de la tira còmica guanyadora es va iniciar un treball de sensibilització ciutadana vers aquest tema.

- L'alcalde de Vilafranca va enviar una circular per vetllar l'ús d'un llenguatge no sexista.

- Actualment molt del material editat per l'Ajuntament de Vilafranca (web municipal, butlletí municipal, fulletons informatius, etc.), utilitza majoritàriament expressions i termes no sexistes, encara que no sempre.

Punts a millorar

- El Consell Municipal per la Igualtat valora que cal més difusió de les activitats del Pla per la Igualtat, ja que afirmen que s'arriba a les associacions però a molta de la població no s'hi arriba.

- El servei de Comunicació de l'Ajuntament valora que caldria millorar l'ús del llenguatge no sexista que, si bé ja és la norma habitual, en algun cas encara pot usar-se no correctament, ja que sovint també podem trobar encara usos de mots masculins com a genèrics en les comunicacions municipals.

- És necessari sensibilitzar i conscienciar el personal municipal (tècnic i polític) per a què utilitzi llenguatge no sexista a les seves comunicacions i escrits. Les actuacions de les institucions públiques en general i dels ajuntaments en particular, així com la seva organització, han de ser coherents amb les polítiques d'igualtat d'oportunitats que desenvolupin. Si no és així les polítiques públiques de gènere i igualtat d'oportunitats poden perdre tot el sentit i la credibilitat.

Recursos

Actualment el Pla per la Igualtat compta amb una plantilla de tres persones: la coordinadora del Pla per la Igualtat, la tècnica del Casal de la Dona i una Agent per a la Igualtat. Compta amb l'equipament del Casal de la Dona, amb les oficines de les tècniques, sales per fer formació i tallers i espais per entitats, entre d'altres.

El Pla per la Igualtat i el Casal de la Dona compten amb pressupost propi de l'Ajuntament, i reben també subvencions anuals per part d'institucions com la Diputació de Barcelona i l'Institut Català de les Dones.

Punts forts

- El Pla per la Igualtat fa servir els recursos públics disponibles de recolzament en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats, ja que renova anualment els convenis de

col·laboració amb la Diputació de Barcelona i l'Institut Català de les Dones, amb nous projectes d'acord amb la línia estratègica del Pla.

- El Casal de la Dona es traslladarà properament (any 2007) a un equipament nou més ampli. Així mateix, està previst que aquest passi a dir-se 'Casal de les Dones' per tal d'acollir la diversitat i pluralitat de les dones a Vilafranca.

- Des de l'any 2006 el Pla per la Igualtat compta amb una agent per la igualtat a la seva plantilla gràcies a l'adhesió al programa d'agents locals d'igualtat gestionada pel Servei de Polítiques d'Igualtat Dona –Home de la Diputació de Barcelona. Les principals funcions d'aquesta nova figura són les d'assessorar i orientar en l'organització de diferents programes de gènere i igualtat, desenvolupar, implementar i avaluar els Plans d'Igualtat de Gènere i afavorir les associacions de dones al municipi.

Punts a millorar

- A nivell de pressupost, totes les actuacions relacionades amb la igualtat d'oportunitats a l'Ajuntament són assumides pel Pla per la Igualtat, excepte una petita part per difusió que assumeixen altres àrees. Per tal d'assolir un model de treball transversal de gènere, seria convenient que les altres àrees preveiessin dins dels seus pressupostos una part destinada a realitzar accions per la Igualtat.

- Repetidament al treball de camp d'aquesta avaluació (qüestionaris tècnics, entrevistes, sessió amb el Consell Municipal per la Igualtat, etc.) s'ha valorat que els recursos humans, materials i equipaments del Pla per la Igualtat i el Casal de la Dona són insuficients i que caldria ampliar-los, principalment per la poca partida pressupostària assignada en relació al volum de feina que suposa gestionar un Pla transversal i tenir un equipament específic.

- Tot i que el nou espai assignat al Casal de les Dones serà una millora, la seva ubicació no és tan cèntrica com l'equipament anterior.

- El programa d'agents locals d'igualtat aporta un suport notable als recursos del Pla per la Igualtat; tanmateix és important considerar la sostenibilitat d'aquesta figura i la possible continuïtat del lloc de treball i de les seves tasques.

Formació i sensibilització

La formació en temes relacionats amb la igualtat d'oportunitats tant a nivell general com a nivell més específic de cada àmbit de treball, és essencial per poder incorporar la perspectiva de gènere al nivell transversal a l'Ajuntament. La sensibilització és també necessària tant a nivell de la ciutadania com a nivell del cos tècnic municipal, especialment en àrees on és poc habitual la incorporació de la perspectiva de gènere.

Punts forts

- L'any 1996 es va realitzar formació en gènere al personal tècnic de diverses àrees de l'Ajuntament: monogràfics sobre dona i treball, salut, territori... impartits per expertes en la temàtica i subvencionat per la Diputació de Barcelona.

- S'ha realitzat formació específica en violència de gènere a càrrec de l'associació de Tamaia.

- El Pla per la Igualtat participa en diferents jornades i seminaris dedicats a la igualtat d'oportunitats.

Punts a millorar

- A través dels qüestionaris adreçats al personal tècnic es proposa que és necessari fer més formació temes gènere a l'Ajuntament i assessorament específic en el tema.

- Cal sensibilitzar al personal tècnic i polític municipal sobre la importància de la introducció de la perspectiva de gènere en el seu treball diari.

2.2. ÀMBITS D'ACTUACIÓ DEL PLA PER LA IGUALTAT

Com s'ha dit, el Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès compta amb cinc objectius generals i 5 objectius específics:

OBJECTIUS GENERALS

1. Afavorir la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes
2. Identificar en la persona els seus valors masculins i femenins.
3. Evidenciar la complementarietat d'aquests valors.
4. Reconèixer la millora en la qualitat de vida que aquests processos aporten a les persones d'ambdós sexes.
5. Ajudar a la comprensió dels canvis en els rols que marquen els processos socials.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

1. Garantir els drets de les persones a la integritat física i psíquica des de la perspectiva de gènere.
2. Afavorir i potenciar les relacions interculturals.
3. Afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius.
4. Formació específica per a dones en noves tecnologies.
5. Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere.

El propòsit d'aquest apartat és oferir un balanç i una valoració de totes les accions dutes a terme a l'Ajuntament de promoció de la Igualtat d'oportunitats, principalment les realitzades per part del Pla per la Igualtat, en el període 2000-2006. Per aquest motiu, primerament s'han sintetitzat totes aquestes actuacions ubicant-les en cadascun dels 5 objectius específics pautats al Pla per la Igualtat (quadre 'panoràmica general').

A continuació, es realitza una valoració transversal de les actuacions englobades als diversos àmbits que influeixen i condicionen la vida quotidiana de la població: la violència vers les dones, els esdeveniments sociodemogràfics, la formació, els treballs i els altres usos del temps, el territori i la salut. Dins de cadascun d'aquests sis àmbits, primer s'ofereix una contextualització general a la temàtica, es sintetitzen totes les actuacions desenvolupades a l'àmbit corresponent, i a continuació s'assenyalen diferents tendències de gènere amb la corresponent avaluació de les actuacions dutes a terme en termes de 'punts forts' i 'punts a millorar'.

PANORÀMICA GENERAL PLA PER LA IGUALTAT VILAFRANCA DEL PENEDÈS (2000- 2006)

ÀMBITS D'ACTUACIÓ	OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES/ PROJECTES / ACCIONS
♦ **VIOLENCIA CONTRA LES DONES** ♦ **SOCIODEMOGRAFIA** ♦ **SALUT**	**1. Garantir els drets de les persones a la integritat física i psíquica des de la perspectiva de gènere.**	- Comissió tècnica contra els maltractaments - Servei psicològic per a dones afectades de violència familiar - Servei d'Assessoria jurídica Altres recursos per les dones que pateixen maltractaments - Programa d'ajuda a la llar per a dones que han patit un càncer de mama - Programa de Promoció de la Salut - Pla per la Gent Gran
♦ **IMMIGRACIÓ** ♦ **COOPERACIÓ I SOLIDARITAT**	**2. Afavorir i potenciar les relacions interculturals.**	- Pla per la Convivència - Programa de Cooperació i solidaritat
♦ **FORMACIÓ** ♦ **TREBALLS** ♦ **SALUT**	**3. Afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius.**	- Programa de Dinamització Sociocultural del Casal de la Dona - Projecte de formació i de promoció social - Programa Equal - Projectes Promoció Econòmica i Treball - Accions formatives i de sensibilització adreçades a joves, infància, mares i pares
♦ **FORMACIÓ**	**4. Formació específica per a dones en noves tecnologies.**	- Formació en noves tecnologies
♦ **VIOLENCIA CONTRA LES DONES** ♦ **TREBALLS I ALTRES USOS DEL TEMPS** ♦ **PARTICIPACIÓ CIUTADANA** ♦ **SENSIBILITZACIÓ** ♦ **SALUT** ♦ **TERRITORI**	**5. Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere.**	- Commemoració 25 Novembre - Accions de sensibilització i prevenció adreçades a joves - Consell Municipal per la Igualtat - Celebració 8 Març - Activitats/accions de promoció de la cultura i l'associacionisme de dones - Espai a ràdio Vilafranca, 'En Clau d'Igualtat'. - Pla per la Gent Gran - Projecte Les Dones i La Ciutat - Fòrum Dona i Ciutat de Vilafranca - Altres

Font: Memòries anuals Pla per la Igualtat 2000-2006, entrevistes i qüestionaris a personal tècnic (elaboració propia).

2.2.1. Violència contra les dones

a. Contextualització

El terme 'violència familiar' fa referència a totes les formes de relacions abusives que es donen entre els/les membres d'una família. Abús es tota forma d'interacció emmarcada en un context de desequilibri de poder que, per acció o omissió ocasionen dany físic o psicològic a altres membres de la relació. La violència familiar presenta diferents manifestacions: física, psicològica, sexual, emocional, econòmica, etc., encara que socialment no totes estan igualment reconegudes com a violència. Les relacions abusives poden afectar a diferents membres d'una mateixa unitat familiar però fonamentalment afecten les dones i la infància. Actualment aquesta violència està augmentant vers les persones grans.

La violència domèstica és aquella violència (maltractaments de tot tipus) que es dóna de forma unidireccional de l'home vers la dona en l'àmbit familiar. La violència domèstica és una de les formes de la violència de gènere.

Malgrat l'abast del problema, no només pels alts nivells de violència que s'estan fent visibles sinó també perquè es una manifestació d'una violència estructural vers les dones[9] i d'una desigualtat entre els sexes encara molt present en la nostra societat, existeixen poques dades al respecte ja que ha estat silenciat (i sovint encara ho està) i fins fa poc no ha estat considerat una problemàtica social sinó una realitat familiar i privada.

És fonamental, també, trencar amb molts mites i creences falses que fan que amb molta freqüència aquesta violència vers les dones quedi justificada. Molt sovint se l'associa i justifica en base a factors de dependències toxicològiques com el consum excessiu d'alcohol. L'alcohol mai és la causa de la violència vers les dones sinó que pot ser un detonant de la mateixa. Per tant, la relació entre alcohol i violència no és directa sinó que és indirecta. També s'associen les situacions de violència amb situacions d'estrès emocional, ingressos econòmics baixos o acceptació de la dona de la situació de violència. No hi ha un perfil d'agressor i víctima determinat per l'adscripció social, cultural, ètnica, ideològica o similars, sinó que la violència s'aprèn: s'aprèn en els missatges socials i culturals transmesos pels més variats canals, s'aprèn jugant, violant les normes de relació establertes i pactades; s'aprèn observant la convivència familiar (del nucli o extensa); s'aprèn de la televisió i la resta del mitjans de comunicació. En definitiva, s'aprèn en base a la situació d'inferioritat jeràrquica de les dones.

[9] La violència física vers les dones, de la qual se'n fa un tracte sensacionalista i no adequat als mitjans de comunicació, és només la punta del iceberg de la violència vers les dones a tots els àmbits de la vida, i que molt sovint, no figuren a les estadístiques.

OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES / PROJECTES / ACCIONS	DESCRIPCIÓ / OBJECTIUS
1. Garantir els drets de les persones a la integritat física i psíquica des de la perspectiva de gènere.	**Comissió tècnica contra els maltractaments**	- **Comissió tècnica contra els maltractaments**- és una comissió de treball per donar resposta comunitària a la violència familiar que afecta dones del municipi de Vilafranca i la comarca. Els agents que la formen són: •Consell Comarcal de l'Alt Penedès •Policia Local •Guàrdia Civil •Hospital Comarcal, Servei d'Urgències i treballadores socials •Passir. Programa d'atenció a la Salut Sexual i Reproductiva •Servei Socials d'Atenció Primària Municipals •Torn d'Ofici del Col·legi d'advocats •Casal de les Dones Municipal
	Servei psicològic per a dones afectades de violència familiar	- **Servei psicològic per a dones afectades de violència familiar-** acollir aquestes dones i ajudar-les a millorar la seva autoestima i a resoldre les contradiccions que moltes d'elles tenen en el procés de recuperació de la violència domèstica (11 hores setmanals). - **Grups d'ajuda mútua**
	Servei d'Assessoria jurídica	- **Assessoria jurídica**- És un servei dut a terme per advocades, a través d'Associacions de Juristes per tal de rebre, recolzar i difondre consultes relacionades amb els drets de les dones, en conveni amb la Diputació de Barcelona fins a finals del 2006 (setmanal, matí o tarda).
	Altres recursos per les dones que pateixen maltractaments	- **Atenció individualitzada al Casal de les Dones** - **Casa d'acollida d'urgència per a dones** <u>SERVEIS SOCIALS</u> - **Atenció i seguiment integral** - **Casa d'acollida de llarga estada** - **Servei de teleassistència mòbil**

5. Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere.	**Commemoració 25 Novembre**	- **Commemoració 25 Novembre, Dia internacional contra la violència vers les dones**: Lectura del manifest contra la violència de gènere, encesa d'espelmes, xerrades, projecció d'audiovisuals, recollida signatures, cinefòrums, castellers, concerts, etc.
	Accions de sensibilització i prevenció adreçades a joves	**OFICINA TÈCNICA DE JOVENTUT** - **Tallers de sensibilització sobre la igualtat Dona- Home als Centres d'Ensenyament Secundari** en el marc del Programa d'Informació i Dinamització- OBJECTIUS: Sensibilitzar a la població jove dels factors positius de la igualtat de gènere. Visualitzar els estereotips de gènere i generar la reflexió al voltant d'aquest tema mitjançant exemples com el sexisme en la publicitat. Dinamitzar accions de prevenció de violència de gènere dirigida específicament a joves. - **Participació en el programa de l'ICD 'Talla amb els mals rotllos'**- Taller adreçat a les noies i els nois amb l'objectiu de prevenir les conductes sexistes i discriminatòries. Identificar els comportaments abusius en les parelles joves i fomentar les actituds de respecte i diàleg per la resolució de les diferències i els conflictes. - **Audiovisual 'Construint igualtat... construint ciutadania. Reflexions juvenils des d'una perspectiva de gènere'** - OBJECTIUS: Fomentar la presència de l'opinió juvenil en matèria d'igualtat de gènere i Generar una eina pràctica feta i dirigida a joves adolescents que permeti el treball a les aules.

c. Tendències de gènere. Punts forts i punts a millorar

Violència contra les dones

Actualment, continuen sent les dones les que reben més directament la violència que existeix en el sistema social en què vivim. És una violència específica, la de gènere, que es produeix contra les dones pel simple fet de ser dones, per tal de mantenir les relacions jeràrquiques i dominats dels homes sobre elles.

Aquesta violència de gènere es mostra en àmbits molts diversos de la societat però, el cas de la tortura o violència física, psicològica o sexual per part d'homes cap a dones amb les que tenen o han tingut alguna relació, és un dels problemes més acusats en l'actualitat, que respon a tota una sèrie de valors que s'han anat consolidant al llarg del temps en la nostra societat.

Punts forts

- S'ha creat una Comissió tècnica contra els maltractaments per donar resposta comunitària a la violència familiar que afecta dones del municipi de Vilafranca i la comarca. La comissió al llarg d'aquests anys s'ha anat ampliant amb la incorporació de nous agents locals i comarcals.

- El Pla per la Igualtat, tot i que considera que el funcionament de la Comissió Tècnica contra els maltractaments és millorable, fa una valoració positiva ja que ha permès establir canals de comunicació entre professionals diversos.

- Hi ha serveis i recursos específics d'atenció i acolliment a les dones víctimes de violència familiar i de gènere al municipi: atenció individualitzada al Casal de la Dona, el Servei psicològic, l'assessorament jurídic, grups d'ajuda mútua, la Casa d'acollida d'urgència per a dones, el Servei de teleassistència mòbil, etc.

- Pel que fa al servei psicològic, cal valorar que l'any 2006 s'ha passat de 8 hores d'atenció setmanals a 10 hores per tal de donar resposta a la demanda existent. Així mateix, el servei d'assessorament jurídic, degut a l'increment de la demanda, s'ampliat a dues hores per setmana.

- Diversos agents socials municipals han rebut formació especialitzada en violència de gènere a càrrec de l'associació Tamaia.

- A través del Pla per la Igualtat es duen a terme accions de sensibilització de la violència: activitats entorn el 25 de Novembre, campanyes, xerrades, cinefòrums, etc.

- El Pla per la Igualtat ha editat el tríptic 'Dona, pren la paraula' que informa les dones sobre el fenomen de la violència i els recursos existents.

- Es detecta un esforç per part del Pla per la Igualtat d'integrar als homes en la lluita contra la violència de gènere.

- Destaca positivament la implicació de l'Oficina Tècnica de Joventut en la lluita contra la violència vers les dones: participen en la comissió del 25 de Novembre promovent la participació de joves, organitzen els tallers de sensibilització sobre la igualtat Dona- Home als Centres d'Ensenyament Secundari, han participat en el programa de l'ICD 'Talla amb els mals rotllos' i han creat un audiovisual anomenat

'Construint igualtat... construint ciutadania. Reflexions juvenils des d'una perspectiva de gènere'.

- S'han fet col·laboracions sobre la violència vers les dones als mitjans de comunicació locals: espai quinzenal a ràdio Vilafranca 'En Clau d'Igualtat', articles d'opinió a la premsa escrita i la televisió.

Punts a millorar

- El nombre de casos sabuts de violència de gènere a Vilafranca és alt en quant a detencions realitzades per maltractament, comunicats d'agressió als jutjats, etc.

- El treball que es fa d'atenció i seguiment a les víctimes de violència domèstica és bàsicament per les dones que són derivades d'altres serveis i per iniciativa pròpia, independentment de si han interposat denúncia o no. És molt possible que els casos atesos siguin una part petita del total de víctimes de violència familiar i de gènere.

- Des del Pla d'Infància es valora que cal més suport en temes de violència domèstica, especialment en els processos psicològics de maduració del tema.

- Des de l'àmbit sanitari hi ha una escassa detecció de la violència domèstica.

- Es valora que la Comissió tècnica contra els maltractaments milloraria si els estaments judicials d'àmbit comarcal hi participessin.

- A partir dels qüestionaris tècnics d'avaluació realitzats, es valora que caldria una millor coordinació entre tots els agents que intervenen en casos de violència de gènere.

- Un tema que cal millorar és la formació en temes de violència de gènere. Tot i que s'han fet diferents cursos, cal anar incidint en el tema, ja que moltes vegades els i les professionals van canviant i per tant no tothom s'ha format en aquesta problemàtica.

- El Consell Municipal per la Igualtat valora que, tot i que l'atenció a les dones maltractades és cada cop millor, caldria reforçar-la.

- Es dóna poca implicació de les àrees de l'Ajuntament (a excepció de l'Oficina Tècnica de Joventut) en els actes al voltant de 25 de Novembre.

- Cal reforçar i ampliar les accions de prevenció de la violència en la parella jove als instituts.

- A les escoles pràcticament no es treballa la coeducació com a valor transversal, integrant els valor de la igualtat dels gèneres en el dia a dia.

- No es dóna cap actuació a nivell municipal al voltant del fenomen de la prostitució.

2.2.2. Població

a. Contextualització

En la societat industrialitzada s'han produït canvis sociodemogràfics com l'augment de l'esperança de vida i la disminució de les taxes de natalitat que es tradueixen en el fenomen de l'envelliment de la població. De la mateixa manera, les onades migratòries de procedència extra comunitària europea estan generant transformacions socials i econòmiques que repercuteixen de manera diferenciada en homes i dones.

En l'elaboració de les polítiques municipals cal tenir en compte no tan sols els fets demogràfics i les seves repercussions a nivell global, sinó també les conseqüències que tenen en alguns grups d'edat i col·lectius. Així doncs, l'exclusió social que significa la impossibilitat d'accedir als drets socials bàsics com l'accés a l'ocupació, a l'educació, a l'habitatge i a la salut, afecten especialment les dones, ja que la tradicional divisió sexual del treball (dones/àmbit familiar i homes/àmbit públic) ha propiciat que l'accés al mercat laboral sigui menor en les dones.

Això ha fomentat la desigualtat salarial i econòmica, generant així la feminització de la pobresa i de l'exclusió social. Per tant, alguns col·lectius són especialment vulnerables. És el cas de les dones que estan soles davant les responsabilitats familiars, les dones nouvingudes de procedència extra comunitària que pateixen una doble exclusió (en la seva pròpia cultura i en la societat d'acollida), les noies nouvingudes o de grups socials desafavorits (deserció escolar per dedicar-se al treball familiar) o les dones grans (amb pensions de viduïtat precàries i amb problemes de salut).

Així doncs, cal desenvolupar mesures d'intervenció i prevenció des de diverses àrees (educació, formació ocupacional, serveis socials) per així evitar el risc d'exclusió. Però, sobretot posant l'accent de gènere que significa desenvolupar polítiques on es contemplin les desigualtats entre dones i homes dins d'aquests col·lectius i afavorir un equilibri en la distribució de les oportunitats.

OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES / PROJECTES / ACCIONS	DESCRIPCIÓ / OBJECTIUS
1. Garantir els drets de les persones a la integritat física i psíquica des de la perspectiva de gènere.	**Servei psicològic per a dones afectades de violència familiar**	- **Servei psicològic per a dones afectades de violència familiar-** acollir aquestes dones i ajudar-les a millorar la seva autoestima i a resoldre les contradiccions que moltes d'elles tenen en el procés de recuperació de la violència domèstica (11 hores setmanals).
	Servei d'Assessoria jurídica	- **Servei d'Assessoria jurídica**- És un servei dut a terme per advocades, a través d'Associacions de Juristes per tal de rebre, recolzar i difondre consultes relacionades amb els drets de les dones, en conveni amb la Diputació de Barcelona fins finals del 2006 (setmanal, matí o tarda).
2. Afavorir i potenciar les relacions interculturals.	**Pla per la Convivència**	- **Tallers de Mares en els CEIP-** Afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius. Potenciar el grau de coneixement de l'espai escolar i potenciar l'intercanvi cultural i personal. - **Exposició "Ciutadans amb nom i cognom"-** Afavorir i potenciar les relacions interculturals i mostrar els trets particulars dels projectes migratoris, tant de dones com d'homes, per fer visible quina és la realitat diversa que es dóna a la vila. - **Treball de Dinamització Comunitària en l'Espirall-** Afavorir i potenciar les relacions interculturals. - **Col.laboració en processos participatius municipals (dones migrades)** Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere. - **Taller de dol migratori adreçat a dones** - Per iniciar - **Jornada sobre "El feminisme al Marroc"** - Per dur a terme.

	Programa de Cooperació i solidaritat	- **Sopar solidari de dones el 8 Març**- Donar a conèixer i fer una aportació econòmica a projectes de cooperació amb dones (recolzament a la Unió Nacional de Dones Saharauís, a Les Maquiladores etc.) - **Suport a projectes d'ONGs per a impulsar la solidaritat i la cooperació al desenvolupament dels països empobrits**. Alguns del projectes finaçats han estat: - Enfortiment dels processos organitzatius de les treballadores de la indústria de la maquila i mestresses de casa de 5 municipis de Guatemala (ONG Cooperacció) - Centre d'atenció integral per a les dones, la infància i els adolescents de Nueva Segovia, Nicaragua (ONG Entrepobles) - Incorporació de dones de la província d'Al-Hoceima en la vida social, econòmica i associativa (El Marroc),(Cooperacció Alt Penedès) - Millora de les condicions de producció de les dones agropecuàries del municipi de Larreynaga-Malpaisillo del departament de León (Nicaragua), (ONG Entrepobles) - Desenvolupament Integral en Comunitats Indígenes del sud del Petén (Guatemala) (Mans Unides-Tercer Món) - Construcció d'un Centre de Dones a la ciutat d'Al-Hoceima (Marroc) (Cooperacció) - Projecte d'activitats per a la sensibilització i d'educació en drets humans 2005 (Amnistia) - Conéixer el Marroc, conéixer la seva gent (Marroc) (Cooperacció) - Els fills i les filles a Loja, els pares i les mares a Catalunya (Creu Roja) - Reforçament d'associacions de dones del Nord del Marroc (Cooperacció) - Prevenció de la violència sexual en adolescents a Ocotal (Entrepobles) - **Accions de sensibilització (exposicions, xerrades, conferències...)** sobre la situació de les dones a diferents països del món. Algunes d'elles han estat: exposició fotogràfica: "El Salvador: les dones, motor de canvi social"; conferència: La Dona al Sud i la Dona Immigrant; Espectacle musical i poètic sobre les dones d'Afganistan; documental i exposició 'Maquiladoras'; Conferència: Aportació de les dones en els processos de pau" Carta de la Pau; Exposició fotogràfica: Sota el vel de l'islam; Cooperacció- xerrades sobre dones al Marroc; Trobada de dones al Casal de la Dona amb la presència de Saloua Badouia, membre de Forum de femmes Al-Hoceima (AFFA) del Marroc.

El risc d'exclusió social i de feminització de la pobresa

Hi ha molts factors que suposen un risc d'exclusió social i d'empobriment: les llars monomarentals i monoparentals amb fills o filles menors de 16 anys, les llars unipersonals formades majoritàriament per dones vídues amb pensions mínimes, etc.

Existeix un major nombre de llars amb un nucli familiar amb mare sola que amb pare sol. La qualitat de vida d'aquest tipus de llars depèn fonamentalment de la situació laboral de les persones. En els Serveis Socials les dones soles amb càrregues familiars són un col·lectiu important com a usuàries, la qual cosa és un indicador del risc al qual estan exposades com a col·lectiu (portar la criança dels fills i filles en solitari, la dificultat per trobar feina, etc...). Aquest perfil d'usuària dels serveis i les prestacions està molt relacionat amb la feminització de la pobresa, que és un fenomen que existeix en la majoria de països i que significa que les borses de pobresa tant dels països desenvolupats com dels que estan en vies de desenvolupament estan formades bàsicament per dones.

Punts forts

- La major llibertat i l'increment en la capacitat autònoma de decisió per part de les dones fa que cada cop hi hagi més diversitat d'unitats familiars i de formes de vida.
- Existeix un Servei d'Assessorament Jurídic i un Servei Psicològic per a dones.

Punts a millorar

- La gran majoria de les famílies amb una sola persona responsable de la mateixa, estan a càrrec de dones. El 81,5% de les llars monoparentals/monomarentals estan a càrrec de dones, mentre que un 19,5% estan a càrrec d'homes. El major nombre de llars monomarentals respecte les monoparentals i determinades situacions desfavorables que afecten més les dones que els homes (atur, criança de criatures...) fa que les mares soles siguin un col·lectiu amb més risc d'exclusió social que els pares sols.
- Agents municipals valoren que cal més suport a les famílies monomarentals.
- Els serveis socials municipals no han participat en aquesta avaluació mitjançant la resposta del qüestionari i per tant no disposem d'informació necessària per poder valorar les actuacions relacionades amb l'exclusió social, la situació de les llars monomarentals, etc.
- Cal reforçar o crear serveis de proximitat com ludoteques, espais relacionals, escoles bressol suficients i assequibles per a tothom i assegurar l'accés a aquests serveis de tota la població, especialment d'aquells col·lectius més vulnerables, com les famílies monomarentals, etc.

Solidaritat, Gènere i noves migracions

Un dels canvis més notables en els actuals moviments migratoris és la creixent presència femenina. Si qualsevol fet migratori pot comportar una certa precarietat, en el cas de la migració femenina aquesta situació desfavorable s'intensifica. Les dones són subjectes actius de les migracions, tant si emigren soles com si són els seus companys els que ho fan en primer lloc.

Les dones migrades tenen major dificultat per participar en la vida comunitària del país d'acollida: s'encarreguen de la cura de la llar i de la família, estan adscrites a l'àmbit privat o han de conciliar la vida productiva, reproductiva i personal. Això impedeix la interrelació amb la comunitat d'acollida, l'aprenentatge de l'idioma i el coneixement dels costums. Homes i criatures, per exemple, tenen canals directes d'accés a la societat d'acollida que les dones no tenen.

En el cas que entrin en el mercat laboral, els treballs que poden realitzar es redueixen a sectors molt específics (sector serveis) i generalment feines poc qualificades. La majoria d'aquestes dones treballen en feines relacionades amb la cura de les persones (gent gran sobretot) i de la llar (servei domèstic). Molt d'aquest treball és submergit.

Punts forts

- L'augment de la població migrada és un element positiu per al municipi. La seva diversitat aporta riquesa al conjunt de la població i contribueix a la construcció d'una societat intercultural, mentre que demogràficament pot contribuir a rejovenir les piràmides de població.

- Existeixen diferents recursos per la població migrada a Vilafranca: el recentment elaborat Pla per la Convivència, la Guia de la Nova Ciutadania, el Servei d'acollida de suport i assessorament per a persones Immigrants (SASAI), entre d'altres.

- El Pla per la Convivència afirma tenir en compte a les dones migrades en els processos de participació i en altres programes o accions especifiques. Algunes de les accions desenvolupades en aquesta línia són: Tallers de Mares en els CEIPs, l'exposició "Ciutadans amb nom i cognom" i la col·laboració en processos participatius municipals. A més a més, hi ha d'altres accions previstes com tallers de dol migratori adreçats a dones i una Jornada sobre el feminisme al Marroc.

- El Pla per la Igualtat està vetllant perquè en les properes subvencions a mesquites no es discriminin les dones i també hi participin en igualtat amb els homes.

- Des de l'Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) es manifesta que quan s'adreça una parella nouvinguda a l'OAC i es detecta que només parla i actua l'home pel que fa a la demanda d'informació, s'adrecen directament a la dona quan es tracta de donar-li explicacions que li afecten a ella de manera particular.

- Des del Programa de Cooperació i Solidaritat es treballa des de la perspectiva de gènere i es desenvolupen nombroses activitats i projectes en clau de gènere.

Punts a millorar

- Les persones migrades es troben en una situació de desigualtat i de precarietat en relació a la resta de la població del municipi. Les dones migrades es troben encara en una pitjor situació: les dones que no treballen fora de la llar tenen més dificultats per integrar-se i aprendre l'idioma. Les dones que busquen feina tenen

poques sortides fora del servei domèstic i de neteja, dins l'economia submergida. La precarietat i la dependència tenen un major impacte en les dones migrades.

- En el cas de les dones que han deixat la seva família, la solitud, l'absència de temps lliure i la separació del nucli familiar suposen una càrrega molt feixuga.

- En el cas de les dones magribines l'aïllament social sol ser gran, degut a factors culturals i el desconeixement de l'idioma, i pot generar dificultats en les seves vides. Moltes d'elles es troben en situació d'irregularitat administrativa, fet que comporta una gran precarietat.

- El Pla per la Convivència valora que continua havent un gran repte a l'hora de visibilitzar, mantenir contacte i establir relacions amb dones de procedència marroquina en concret, i àrab en general. Pel que fa a les dones de procedència llatinoamericana també tenen certes dificultats però hi ha diferents elements que ajuden a mantenir un cert vincle.

- Al Taller Participatiu de dones es va afirmar que cal promoure espais on la participació de les persones de diferents orígens no es doni de forma segregada. Així mateix es va valorar que cal més participació de les dones migrades i més educació per part de mares i pares per tal d'integrar d'altres cultures.

2.2.3. Formació

a. Contextualització

La construcció del sistema sexe - gènere es realitza en el context dels diferents espais educatius en els quals té lloc el procés de socialització de la persona: família, lleure, escola, mitjans de comunicació, entre d'altres. En aquest procés s'interioritzen diferents rols i valors i es potencien diverses capacitats en funció del sexe.

És necessari potenciar la coeducació com a filosofia pedagògica que, partint d'una anàlisi de gènere, fomenti actituds, valors i capacitats que possibilitin un autèntic desenvolupament integral de cada nena i nen, qüestionant així la pròpia estructura de l'actual model educatiu. Aquest treball implica la sensibilitat de la comunitat educativa i també, de forma especial, de la societat en general. Escola, família i agents socialitzadors han d'avançar en la construcció d'un sistema coeducatiu que prepari les persones per a la plena corresponsabilitat en l'àmbit públic, en el domèstic i en el personal.

La coeducació proposa un canvi d'estructura i per tant, un nou disseny de programes que facilitin, no tan sols l'elecció d'opcions acadèmiques i professionals no estereotipades, sinó que posin els mitjans per a què homes i dones puguin ser persones plenament corresponsables, potenciant en l'alumnat la presa de decisions i el desenvolupament de l'autonomia i la responsabilitat a nivell personal, familiar, social i professional, des de l'autoconeixement i l'autoestima. Això implica també contemplar l'educació de forma integral, des de tots els seus espais de socialització, el sistema reglat i l'educació no formal.

Per altra banda, l'educació de persones adultes i l'educació permanent, han de planificar la seva oferta contemplant els interessos de les dones, les seves experiències i coneixements. També els obstacles implícits i explícits que els impedeixen accedir a les diferents ofertes formatives o prosseguir un determinat itinerari formatiu.

OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES / PROJECTES / ACCIONS	DESCRIPCIÓ / OBJECTIUS
3. Afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius.	**Programa de Dinamització Sociocultural del Casal de la Dona** **Projecte de formació i de promoció social**	- **Tallers Casal de la Dona:** català, puntes de coixí, fals esmalt, manualitats, decoració de roba, decoració sobre fusta, patchwork, cuir, decoració de vidre, composicions florals, labors, anglès, pintura de roba, etc. - **Seminaris i cursos**: Habilitats socials i comunicació eficaç, Sensacions i sentiments a través de la música, Intel·ligència Emocional, etc.
	Programa Equal	PROMOCIÓ ECONÒMICA I TREBALL - **Projecte Equal 'Igualem'-** OBJECTIU: reduir els desequilibris entre dones i homes i recolzar l'eliminació de les discriminacions laborals per raó de gènere. - **Projecte Equal 'Tempora'**- Tots els temps en un Temps- pretén l'elaboració d'un model de conciliació treball i vida quotidiana que tingui en compte l'articulació del temps i l'espai laboral, domèstic i familiar.
	Accions formatives i de sensibilització adreçades a joves, infància, mares i pares	OFICINA TÈCNICA DE JOVENTUT - **Tallers de sensibilització sobre la igualtat Dona- Home als Centres d'Ensenyament Secundari** en el marc del Programa d'Informació i Dinamització- OBJECTIUS: Sensibilitzar a la població jove dels factors positius de la igualtat de gènere. Visualitzar els estereotips de gènere i generar la reflexió al voltant d'aquest tema mitjançant exemples com el sexisme en la publicitat. - **Audiovisual 'Construint igualtat... construint ciutadania. Reflexions juvenils des d'una perspectiva de gènere'** - OBJECTIUS: Fomentar la presència de l'opinió juvenil en matèria d'igualtat de gènere i Generar una eina pràctica feta i dirigida a joves adolescents que permeti el treball a les aules. PLA D'INFÀNCIA - **Diverhivern**- promoure la conciliació entre pares i mares a partir del lleure infantil PLA DE CONVIVÈNCIA - **Tallers de Mares en els CEIP-** OBJECTIU: afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius potenciant el grau de coneixement de l'espai escolar i l'intercanvi cultural i personal.

4. Formació específica per a dones en noves tecnologies.	**Formació en noves tecnologies**	- **Punt d'accés públic a Internet al Casal de la Dona** - **Curs internet i noves tecnologies** <u>SOCIETAT DEL CONEIXEMENT</u> - **La Botiga d'Aprenentatges TIC per a dones**: alfabetització digital per a dones. - Sessions formatives específiques per dones en el marc del Projecte Igualem- OBJECTIU: afavorir l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació a les dones.

c. Tendències de gènere. Punts forts i punts a millorar

L'educació d'infants i joves amb perspectiva de gènere

La possibilitat d'accés dels nens i nenes de 0 a 3 anys als centres educatius públics és molt important ja que és un espai educatiu i de socialització, a més a més que un servei clau en la compaginació de la vida laboral i familiar en l'etapa de criança. L'existència d'una xarxa d'escoles bressol per a respondre a la demanda és una necessitat que en major o menor grau està present en la major part dels municipis de Catalunya.

D'altra banda, al món educatiu es dóna la tendència habitual que en els batxillerats i cicles formatius les noies es decanten per determinades branques formatives tradicionalment relacionades amb els rols femenins: batxillerats d'humanitats, ciències socials i sanitaris, cicles formatius d'administració , etc., fet que condiciona la futura incorporació o no en el mercat de treball un cop aquestes noies arribin a l'edat adulta. És important que les escoles siguin conscients d'aquest fet i que treballin la coeducació i la promoció de la igualtat d'oportunitats de manera curricular.

S'ha de tenir ben present que la coeducació va molt més enllà de l'escola mixta i de la no jerarquització de nens i nenes. El fet que als centres escolars no es treballi explícitament des d'una perspectiva coeducativa implica, d'alguna manera, que es mantinguin i perpetuïn les estructures de gènere existents donat que la no acció és una manera de donar per vàlid l'estat de coses vigent. Cal dir que n'hi ha algunes bosses de joves, grups reduïts, on noies i nois comencen a adoptar rols tradicionals de gènere, reproduint relacions de parella marcades per certa agressivitat verbal, etc.

Punts forts

- Existeixen diversos recursos municipals per mares i pares i la infància, així com un Pla d'Infància, un Pla de Joventut (Pla Vilajove) i una Escola Municipal d'Art (l'Arsenal).
- Vilafranca del Penedès compta amb quatre llars d'infants municipals. Les places públiques disponibles són 325 (curs 2006/2007) i entre aquestes i les escoles privades, el Pla per la Igualtat valora que es dóna resposta a tota la demanda existent.
- S'ha ampliat l'oferta d'horaris d'algunes escoles bressol públiques a partir de les 7.50 del matí per afavorir la conciliació dels temps.
- El Pla d'Infància i l'Oficina Tècnica de Joventut afirmen integrar els objectius del Pla per la Igualtat en el seu treball.
- El Pla d'Infància utilitza criteris d'igualtat d'oportunitats en el ítems d'avaluació i indicadors de selecció de les empreses que gestionen el programes de lleure Diverhivern i Casal d'Estiu.
- A través dels Casals d'Estius i la Guia de Recursos de la Petita Infància, el Pla d'Infància afirma afavorir els valors d'igualtat.
- A les Llars d'infants s'ha treballat específicament la identificació dels valors masculins i femenins en nens i nenes, la complementarietat i els seus avantatges.
- El Pla per la Igualtat i l'Oficina Tècnica de Joventut adrecen tallers de sensibilització sobre la igualtat Dona- Home als IES.

- L'Oficina Tècnica de Joventut, conjuntament amb el Pla per la Igualtat i l'àrea de Promoció Econòmica ha creat molt recentment l'audiovisual 'Construint igualtat... construint ciutadania. Reflexions juvenils des d'una perspectiva de gènere' amb els objectius de fomentar la presència de l'opinió juvenil en matèria d'igualtat de gènere i generar una eina pràctica feta i dirigida a joves adolescents que permeti el treball a les aules.

- S'ha treballat el Projecte Equal Igualem des de l'àmbit educatiu i sensibilització a escoles. Des de l'Ajuntament s'ha participat en el projecte Tots els temps en un Temps treballant vers un model de conciliació treball i vida quotidiana que tingui en compte l'articulació del temps i l'espai laboral, domèstic i familiar partint de les necessitats i les demandes que cada territori té de serveis de suport.

Punts a millorar

- Cal reforçar i ampliar les accions de prevenció de la violència en persones joves als instituts.

- A les escoles pràcticament no es treballa la coeducació com a valor transversal, integrant els valor de la igualtat dels gèneres en el dia a dia.

- Es detecta la necessitat d'aprofundir en la col·laboració entre l'àrea d'Educació i el Pla per la Igualtat, ja que en l'actualitat aquesta és molt limitada.

- L'àrea d'Educació afirma no tenir com a objectius l'afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius ni el de potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere (objectius específics del Pla per la Igualtat). Afirmen així mateix no treballar específicament en la formació de les nenes o les dones perquè consideren que no els correspon, que el seu servei aborda totes les accions des d'una perspectiva global i que el seu objectiu d'intervenció és la població en general i no ho és cap col·lectiu concret.

- Es detecta per tant que cal sensibilitzar i formar el personal de l'àrea d'Educació en qüestions relacionades amb la igualtat d'oportunitats i la coeducació.

- Cal fer més èmfasi en activitats de sensibilització a l'alumnat en l'elecció del camí formatiu i/o professional a partir dels seus interessos i no dels rols de gènere.

- Generalment en l'àmbit educatiu no es contemplen les problemàtiques dels nens i nenes adolescents des de l'òptica de sexe i gènere i aquesta tendència té repercussions sobre tot en els nois i noies adolescents extracomunitaris. Així doncs, les noies d'origen magrebí per raons culturals són un col·lectiu amb dificultats per assolir nivells més alts d'escolarització.

La formació de les dones adultes

Per nivells formatius, es troba majoria de dones només en la categoria sense estudis. Un 4,9% de les persones de Vilafranca del Penedès no sap ni llegir ni escriure, i és un fenomen molt feminitzat. Aquest fenomen guarda correlació amb l'edat, és a dir, l'analfabetisme a Vilafranca del Penedès creix amb l'edat i es concentra en persones majors de 65 anys, principalment en dones d'edat avançada que són el sector de la població que ha tingut menys accés a la formació.

Les dones adultes, en el seu paper tradicional de responsables de les tasques domèstiques, han tingut un accés a la formació i al mercat laboral molt limitat que es reflecteix en les dades que hem analitzat.

Punts forts

- A les diferents fonts d'informació d'aquest informe avaluatiu (taller participatiu de dones, Consell Municipal per la Igualtat, personal tècnic de l'Ajuntament, etc.) es valora de manera molt positiva el Casal de la Dona i les activitats formatives organitzades, com una de les accions desenvolupades al Pla que més incidència ha tingut en la població. Destaca també la funció del Casal en quant a espai relacional per les dones per compartir experiències, opinions...

- Existeix una Escola de Persones Adultes al municipi i diversos recursos formatius per al col·lectiu adult.

- A partir del Pla per la Convivència es realitzen Tallers de Mares en els CEIPs per afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius potenciant el grau de coneixement de l'espai escolar i l'intercanvi cultural i personal.

- L'àrea de Promoció Econòmica i Treball desenvolupa diversos projectes i accions per assolir una major ocupabilitat de les dones a través de processos formatius (projectes Equal, etc.).

- A través del projecte Equal Igualem es fa formació per trencar l'opció d'una professió en base als rols tradicionals d'homes i dones en el mercat de treball.

- Hi ha cursos de formació ocupacional per a persones aturades, tallers d'ocupació, etc. que poden contribuir a l'eliminació de la segregació ocupacional de les dones.

- Al Casal de la Dona hi ha un Punt d'accés públic a Internet i es realitzen cursos d'internet i noves tecnologies per a dones

- A partir de l'àrea Societat del Coneixement es desenvolupa 'La Botiga d'Aprenentatges TIC per a dones' d'alfabetització digital per a dones.

- L'àrea Societat del Coneixement ha canviat d'horari d'algunes e les sessions formatives per facilitar l'assistència de dones per tal d'afavorir la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes.

Punts a millorar

- El nombre de dones que no saben escriure ni llegir o que tenen els estudis primaris inacabats supera de forma important el d'homes en la mateixa situació.

- Tot i que es troba majoria de dones en la categoria formativa de titulacions universitàries, al mercat laboral les dones no ocupen els llocs de major responsabilitat.

- Caldria adreçar activitats de sensibilització i formatives al professorat per incloure la Igualtat d'Oportunitats en el seu treball.

- Al Consell Municipal d'Educació no es treballen habitualment temes relacionats amb la coeducació i la igualtat d'oportunitats.

2.2.4. Treballs i altres usos del temps

a. Contextualització

Els usos del temps es defineixen a partir dels diversos continguts amb els quals l'ocupem. És per això que parlem d'un **ús del temps laboral, familiar, personal o comunitari/social**. Però el temps i els espais o activitats en que les persones ocupem aquest temps estan desigualment distribuïts entre dones i homes. L'ús del temps és diferent per a les dones i per als homes, per raons educatives, culturals i de rols socials.

El món productiu ha esdevingut el centre de l'organització de les nostres societats. La vida de les persones gira al voltant de la feina reconeguda però hem de tenir en compte que existeixen altres activitats i usos del temps tant o més necessaris per a complementar el desenvolupament social de la ciutadania i de la comunitat. Aquestes activitats no són, només, espais de divertiment, són espais de cultura, d'intercanvi, de participació i de canvi.

L'activitat productiva i reproductiva són activitats que estan vinculades, es condicionen mútuament i tenen molta relació amb la disponibilitat de gaudir d'un temps personal i d'acció comunitària.

És evident que les dones treballen, la diferència clau la trobem en la possibilitat de disposar d'un sou i una regularització dels horaris, temps de descans, de vacances i del reconeixement de la pràctica professional o en la realització de les tasques que es desenvolupen per mantenir la llar i la família, que no tenen cap regularització i es defineixen per un baix valor social i un protagonisme bàsicament femení.

En paraules de Cristina Carrasco[10]: "Encara que el sistema en termes monetaris-econòmics no podria subsistir només amb el treball mercantil, molt més important és un altre aspecte, aquell que pràcticament el defineix, aquell que determina el seu objectiu bàsic: el ser responsable de la cura de la vida humana. La qual cosa implica no només la subsistència biològica, sinó el benestar, la qualitat de vida, els afectes, les relacions, etc., tot allò que ens fa persones."

A la nostra societat sembla que hem superat l'accés diferencial a l'educació, dones i homes ens podem preparar per accedir a la feina remunerada, però les diferències entre unes i altres en l'àmbit laboral són encara molt evidents. A Vilafranca del Penedès, les dones continuen sent les majors afectades per l'atur: la taxa d'atur de les dones el Desembre del 2006 és del 10,89%, mentre que la dels homes és el 6,58%[11]. L'accés al món del treball està, avui en dia, lluny de la igualtat d'oportunitats i és encara més evident quan els contractes temporals es realitzen en major mida a dones, en la dificultat de les dones majors de 40 anys i els col·lectius de dones nouvingudes a trobar una feina, i en la segregació vertical i horitzontal de l'ocupació.

A més a més, aquest interès de les dones pels espais professionals no s'ha traduït en un apropament dels homes a les tasques familiars i domèstiques, per exemple, de la població considerada oficialment com a 'no activa' que es dedica a aquestes tasques l'1,6% són homes i el 98,4% són dones[12]. Són tasques no reconegudes i que les

[10] Cristina Carrasco és professora de Teoria Econòmica de la Universitat de Barcelona. Extret de la seva conferència *"Tiempo de trabajo, tiempo de vida: reorganización o conciliación?"*, 30 de gener de 2004.
[11] Dades de l'Hermes de la Diputació de Barcelona, Desembre 2006.
[12] Web de l'Institut d'Estadística de Catalunya. Dades de Vilafranca del Penedès, any 2001.

persones que les desenvolupen són considerades com a població no activa. Les diferències són evidents.

Sabem que el col·lectiu nouvingut és un col·lectiu amb dificultats a l'hora d'accedir al món laboral, bé per la situació d'irregularitat en la que es troben o per altres motius. Sovint necessiten un acompanyament individualitzat degut a la dificultat de l'idioma o al desconeixement de la manera de funcionar de la societat d'acollida. En els serveis d'atenció a persones migrades reben més demandes d'homes que de dones, però les dones nouvingudes són un col·lectiu de difícil inserció ja que, per exemple, el problema de l'idioma és encara més accentuat, donat que molts cops es troben aïllades en les tasques domèstiques i això dificulta l'aprenentatge.

La participació comunitària de les dones, tot i que va en augment, es manté, avui dia, amb algunes desigualtats de gènere ja sigui per la dificultat de conciliar les responsabilitats familiars, professionals i comunitàries (parlaríem d'una triple jornada), per la falta de recolzament que troben moltes dones davant les tasques comunitàries que realitzen (es veuen com una extensió de les seves responsabilitats – participació en AMPAS, Grups d'Ajuda...etc.-), per la poca participació femenina en els òrgans de decisió de les entitats i per la dificultat de mantenir la seva participació en relació als cicles vitals (hi ha una major participació femenina en edats joves, noies solteres, i en dones grans, amb fills/filles grans).

OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES/ PROJECTES / ACCIONS	DESCRIPCIÓ/ OBJECTIUS
3. Afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius.	**Programa de Dinamització Sociocultural del Casal de la Dona** **Projecte de formació i de promoció social**	- **Tallers Casal de la Dona**: català, puntes de coixí, fals esmalt, manualitats, decoració de roba, decoració sobre fusta, patchwork, cuir, decoració de vidre, composicions florals, labors, anglès, pintura de roba, etc. - **Espai per a entitats al Casal de la Dona** - Associació de treballadores familiars de l'Alt Penedès. - Associació GINESTA- Aquest és un grup d'autoajuda per a dones amb càncer de pit. - Associació de puntaires Els Boixets de Vilafranca - Associació La lliga Reumatològica- Realitzen l'activitat de manualitats - Grups autònoms que es gestionen l'activitat
	Programa Equal	PROMOCIÓ ECONÒMICA I TREBALL - **Projecte Equal 'Igualem'-** OBJECTIU: reduir els desequilibris entre dones i homes i recolzar l'eliminació de les discriminacions laborals per raó de gènere. - **Projecte Equal 'Emergim'**- Regularització i reconeixement de les condicions laborals de dones treballadores de la llar. - **Projecte Equal 'Tempora'**- Tots els temps en un Temps- pretén l'elaboració d'un model de conciliació treball i vida quotidiana que tingui en compte l'articulació del temps i l'espai laboral, domèstic i familiar partint de les necessitats i les demandes que cada territori té de serveis de suport.
	Projectes Promoció Econòmica i Treball	PROMOCIÓ ECONÒMICA I TREBALL - **ILO SER 4**- Inserció en el sector dels serveis a les persones de dones en situació d'atur i amb alguna dificultat d'accés al mercat de treball. - **DONA, ARA TU**- Inserció en el mercat de treball de dones aturades amb risc d'exclusió social. - **PLANS D'OCUPACIÓ**- Facilitar la incoporació de homes i dones en el mercat de treball a partir de la realització d'obres i serveis d'interès públic o social

OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES / PROJECTES / ACCIONS	DESCRIPCIÓ / OBJECTIUS
5. Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere.	**Consell Municipal per la Igualtat** **Celebració 8 Març** **Activitats / accions de promoció de la cultura i l'associacionisme de dones** **Altres**	- **Consell Municipal per la Igualtat**- té com a objectiu l'elaboració d'estudis, informes i propostes per a fer efectiu el principi d'igualtat de l'home i la dona en tots els àmbits de la vida política, econòmica, cultural, educativa i social del municipi de Vilafranca. - **Celebració 8 Març:** Sopars de dones solidaris amb projectes de gènere d'ONGs, xerrades, concerts, recital de poesia, etc. (incloses més avall) - **Llibres** *'La postguerra i el Franquisme a l'Alt Penedès'* i *'Veus de dones. La II República i la Guerra Civil* 'realitzats per Belén Moreno Claverías, historiadora. - **Conferències, seminaris i exposicions sobre diversos temes relacionats amb el pensament i obra de les dones**: o Seminaris: Història, pensament i pràctiques de dones, i On han estat les dones? Història del llegat intel·lectual i artístic femení, etc. o Exposicions: Del Vot femení a la paritat. 1931- 2006, homenatge a Clara Campoamor, Les dones i les filosofies, dones republicanes en la guerra civil, dones segle XXI, Seneca Falls, 150 anys de moviment de les dones o Cicle Dones i alpinisme- Centre Excursionista del Penedès o Xerrada-col·loqui: "La participació de la Dona en la vida social i política". o Conferència: Frida Kahlo: les imatges d'una vida o Etc. - **Espai quinzenal a ràdio Vilafranca**, 'En Clau d'Igualtat'. - **Concurs de calendaris anual**: 'Conviure és compartir' sobre la conciliació i corresponsabilitat. - Taller de corresponsabilitat - **Fons documental al Casal de la Dona** - Sortides culturals <u>ESPORTS</u> - **Foment Esports de Dones a les subvencions**

Atur femení i mercat de treball

El fenomen de l'atur a Vilafranca del Penedès segueix la tendència que afecta a tota Catalunya i Espanya. Un nivell d'atur femení més alt que el masculí, concentrat a més en determinats grups d'edat. La borsa de persones aturades és majoritàriament femenina, i les empreses presenten de vegades resistències per ocupar dones, especialment en edat reproductiva. Per altra banda, és difícil la compaginació de la vida laboral i familiar, cosa que afecta fonamentalment a les dones perquè són elles les encarregades de dur a terme el treball familiar- domèstic.

La problemàtica de l'atur femení requereix d'actuacions públiques que integrin els àmbits laboral, familiar i públic.

Punts forts

- Dins els serveis d'inserció i ocupació de Promoció Econòmica i de Societat del Coneixement de l'Ajuntament s'ofereix orientació laboral, hi ha un servei de borsa de treball, diversos programes d'ocupació i formació, etc., els quals poden donar resposta a les necessitats concretes dels diferents col·lectius i que incorporen les necessitats de dones en el seu treball diari.

- El Pla per la Igualtat i l'Àrea de Promoció Econòmica treballen conjuntament fent intercanvi d'informació, participació en projectes concrets, informació de l'àrea als grups de dones, etc.

- L'Àrea de Promoció Econòmica afirma treballar vers tots els objectius generals i específics que consten al Pla per la Igualtat, concretament en la formulació de nous projectes, participant en projectes supramunicipals específicament orientats a aquests objectius i participant en les convocatòries d'accions per al foment de la igualtat d'oportunitats

- Promoció Econòmica duu a terme projectes ocupacionals específics adreçats a recolzar la igualtat d'oportunitats, com els projectes Equal Igualem, Emergim, Iloser, els Plans Ocupacionals i el Projecte Dona ara Tu.

- El projecte Emergim ha estimulat la regularització i la professionalització dels serveis de neteja i d'atenció a la llar.

- El Servei de Societat del Coneixement duu a terme sessions informatives específiques per a dones i afirmen integrar la perspectiva de gènere en totes les accions del servei, de les quals només algunes van dirigides exclusivament a les dones.

- L'Oficina d'Atenció a la Ciutadania (OAC) informa i deriva a dones, majoritàriament immigrants i que cerquen feina, als projectes Igualem i Emergim.

Punts a millorar

- L'atur femení està molt per sobre de l'atur masculí. Concretament, la taxa d'atur registrada el mes de Desembre de 2006 era de 10,89 punts per les dones i 6,58 pels homes.

- L'atur es concentra molt en determinats grups d'edat. La diferència més gran es troba en les persones de 35 a 54 anys, a on les dones aturades representen gairebé el doble que homes.

- Pel que fa a les persones desocupades majors de 45 anys, hi ha una presència important de dones amb poca experiència laboral i un nivell formatiu mig- baix. Molt sovint es tracta d'un col·lectiu amb el qual és difícil aconseguir la inserció per les reticències que hi ha al mercat laboral de contractar a persones més grans de 40 anys.

Segregació ocupacional i precarietat Laboral

La segregació ocupacional, tant vertical com horitzontal, és una realitat a Catalunya. Les ofertes de treball que es generen tenen un caràcter de gènere molt marcat i són professions que tradicionalment han estat ocupades per homes i encara hi ha resistències per a la incorporació de dones. Les professions a les quals accedeixen les dones són aquelles relacionades amb els serveis de cura de les persones i la neteja, vinculades als rols de gènere.

Moltes de les dones desocupades tenen un perfil molt determinat: dones majors de 40 anys i amb un nivell de formació baix. Aquest fet impedeix que aquestes dones puguin accedir a llocs de treball més especialitzats i s'hagin de conformar amb feines menys valorades i en les categories més baixes. Hi ha poques dones en càrrecs directius: per exemple, la compaginació de les tasques domèstiques amb les laborals dificulten l'accés de les dones a càrrecs de responsabilitat.

Sabem que el col·lectiu nouvingut és un col·lectiu amb dificultats a l'hora d'accedir al món laboral, bé per la situació d'irregularitat en la que es troben o per altres motius. Sovint necessiten un acompanyament individualitzat degut a la dificultat de l'idioma o al desconeixement de la manera de funcionar de la societat d'acollida. En els serveis d'atenció a persones migrades reben més demandes d'homes que de dones, però les dones nouvingudes són un col·lectiu de difícil inserció ja que, per exemple, el problema de l'idioma és encara més accentuat, donat que molts cops es troben aïllades en les tasques domèstiques i això dificulta l'aprenentatge.

Punts forts

- El projecte recentment iniciat Igualem pretén desnaturalitzar l'assignació de feines en funció del gènere tot desmuntant els arguments que justifiquen aquesta assignació per tal de promoure un canvi de valors, actituds i voluntats. Com a efecte es pretén inserir dones desocupades en oficis tradicionalment masculins.

- El Pla per la Igualtat participa en el projecte Igualem en tasques de suport a l'estudi de les causes de l'assignació dels treballs en funció del gènere i en tasques dins la MIL (Mesa per la Igualtat Laboral).

- El projecte Igualem va realitzar la tertúlia “Els oficis tenen sexes” amb associacions veïnals.

- A la celebració del 8 de març d’enguany (2007), el Pla per la Igualtat conjuntament amb el projecte Equal Igualem han dut a terme una taula rodona sobre la igualtat home- dona al mercat de treball des de la perspectiva sindical, i s’ha participat en el programa de ràdio ‘En Clau d’Igualtat’ amb el tema Dona i Treball.

- Hi ha cursos de formació ocupacional per a persones aturades, tallers d’ocupació, etc. que poden contribuir a l’eliminació de la segregació ocupacional de les dones.

- El Servei de Societat del Coneixement afavoreix la participació de ponents femenines al fòrum Tribuna Oberta Vilafranca.

- La recent aprovació de la Llei d’Igualtat obre un ventall de possibilitats per afavorir la igualtat d’oportunitats al mercat laboral, aspectes que deuen ser treballats pel Pla per la Igualtat i l’Àrea de Promoció Econòmica.

Punts a millorar

- A Vilafranca del Penedès, la segregació horitzontal es pot observar en tant que hi ha un clar predomini de l’ocupació masculina en els sectors de la indústria, la construcció i l’agricultura, i per la importància de l’ocupació femenina en el sector serveis. Hi ha, així mateix, poques dones en càrrecs de direcció. Per tant, podem afirmar que persisteix la segregació vertical i horitzontal de l’ocupació, pel que és necessari fomentar en l’àmbit ocupacional formacions que evitin aquesta segregació de les dones.

- Els sectors del mercat de treball més feminitzats són aquells que tenen a veure amb el servei, l’atenció i la cura a les persones, vinculats als rols tradicionalment femenins.

- Les professions on hi ha més dones són aquelles que tenen menys oferta i que estan menys valorades i reconegudes socialment, i són les que precisament perceben salaris més baixos.

- Les dones, per motius de socialització i formació, segueixen desenvolupant tasques relacionades amb el treball reproductor.

- Les dones tenen una àmplia presència en el sector serveis. Es tracta d’un sector feminitzat que es caracteritza per tenir horaris partits, treball en caps de setmana, sovint salaris baixos, etc.

- Hi ha una important presència de dones en l’economia submergida i moltes d’aquestes dones són migrades que no tenen altra sortida per sobreviure i que viuen en absoluta precarietat laboral.

- Les dones que han arribat a Catalunya mitjançant la reagrupació familiar tenen permís de residència però no permís de treball. Això sovint provoca i/o intensifica la precarietat laboral i la dependència als seus marits.

- El desconeixement de l'idioma en col·lectius de dones migrades, sobretot de les dones magribines, és un element que dificulta la integració laboral d'aquestes persones.

- Els sectors on trobem una major proporció de dones migrades ocupades és en el servei domèstic i l'hostaleria, sectors que destaquen per la seva precarietat laboral.

- El servei de Societat del Coneixement valora que cal destinar més recursos a les dobles discriminacions en el mercat de treball a les dones immigrants i les dones discapacitades.

- El segon àmbit de treball més important votat per les dones del taller participatiu va ser el de realitzar accions per integrar les dones al món del treball i per millorar la seva situació quan estan ocupades. Cal trencar amb la segregació existent als treballs remunerats, igualar els sous i sensibilitzar a l'empresariat sobre la igualtat d'oportunitats en el món productiu.

Treball reproductiu, vida personal i mercat de treball. Els reptes de la corresponsabilitat i la conciliació

Per treball reproductiu s'entén les activitats familiars i domèstiques que fan possible la reproducció de les persones a nivell biològic i social. Així doncs, la cura i educació de fills i filles i de la gent gran requereixen grans dosi d'inversió de temps i energies. Però aquest tipus d'activitat no sempre ha estat considerada treball, sinó deures socials i morals que a més s'ha considerat com una tasca eminentment femenina.

Aquest nou enfocament conceptual (treball reproductiu) pretén, entre altres coses, fer visible que aquesta activitat és treball, no remunerat, però treball. I aquest treball també contribueix a l'esfera productiva, ja que li proporciona persones treballadores que han estat criades, educades i formades mitjançant el treball de les dones, de les famílies i dels recursos socials (serveis de proximitat, escoles, escoles bressol, etc.).

La conciliació entre la vida laboral i personal s'ha de dissenyar i implementar trencant els estereotips de gènere i implicant als homes com a protagonistes fonamentals, ja que si no és així el seu efecte és pervers: consolida la precarietat de les dones en l'espai productiu, la doble presència i no avança en la corresponsabilitat d'homes i dones en la cura de les persones. No obstant, la dedicació de les dones al treball familiar domèstic ha implicat que altres àmbits de la seva vida quedin desplaçats, com per exemple la seva vida professional i el temps per a sí mateixes.

Des dels estudis de gènere s'han desenvolupat línies d'investigació per fer emergir aquesta desigualtat entre homes i dones remarcant que aquest treball ha d'estar compartit per ambdós sexes. Però també pel conjunt de la societat (serveis de suport als nuclis familiars) i així reduir els obstacles en la incorporació de les dones al món laboral o bé, eliminar del col·lectiu femení l'anomenada *doble presència* que significa desenvolupar dos rols en una mateixa jornada quotidiana (fer de mare cuidadora i principal responsable del treball familiar domèstic i complir com assalariada en la seva feina).

Punts forts

- El Pla per la Igualtat organitza el concurs de calendaris anual 'Conviure és compartir' sobre la conciliació i corresponsabilitat, l'edició dels mateixos i una exposició amb les obres guanyadores i participants.

- Des de l'Ajuntament s'ha participat en el Projecte Equal Tempora, Tots els temps en un Temps que ha treballat en un model de conciliació treball i vida quotidiana que tingui en compte l'articulació del temps i l'espai laboral, domèstic i familiar partint de les necessitats i les demandes que cada territori té de serveis de suport. En concret, s'ha treballat el projecte des de l'àmbit educatiu i sensibilització a escoles.

- Promoció Econòmica en col·laboració amb el Pla per la Igualtat ha vingut desenvolupant projectes ocupacionals específics per a dones excloses del mercat de treball, com els projectes Igualem, Emergim, Iloser i Dona ara Tu.

- Dins el Projecte Equal Igualem s'ha realitzat una xerrada a càrrec de la sociòloga Teresa Torns: "Les dones volen treballar?" sobre els estereotips entorn les dones, el mercat laboral i el treball reproductiu.

- La qüestió de la Corresponsabilitat s'ha treballat força amb el Consell Municipal per la Igualtat, i des dels seus plenaris s'han anat suggerint accions de sensibilització sobre aquest tema.

- S'ha realitzat un taller de sensibilització de corresponsabilitat a càrrec del sociòleg Erik Pescador a on van participar uns 20 homes i dones.

- Hi ha equipaments i serveis municipals que han establert el seus horaris d'obertura i serveis tenint en compte les necessitats de conciliació de les persones, com és el cas del Casal de la Dona o els serveis formatius de l'àrea de Societat de Coneixement.

Punts a millorar

- De la població classificada com a 'no activa' a Vilafranca del Penedès, el 59,3% són dones, que molt segurament duen a terme el treball reproductiu.

- Segons dades de l'Idescat l'any 2001, de les persones de Vilafranca del Penedès que es dediquen exclusivament al treball reproductiu, el 98,4% són dones, i els homes representen només l'1,6%.

- Hi ha molts factors que dificulten la compaginació de la vida laboral i el treball familiar- domèstic i, per tant, impedeixen o dificulten l'accés de les dones al mercat de treball: la manca de corresponsabilitat entre homes i dones a la llar, els torns rotatius a les empreses, la insuficiència dels serveis de proximitat, etc. Són factors que s'han de tenir compte i establir mesures de foment de la corresponsabilitat i de conciliació de les vides familiar i laboral.

- Seria necessari incorporar l'aportació del treball reproductiu en l'anàlisi econòmica de la zona.

- El taller de corresponsabilitat i convivència des de les noves masculinitats programat l'any 2006 es va haver d'ajornar per baixa assistència.

- El Consell Municipal per la Igualtat valora que calen més activitats per relacionar el treball remunerat i l'atenció a la família per tal de millorar la conciliació.

- Les dones participants al taller participatiu van valorar que és necessària la millora dels horaris de les escoles bressol, la realització de cursos per a homes per a realitzar les tasques domèstiques i de bricolatge per a dones i oferir servei de guarderia per a les activitats que es programen al municipi.

- Varies persones tècniques de l'Ajuntament, a través dels qüestionaris d'avaluació, valoren que cal programar més activitats engrescadores per als homes al Casal de la Dona, per tal de poder compartir, els dos sexes, espais de reflexió comuns i especialitzats en el tema.

Cultura i Igualtat d'Oportunitats

La cultura ha de tenir un paper fonamental en el canvi de mentalitat que possibiliti la construcció d'una nova cultura d'igualtat, no condicionada pels estereotips de gènere. Per això, és important visibilitzar el patrimoni cultural de les aportacions que han fet les dones al llarg de la història i establir els mecanismes que possibilitin la participació activa de les dones en els fets i la creació cultural.

Punts forts

- Al voltant de les Diades Internacionals com 8 de març i el 25 de novembre s'organitzen moltes activitats en clau de gènere per part del Pla per la Igualtat en col·laboració amb el Consell Municipal per la Igualtat, entitats de Vilafranca i alguns serveis municipals.

- Al Casal de la Dona s'organitzen nombroses activitats culturals per fomentar la igualtat i la consciència de les dones: tallers, seminaris, exposicions, conferències, concurs de calendaris, sortides...

- Destaca de forma molt positiva l'elaboració i edició dels llibres '*La postguerra i el Franquisme a l'Alt Penedès'* i *'Veus de dones. La II República i la Guerra Civil*' realitzats per Belén Moreno Claverías, historiadora i coordinats pel Pla per la Igualtat, per recuperar la presència femenina en la memòria històrica de Vilafranca del Penedès.

- El Pla per la Igualtat coordina un espai quinzenal a ràdio Vilafranca, 'En Clau d'Igualtat' sobre diferents temàtiques relacionades amb l'equitat des de l'any 2000.

- Des d'altres mitjans de comunicació també s'informa i sensibilitza sobre la igualtat d'oportunitats, com ara als programes i reportatges de la televisió local, als articles i reportatges del butlletí "Ajuntament informa", etc.

- L'Àrea de Cultura col·labora amb el Pla per la Igualtat en l'organització del 8 març, la cessió d'equipaments, la programació de creacions fetes per dones, etc....

- Des de l'Àrea de Cultura es programen algunes activitats culturals de promoció de la igualtat d'oportunitats com exposicions, programació de teatre i accions puntuals a algunes festes.

- A la Biblioteca Torres i Bages s'han realitzat també accions en foment de la Igualtat d'oportunitats: exposicions pel 8 març, club tertúlia sobre autores, s'havia fet un taller d'escriptura de dones...

Punts a millorar

- A les accions organitzades per les Diades Internacionals com 8 de març i el 25 de novembre caldria que col·laboressin més àrees municipals.

- Tot i que existeix un Fons documental al Casal de la Dona, es detecta que cal ampliar, sistematitzar i dinamitzar-ho. Aquest va ser un tema demandat al Taller Participatiu de Dones.

- Seria important que a la Biblioteca Torres i Bages hi hagués una secció bibliogràfica especialitzada en temes d'igualtat d'oportunitats o de pensament de dones i feminisme.

- Al Taller participatiu de Dones i a la sessió amb el Consell Municipal per la Igualtat es va expressar que calen més espais i activitats d'oci i lleure per la gent jove, la gent gran i activitats que engresquin més als homes conjuntament.

El dret a la participació ciutadana de les dones

La participació ciutadana és un element clau de qualsevol societat democràtica i és necessari tenir en compte la participació en l'associacionisme de tots els col·lectius de població, incloent aquells que es situen al marge de l'activitat pública, per potenciar una participació ciutadana en condicions d'igualtat.

Però la conciliació de la vida laboral, familiar i personal és difícil per al col·lectiu, femení sobretot quan les tasques familiars domèstiques, com és habitual, no són compartides. En aquest sentit, la participació de les dones en altres activitats públiques pot ser reduïda especialment en tasques que requereixen no només temps sinó organització per assistir a reunions, realització d'actes...

Punts forts

- El Consell Municipal per la Igualtat representa una plataforma per participar en el disseny d'accions relacionades amb les dones i l'equitat a nivell municipal. Participa en l'elaboració d'estudis, informes i propostes per a fer efectiu el principi d'igualtat entre homes i dones en tots els àmbits de la vida política, econòmica, cultural, educativa i social del municipi de Vilafranca.

- A les diferents fonts d'informació d'aquest informe avaluatiu (taller participatiu de dones, Consell Municipal per la Igualtat, personal tècnic de l'Ajuntament, etc.) es valora de manera molt positiva el Casal de la Dona i les activitats organitzades, com una de les accions desenvolupades al Pla que més incidència ha tingut en la població. Destaca també la funció del Casal en quant a espai relacional per les dones per compartir experiències, opinions...

- Existeixen diverses associacions de dones a Vilafranca, molt actives en l'organització d'activitats i en la sensibilització de la discriminació en clau de gènere: associació de

treballadores familiars de l'Alt Penedès, associació col·lectiu Dona, associació Ginesta, Associació de puntaires Els Boixets de Vilafranca, associació La lliga Reumatològica, etc.

- L'Oficina Tècnica de Joventut inclou el criteri de paritat en totes aquelles accions de participació i de consulta que es realitzen des de Joventut.

- Al Casal de la Dona hi ha un espai per a entitats.

- El Casal de la Dona es traslladarà properament (any 2007) a un equipament nou més ampli. Així mateix, està previst que aquest passi a dir-se 'Casal de les Dones' per tal d'acollir la diversitat i pluralitat de les dones a Vilafranca.

- L'any 2006, l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès s'ha adherit a la Xarxa de Centres Municipals d'Informació i Recursos per a Dones gestionada pel Servei de Polítiques d'Igualtat Dona –Home de la Diputació de Barcelona. Aquesta xarxa local té com a finalitat la creació, el desenvolupament i l'intercanvi d'experiències entre els centres municipals d'informació i recursos per a dones, com un servei bàsic per al desenvolupament de les polítiques de gènere, plans i accions adreçades a assolir la igualtat de drets entre les dones i els homes.

Punts a millorar

- S'ha detectat que cal fomentar l'associacionisme entre persones joves.

- El Consell Municipal per la Igualtat valora que participen al Pla per la Igualtat però que tanmateix la seva participació no repercuteix en el treball de les entitats a qui representen.

El Gènere en la pràctica esportiva

L'activitat esportiva i la pràctica de l'activitat física és encara un espai que presenta notables diferències de participació entre els sexes, malgrat que en els darrers anys s'ha incrementat la incorporació de les nenes i noies a diversos esports reglamentats. Per tant, la igualtat en participació encara és un objectiu per aconseguir. Es perceben diferències en la pràctica de diversos esports i la necessitat de donar suport als esports d'equip de dones.

Punts forts

- Des de l'àrea d'Esports s'exigeix i proposa en el reglament d'instal·lacions i els reglaments de cada campionat la igualtat d'oportunitats de tothom.
- Dins la normativa de l'Ajuntament d'ajuts i subvencions a les entitats de caire esportiu, es fomenten els esports de dones en les activitats desenvolupades.
- S'ha generalitzat la pràctica esportiva a les escoles i en les activitats esportives escolars participen tant nens com nenes.
- Es va realitzar un Cicle de Dones i alpinisme al Centre Excursionista del Penedès.
- Des de l'àrea d'Esports es considera que hi ha un número acceptable de dones que practiquen activitat física.
- Quan existia la Comissió Tècnica del Pla per la Igualtat, l'àrea d'Esports participava activament.

Punts a millorar

- Les dones, en general, practiquen menys esport reglamentat que els homes.
- Moltes dones adultes tenen poques possibilitats d'oci i de lleure i per practicar esports donat que han de compaginar aquestes activitats amb les responsabilitats familiars i/o laborals.
- L'àrea d'Esports detecta poca activitat física entre dones nouvingudes i també un considerable abandonament en edats juvenils. Hi ha encara una manca de participació femenina per diversos motius.
- Al taller participatiu de dones es va valorar que cal una millora de l'oferta pública d'activitats esportives.
- Cal intensificar la col·laboració entre Esports i el Pla per la Igualtat.
- El Patronat Municipal d'Esports afirma ni conèixer ni haver tingut en compte el Pla per la Igualtat en les seves actuacions.

2.2.5. Salut

a. Contextualització

L'enfocament que ha servit de marc de referència en l'anàlisi que fem entorn la salut de la població és el que contempla la salut com una entitat integral on la salut física i mental estan estretament vinculades i a més a més condicionades pel nivell social i el tipus d'activitat laboral. Perquè la salut no és tan sols qüestió de bons hàbits, sinó que l'entorn laboral, ambiental i la qualitat de l'atenció sanitària configuren un entramat complex que incideix i determina la salut de les persones.

Des d'aquesta perspectiva, existeixen diferències en la salut de la població, no només determinades per la classe social, el tipus de treball i l'accés a l'atenció sanitària, sinó també en relació al gènere. Així, per exemple, en els darrers anys la investigació mèdica contempla cada vegada més una sèrie de riscos com els psíquics tant de l'àmbit laboral com del familiar domèstic i la seva incidència en la salut física i mental, sense oblidar les diferències en la manifestació i tractament de diverses malalties en funció del sexe.

En la nostra societat, les dones desenvolupen un paper fonamental en el manteniment de la salut de les persones del seu entorn, però aquesta pràctica de cura no va acompanyada d'un exercici d'autocura. En aquest sentit, és necessari l'abordatge de mesures sanitàries i socials concretes, com és el recolzament a les cuidadores de persones malaltes i dependents.

Els grups i classes més desfavorides tenen el risc de patir un pitjor estat de salut. En aquest cas, les dones com a col·lectiu mes afectat per l'atur, el treball precari i les baixes pensions es perfilen com un col·lectiu vulnerable. En raó d'això, és necessari establir una coordinació entre diversos àmbits com l'educatiu, el sanitari i els serveis socials per així perfilar línies d'actuació encaminades a la prevenció que es complementin amb les actuacions sanitàries en l'àmbit municipal. En aquest sentit, la informació i divulgació de les problemàtiques de salut més recurrents que afecten a dones i homes de forma diferencial i per grups d'edat, pot ser un dispositiu per treballar la dimensió preventiva.

En aquesta línia, l'educació sexual i afectiva ha de ser abordada des d'una amplia perspectiva ja que la sexualitat és un espai vital on conflueixen els nivells biològic, psíquic i social. De la mateixa manera, la salut reproductiva (embaràs, part i post part) és un procés que té una dimensió social en la qual s'ha de treballar i aprofundir.

Però també existeixen altres problemàtiques de salut de marcat caràcter psicosocial com les drogodepèndencies, l'anorèxia, la bulímia, els accidents de trànsit i la violència familiar que cal situar-les en un context sociocultural actual ja que afecten de forma diferenciada a homes i dones.

OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES/ PROJECTES / ACCIONS	DESCRIPCIÓ/ OBJECTIUS
1. Garantir els drets de les persones a la integritat física i psíquica des de la perspectiva de gènere.	**Programa d'ajuda a la llar per a dones que han patit un càncer de mama** **Programa de Promoció de la Salut**	- **Programa d'ajuda a la llar per a dones que han patit un càncer de mama**, portat per l'associació Ginesta, l'Ajuntament i Centre de Salut. <u>SALUT I CONSUM</u> - **Projecte Relacions Interpersonals dins el Programa de Promoció de la Salut-** Promoció d'estils de Vida Saludable adreçat a noies i nois de 14-16 anys que te com a objectiu aconseguir que els/les joves aprenguin a conèixer el significat del gènere i la diferència entre gènere i sexe .

3. Afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius.
 	
5. Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere.
	Programa de Dinamització Sociocultural del Casal de la Dona
	
	Projecte de formació i de promoció social
	
	Pla per la Gent Gran
	
	Espai a ràdio Vilafranca 'En Clau d'Igualtat'.
	
	Conferències, jornades i exposicions sobre diversos temes
		- **Espai per a entitats al Casal de la Dona**
		  - Associació GINESTA- Grup d'autoajuda per a dones amb càncer de pit.
		  - Associació La Lliga Reumatològica- Realitzen l'activitat de manualitats
		- **Projecte de formació i de promoció social**
		  - Curs 'Descobrir el cos a través del moviment'
		  - Seminari 'Autoestima, confiança i seguretat personal'
		  - Curs 'Dietes d'adaptació als canvis hormonals de la dona'
		  - Curs 'L'alimentació de la dona en les diferents etapes i situacions de la vida'
		  - Taller de tècniques d'entrenament de la memòria.
		  - Seminari 'La intel·ligència emocional'

(cont.)		- **Espai quinzenal a ràdio Vilafranca**, **'En Clau d'Igualtat'**- diferents programes dedicats a la salut de les dones. - **Conferències i xerrades**- 'Salut i Qualitat de vida' a càrrec de Carme Valls - **Maleta pedagògica: Dones grans, dones sanes, dones sàvies: fer-nos grans amb una bona qualitat de vida**, material cedit per l'Ajuntament de Barcelona i organitzat conjuntament pel Pla per la Igualtat, la Comissió pel Benestar de la Gent Gran i pel Programa de salut comunitària (Departament de Salut i Medi Ambient).

Les dones i la Salut

Tradicionalment, la salut de dones i homes no s'ha estudiat de forma diferenciada, a excepció de la salut reproductiva, ni s'han tingut en compte els impactes diferencials que poden tenir els tractaments, els medicaments, l'atenció sanitària o altres qüestions en unes i en altres. En moltes ocasions, tampoc s'han tingut en compte els aspectes psicològics i socials a l'hora de donar resposta als problemes de salut de les dones.

L'autonomia personal és el gran repte a assolir per aconseguir una millor salut en les dones. La història de la dona ha estat una llarga cadena de dependències econòmiques, socials, afectives, biològiques i originades per concepció social que es té de la reproducció. La manca d'espais propis i, en moltes ocasions, la poca autoestima, han fet possible que la dona es deixi manipular massa sovint. Aconseguir un coneixement cada cop millor de les seves dependències i dels recursos per sortir-se'n és el gran repte que tenen les dones per poder ser protagonistes de la seva salut.[13]

A més, les dones solen tenir una actitud i una percepció de la salut pròpia i de les persones del voltant diferent que la dels homes, i tradicionalment han ocupat el rol de curadores a la comunitat.

Punts forts

- El Pla per la Igualtat organitza periòdicament activitats relacionades amb la salut de les dones: xerrades, cursos, tallers, programa de ràdio, etc.

- El Servei de Salut i Consum afirma treballar vers tots els objectius generals i específics que consten al Pla per la Igualtat, concretament a través del Programa de Promoció de la Salut, sobre tot des de la voluntat tècnica més aviat que per tenir-ne competències.

- A Vilafranca existeix l'associació 'Ginesta' que treballa per la sensibilització, el tractament i la recuperació de dones que han patit o pateixen el càncer de mama. L'Associació manifesta rebre molt de suport per part del Pla per la Igualtat per dur a termes les seves activitats (Programa d'ajuda a la llar per a dones que han patit un càncer de mama, xerrades, celebrar el dia internacional del Càncer de Mama, etc.).

- El Servei de Salut i Consum desenvolupa el Projecte 'Relacions Interpersonals' dins el Programa de Promoció de la Salut, amb l'objectiu de promoure estils de vida saludables adreçat a noies i nois de 14-16 anys. Es pretén aconseguir que els/les joves aprenguin a conèixer el significat del gènere i la diferència entre gènere i sexe.

[13] 'Apunts sobre… La salut de les dones: de la invisibilitat a una atenció de qualitat', *Reflexions en femení*, núm. 4. Secció Tècnica del Pla d'Igualtat, Maig 2000.

Punts a millorar

- Es dóna poca col·laboració entre el Pla per la Igualtat i l'àmbit sanitari (Drogodependències, Salut Mental, etc.) per introduir la perspectiva de gènere en les acciones que es desenvolupen relacionades amb la salut.

- El Servei de Salut i Consum afirma no treballar més vers la igualtat d'oportunitats en la salut per la manca de recursos que el servei pateix (personal, infrastructura, etc.) i les limitacions de les competències municipals.

- La primera necessitat votada al Taller participatiu de dones realitzat és relativa a l'àmbit de la salut. En concret, es va parlar de la manca de recursos al nivell sanitari a Vilafranca (infrastructures, personal, llargues llistes d'espera...). D'altra banda, al taller es va expressar que falten recursos i ajuts econòmics per quan les dones curadores volen reincorporar-se al mercat laboral . Els serveis de salut mental són també considerats com a deficitaris.

- També al taller participatiu de dones, es va expressar que cal treballar més la prevenció de les drogodependències amb la gent jove i que cal més informació sobre orientació sexual i una educació sexual basada en el feminisme.

- Cal tenir en compte les característiques socioculturals i el desconeixement de la llengua que algunes dones migrades experimenten dins l'atenció sanitària.

- La sobrecàrrega de feina degut a la doble jornada laboral (remunerada i reproductiva) de les dones, la manca de suport i de reconeixement, el pes de les responsabilitats familiars, etc. provoquen problemes de salut en les dones que no són del tot reconeguts en l'àmbit sanitari o, si ho són, moltes vegades es relacionen amb altres causes.

Les necessitats de la gent gran i les dones curadores

A Vilafranca del Penedès, a l'igual que a molts municipis de Catalunya, s'observa una proporció de persones grans important, com a conseqüència del fenomen de l'envelliment de la població. Més dones que homes tenen una vida més llarga però no sempre lliure de discapacitats. Hi ha més dones grans que homes, però també més dones grans que necessiten suport, com es manifesta en els serveis d'atenció domiciliària.

El col·lectiu femení, donades les circumstàncies demogràfiques i socioeconòmiques que l'envolten (més atur femení, entrades i sortides del mercat de treball i menys possibilitats de promoció sociolaboral...), té més risc d'arribar a la vellesa amb situació de precarietat (pensions baixes) o de pobresa, cosa que repercuteix en la seva qualitat de vida que es pot veure deteriorada. En l'àmbit de la salut, l'envelliment de la població significa atendre trastorns que afecten a la gent gran com l'Alzheimer o altres discapacitats que generen necessitats relacionades amb els/les malalts/es i càrregues de treball a la seva família.

L'augment de l'esperança de vida provoca que hi hagi un nombre creixent de gent gran, majoritàriament dones. Això té algunes repercussions importants: major nombre de dones grans vivint soles, sobretot dones vídues, major volum de demandes al SAD (Servei d'Atenció Domiciliària) fetes per persones grans (en concret dones),

desbordament i cansament de les famílies i/o persones curadores de la gent gran amb alt grau de dependència, entre d'altres.

Generalment, el treball reproductor (familiar- domèstic) és assumit per les dones. Això implica que moltes de les activitats que quotidianament fan falta per fer possible la reproducció biològica i social de les persones siguin realitzades per dones. Moltes de les necessitats relacionades amb la cura de la gent gran i/o dependent s'han de resoldre mitjançant l'economia familiar o bé amb la xarxa de serveis públics. Però són generalment les dones les que supleixen l'absència o insuficiència d'aquests mitjans. Així doncs, la criança dels fills i filles, la cura de la gent gran o malalta, són activitats que es duen a terme amb l'esforç i el temps de les dones. Les mancances de l'estat del benestar recauen principalment en les dones.

Algunes de les conseqüències que es poden derivar de l'augment de l'esperança de vida són les següents:

- SOLEDAT DE LA GENT GRAN: cada cop hi ha més persones grans, i sobretot dones, que viuen soles. I de vegades, encara que visquin en família tenen un gran sentiment d'aïllament.

- LLARS UNIPERSONALS: augmenta el nombre de llars d'una persona, especialment les formades per dones vídues.

- GRAU DE DEPENDÈNCIA: encara que ha millorat la qualitat de vida de les persones, arriba un moment en que el grau de dependència de la gent gran augmenta.

- DONES CURADORES: les dones continuen sent les principals responsables de la cura de les persones de la família i, per tant, de les persones grans de la mateixa. Molts cops aquesta activitat de curadora va en detriment fins i tot de la seva pròpia salut.

La nostra societat està travessada per diferents eixos de discriminació: sexe- gènere, classe social, ètnia i també edat. Cal trencar una conceptualització de vellesa en funció del lloc que ocupen les persones en l'espai productiu. L'envelliment comporta un nombre creixent de dones grans que viuen soles, amb més soledat i amb un factor de risc afegit en la feminització de la pobresa.

Punts forts

- La major esperança de vida de les persones, la possibilitat de viure més i millor ens situa front el repte de redefinir la vellesa i la seva conceptualització social. Significa un potencial de persones que poden aportar experiència i saviesa a la comunitat, desenvolupant una tasca social d'intercanvi de béns.

- Hi ha associacions i/o entitats de voluntariat que supleixen les mancances del sistema social i sanitari que ofereixen suport a persones malaltes i les seves famílies.

- L'Ajuntament del Vilafranca del Penedès, sensible a la problemàtica de la gent gran, ha generat polítiques municipals de suport per a prevenir situacions de risc d'exclusió de la gent gran: Pla de la Gent Gran amb diferents programes, Servei d'Atenció a Domicili (SAD), recursos com colònies per a la gent gran, xerrades, etc.

- El Pla per la Gent Gran manifesta que en totes les activitats que programen per la Gent Gran es tenen en compte els objectius del Pla per la Igualtat, enaltint els valors d'igualtat, trencant estereotips masculins/femenins, etc.

Punts a millorar

- L'augment de la soledat de les persones grans comporta un risc d'aïllament i de manca d'atenció per aquestes persones. El SAD cada cop té més demandes, la qual cosa indica que els serveis s'han de seguir desenvolupant per donar suport a les persones afectades però també a les curadores, per contribuir així a la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.

- Les dones continuen assumint el rol de curadores i això crea molta dependència i situacions de cansament en les dones. No existeix al municipi un grup de persones curadores per tal d'oferir recolzament i suport. Hem de plantejar-nos qui té cura de la curadora i treballar vers una major igualtat en el repartiment d'aquestes tasques entre dones i homes.

- La proporció d'anys viscuts en bona salut i lliures d'incapacitat és menor per les dones que pels homes.

- A nivell sanitari no hi ha cap programa específic per a les persones curadores de gent gran i/o malalta.

- El Pla per la Gent Gran valora que en l'àmbit de la gent gran costa establir plantejaments més igualitaris perquè la població té molt incorporats aspectes culturals diferenciadors. Manifesten que cal programar activitats engrescadores per als homes, per tal que els dos sexes puguin compartir espais diferents de reflexió comuns i especialitzats en el tema.

2.2.6. Territori

a. Contextualització

Els temes relacionats amb l'organització territorial es consideren habitualment àmbits que no tenen vinculació ni relació amb les polítiques de gènere i d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes, i Vilafranca del Penedès no és una excepció. Per això, en aquests àmbits no hi ha informació que ens permeti veure les desigualtats econòmiques, socials i altres aspectes que afecten de manera diferent a homes i dones.

L'organització territorial generalment ha prioritzat el món productiu com a motor de desenvolupament, mentre que les necessitats i activitats de l'àmbit familiar- domèstic han quedat en un segon lloc, supeditades a les necessitats i activitats econòmiques i comercials. Però l'espai urbà no és un escenari neutre indiferent al sexe, com no ho és per l'ètnia, la classe social, les condicions psico- físiques i/o l'edat. Les dones, pels rols i activitats que desenvolupen habitualment, fan un ús de l'espai urbà més intens i diferenciat del masculí: majors desplaçaments dins el municipi, major ús dels diferents recursos i serveis de la ciutat, mobilitat amb càrregues com els cotxets dels infants o els carrets de la compra. A més, tenen més problemes per a una mobilitat més lliure per qüestions de seguretat.

D'altra banda, la problemàtica de l'accés a l'habitatge no afecta per igual a tots els col·lectius de població. La possibilitat d'accedir a un habitatge depèn de factors sòcio-econòmics i hi ha determinades persones que es troben en clara situació de dificultat: persones que viuen soles, llars monomarentals, persones aturades, el jovent o les persones nouvingudes. En la majoria d'aquests col·lectius hi ha moltes més dones que homes i, per tant, les dones es troben en una situació més desfavorable a l'hora d'accedir a un habitatge.

Les dones, per l'assignació de gènere que les ha situades socialment a l'àmbit domèstic, han desenvolupat en aquest tota una sèrie d'estratègies per optimitzar i gestionar els recursos de l'entorn en què es troben. En aquest sentit, caldria recuperar i aprofitar els sabers femenins en tant que signifiquen maneres de fer que contribueixen a la millora i conservació del medi ambient més proper, i així, per extensió, a la sostenibilitat del sistema. L'àmbit municipal és un espai clau en el que centrar estratègies mediambientals per modificar els comportaments i les actituds envers la natura en el seu sentit més ampli.

En aquest sentit es fa necessari que les polítiques territorials locals (urbanístiques i de via pública, d'habitatge, de mobilitat i transport, mediambientals...) contemplin les necessitats de la vida quotidiana de les persones, tenint en compte els diferents usos que es fan del municipi. Aquest capítol recull propostes per afavorir una organització territorial que possibiliti el desenvolupament sostenible des de la perspectiva de gènere, ja que la incorporació de la perspectiva de gènere al territori passa per incorporar a les polítiques municipals aspectes adreçats a millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans i ciutadanes.

OBJECTIUS ESPECÍFICS PLA PER LA IGUALTAT	PROGRAMES / PROJECTES / ACCIONS	DESCRIPCIÓ / OBJECTIUS
5. Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere.	**Projecte Les Dones i La Ciutat** **Fòrum Dona i Ciutat de Vilafranca**	- **Projecte europeu 'Les Dones i La Ciutat'** – coordinat per la Fundació Mª Aurèlia Capmany, tenia l'objectiu d'analitzar la ciutat des del punt de vista de les necessitats i els criteris de les dones que l'habiten. Les accions desenvolupades van ser de caire formatiu/ sensibilització. - **Fòrum 'Dona i Ciutat de Vilafranca'-** òrgan paritari constituït arrel del Projecte Les Dones i La Ciutat per tal de revisar temes com la mobilitat, el transport públic, la reorganització dels espais, etc., des d'una perspectiva de gènere a través de la reflexió, la participació en sessions consultives sobre temes urbanístics, etc. El Fòrum ha fet les següents participacions: - Revisió d'un estudi del microbús urbà que es va fer amb anterioritat, revisant la periodicitat, l'accessibilitat i la circulació - Explicació del nou pla general d'ordenació territorial de Vilafranca - Jornades "Idees per a la Vilafranca que viurem" per integrar a la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana. - Sessions participatives pel cobriment de la via del tren. - Participació en taula experiències sobre urbanisme i gènere

La relació entre el gènere, l'organització territorial i l'espai urbà

Els àmbits relacionats amb l'organització territorial es consideren habitualment temes que no tenen cap vinculació ni relació amb les polítiques de gènere i d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes. Degut a aquesta consideració, en aquests àmbits no hi ha informació que ens permeti veure les desigualtats econòmiques, socials i altres aspectes que afecten de manera diferent a homes i dones.

L'organització territorial generalment ha prioritzat el món productiu com a motor de desenvolupament, mentre que les necessitats i activitats de l'àmbit familiar-domèstic han quedat en un segon lloc, moltes vegades supeditades a les necessitats i activitats econòmiques i comercials. Aquesta estructuració té repercussions en l'àmbit familiar-domèstic i, indirectament, en les persones que tradicionalment s'han fet càrrec de les tasques reproductives, que són les dones.

Les dones, pels rols i activitats que desenvolupen habitualment, fan un ús de l'espai urbà més intens i diferenciat del masculí: majors desplaçaments dins el municipi, major ús dels diferents recursos i serveis de la ciutat, mobilitat amb càrregues com els cotxets dels infants o els carrets de la compra, així com problemes per a una mobilitat més lliure per qüestions de seguretat.

Punts forts

- L'any 2000 l'Ajuntament de Vilafranca va participar en el projecte europeu 'Les Dones i La Ciutat' que analitzava la ciutat des del punt de vista de les necessitats i els criteris de les dones que l'habiten.

- Arrel del projecte 'Les Dones i La Ciutat' es va constituir el Fòrum 'Dona i Ciutat de Vilafranca', un òrgan paritari per tal de revisar temes com la mobilitat, el transport públic, la reorganització dels espais, etc., des d'una perspectiva de gènere a través de la reflexió i la participació en sessions sobre temes urbanístics.

- Al taller participatiu de dones realitzat es van abordar molts temes relacionats amb l'espai urbà de Vilafranca. Es tracta, per tant, d'un àmbit que les dones valoren amb importància a les seves vides i en el que consideren rellevant d'incorporar-hi la perspectiva de gènere.

Punts a millorar

- És molt freqüent que en els àmbits municipals relacionats amb el territori falti consciència de la relació entre el gènere i el territori i, per tant, de la necessitat d'incorporar la perspectiva de gènere en l'àmbit de l'organització territorial. Falta informació que evidenciï les dificultats que afecten amb més intensitat a les dones i manca sensibilització per part dels i les professionals que els permeti veure la necessitat d'incorporar criteris de gènere en les línies d'actuació i accions territorials.

- Caldria que s'establís col·laboració entre les àrees municipals territorials i el Pla per la Igualtat.

- S'ha donat una participació molt baixa de les àrees municipals relacionades amb el territori en aquest procés d'avaluació, llevat del servei de Medi Ambient.

- El servei de Medi Ambient afirma que la gestió dels residus que es generen als habitatges continua sent una responsabilitat moltes vegades poc compartida i que recau, principalment, sobre les dones.

La mobilitat: eix central en la vida de les dones

L'organització territorial s'ha desenvolupat habitualment en funció de les necessitats del treball productiu i ha deixat de banda les activitats reproductives. Els aspectes relacionats amb la mobilitat i les comunicacions també han estat marcats moltes vegades per aquesta tendència.

La manca o la presència de bones comunicacions condiciona la mobilitat de les persones, homes i dones, en la seva vida quotidiana. Les dones, a conseqüència de les tasques reproductives que desenvolupen, acostumen a fer un nombre més elevat de desplaçaments. A més, el vehicle privat acostuma a ser més utilitzat per homes que per dones. Per tant, la insuficiència de transports públics interurbans que hi ha al Vilafranca del Penedès afecta més i de manera diferent a les dones.

Les barreres arquitectòniques obstaculitzen o impedeixen la mobilitat de les persones en l'espai urbà, especialment la de les dones discapacitades, i també la de les dones grans, de les dones que porten un cotxet de nadons, carret de la compra, les dones cuidadores, etc. en definitiva, la d'aquelles persones que més es mouen per la ciutat i que més ús fan dels serveis públics.

Punts forts

- El Fòrum 'Dona i Ciutat de Vilafranca' va revisar un estudi del microbús urbà que s'havia fet amb anterioritat. En concret es va abordar la seva periodicitat, l'accessibilitat i la circulació del mateix.

Punts a millorar

- A Vilafranca es dóna un elevat ús del vehicle privat i un ús molt baix del transport públic, sobre tot per motiu de treball productiu.

- El Consell Municipal per la Igualtat valora que cal millorar el transport públic a Vilafranca.

- Al taller participatiu de dones es va abordar el tema de la mobilitat, i va ser el punt prioritzat en quart lloc. En concret, es varen fer les següents valoracions:
    - Horari reduït, poca freqüència i preu elevat del transport públic dins i fora del municipi
    - Barreres arquitectòniques als carrers del poble, dificultat per moure's amb cotxets de nens i nenes, cadires de rodes, crosses, carro de la compra, etc.
    - Estació RENFE deficitària, horaris reduïts, per desplaçaments als pobles del voltant, Autobusos lents
    - Hi ha barreres arquitectòniques que dificulten la mobilitat de les persones dependents i que van en cadira de rodes. El transport públic es deficitari (per exemple, a l'hospital).

L'accés i l'adequació de l'habitatge

La problemàtica de l'accés a l'habitatge no afecta per igual a tots els col·lectius de població. La possibilitat d'accedir a una vivenda depèn de factors socioeconòmics i hi ha determinades persones que es troben en clara situació de dificultat: persones que viuen soles, llars monomarentals, persones aturades, el jovent o les persones migrades. Gairebé en tots aquests col·lectius hi ha moltes més dones que homes. Per tant, les dones es troben en una situació més desfavorable en aquest sentit.

Per altra banda, les dones assumeixen la responsabilitat de l'àmbit privat i la configuració dels habitatges té repercussions en la seva vida diària.

Punts forts

- A Vilafranca s'han realitzat promocions d'habitatge social reservant pisos per a dones maltractades, llars monomarentals, persones joves i gent gran, i hi ha més en construcció.

- Existeixen recursos municipals per l'habitatge com la borsa jove d'habitatge, la Xarxa de Mediació per al lloguer social, l'Oficina Local d'habitatge o la Comissió per l'Habitatge.

Punts a millorar

- Seria interessant que el Pla per la Igualtat participi en la Comissió per l'Habitatge.

- S'ha donat una fort increment dels preus de l'habitatge a Catalunya, fet que perjudica fonamentalment a mares i dones soles, persones joves, migrades, persones amb poc recursos, etc.

- Al taller participatiu de dones l'habitatge va ser el punt prioritzat en tercer lloc. Principalment es va parlar de preus abusius i no adequats als sous, inaccessibles sobre tot pel jovent. Es va valorar també que cal augmentar les promocions d'habitatge social integrant criteris d'adjudicació per a dones amb problemàtiques socioeconòmiques.

3. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

AVALUACIÓ DE LA GESTIÓ	PUNTS FORTS	PUNTS A MILLORAR
Disseny i seguiment	▪ Tradició de treball per la igualtat a l'Ajuntament de Vilafranca del Penedès. ▪ 10 anys d'existència del Pla per a la Igualtat amb la programació de multitud d'activitats i accions per promoure valors d'equitat i lluitar contra les discriminacions en raó de gènere. ▪ El fet de comptar amb un Pla per la Igualtat suposa un compromís polític i tècnic. ▪ Encàrrec d'una avaluació externa del Pla.	▪ Caldria realitzar una diagnosi de la realitat municipal des de la perspectiva de gènere per fonamentar la planificació. ▪ Necessitat de fomentar la concreció i operativització del document marc del Pla per la Igualtat: cal explicitar el vincle entre objectius generals, específics i accions, els recursos humans necessaris i els organismes implicats a cada àmbit. ▪ Caldria establir indicadors i temporització de la implementació del Pla. ▪ Es detecta la necessitat d'actualitzar el document marc del Pla per la Igualtat ja que no s'ha fet cap modificació del mateix en 10 anys.
Estructura organitzativa	▪ El Pla per la Igualtat depèn directament d'Alcaldia i políticament d'una regidoria pròpia. ▪ El Consell Municipal per la Igualtat valora de forma molt positiva la tasca de la regidora actual. ▪ La tasca de la Comissió Tècnica del Pla per la Igualtat ha estat molt important mentre va estar activa. ▪ Col·laboració entre algunes àrees i el Pla per la Igualtat.	▪ Estancament de la Comissió Tècnica del Pla per la Igualtat. ▪ Actualment no es dóna un veritable treball transversal en la gestió del Pla per la Igualtat. Cal que l'encàrrec polític estigui més clar en aquest sentit. ▪ Cal una estructura organitzativa transversal estable i pràctica per tal de coordinar el Pla per la Igualtat, on totes les àrees de l'Ajuntament hi estiguin representades.
Participació ciutadana	▪ Existeix un Consell Municipal per la Igualtat amb una alta participació d'entitats i associacions. ▪ Existeixen diverses associacions de dones a Vilafranca. ▪ Al Casal de la Dona hi ha un espai per a entitats.	▪ El Consell Municipal per la Igualtat valora que participen al Pla per la Igualtat però que tanmateix la seva participació no repercuteix en els treball de les entitats a qui representen.
Comunicació i difusió	▪ El Pla per la Igualtat elabora material de difusió propi. ▪ El Pla per la Igualtat realitza el programa de ràdio 'En clau d'igualtat' i col·labora a Vilafranca TV. ▪ Es treballa per tal de vetllar i incidir amb el llenguatge no sexista a nivell municipal. ▪ S'està treballant en un web municipal destinat a la igualtat d'oportunitats i al Pla per la Igualtat.	▪ El Consell Municipal per la Igualtat valora que cal més difusió de les activitats del Pla per la Igualtat. ▪ Cal més sensibilització del personal municipal sobre llenguatge no sexista.
Recursos	▪ Es fan servir recursos públics disponibles de recolzament en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats. ▪ Trasllat del Casal de la Dona a un equipament nou. ▪ Nova figura de l'agent per la igualtat.	▪ A nivell de pressupost, les altres àrees municipals haurien de preveure dins dels seus pressupostos una part destinada a realitzar accions per la Igualtat ▪ Es valora que els recursos humans, materials i equipaments del Pla per la Igualtat i el Casal de la Dona són insuficients i que cal ampliar-los. ▪ Cal considerar la sostenibilitat de la figura de l'agent per la igualtat.
Formació i sensibilització	▪ S'ha realitzat formació en gènere al personal tècnic. ▪ Participació en jornades i seminaris dedicats a la igualtat d'oportunitats.	▪ Cal més formació i sensibilització en matèria de gènere i igualtat d'oportunitats al personal tècnic i polític.

AVALUACIÓ DELS ÀMBITS D'ACTUACIÓ	PUNTS FORTS	PUNTS A MILLORAR
VIOLÈNCIA CONTRA LES DONES	▪ Existència de la Comissió tècnica contra els maltractaments, que ha permès establir canals de comunicació entre professionals diversos. ▪ Hi ha serveis i recursos específics d'atenció i acolliment a les dones víctimes de violència familiar i de gènere al municipi. ▪ Es duen a terme accions de sensibilització envers la violència de gènere. ▪ Destaca positivament la implicació de l'Oficina Tècnica de Joventut i les col·laboracions sobre la violència vers les dones als mitjans de comunicació locals.	▪ Alt nombre de casos sabuts de violència de gènere a Vilafranca i és molt possible que els casos reals siguin més nombrosos. ▪ Es valora que la Comissió tècnica contra els maltractaments milloraria si els estaments judicials d'àmbit comarcal hi participessin. ▪ Cal una millor coordinació entre els agents que intervenen en casos de violència de gènere. ▪ Cal potenciar la formació en temes de violència de gènere. ▪ Poca implicació de les àrees de l'Ajuntament (a excepció de l'Oficina Tècnica de Joventut) en els actes al voltant de 25-N. ▪ És necessari reforçar i ampliar les accions de prevenció de la violència en la parella jove als instituts.
POBLACIÓ	▪ Existència del Servei d'Assessorament Jurídic i del Servei Psicològic per a Dones. ▪ Existeixen diferents recursos per la població migrada a Vilafranca. ▪ El Pla per la Convivència afirma tenir en compte a les dones migrades en els processos de participació i en altres programes i accions. ▪ El Programa de Cooperació i Solidaritat treballa des de la perspectiva de gènere desenvolupant nombroses activitats i projectes internacionals en clau de gènere.	▪ Cal més suport a les famílies monoparentals. El 81,5% de les mateixes estan a càrrec de dones. ▪ Cal reforçar o crear serveis de proximitat com ludoteques, espais relacionals i escoles bressol suficients i assequibles per a tothom. ▪ Les persones migrades es troben en una situació de desigualtat i de precarietat en relació a la resta de la població. ▪ El Pla per la Convivència valora que hi ha un gran repte per visibilitzar i establir contacte relacions amb dones magribines.
FORMACIÓ	▪ Es valora de manera molt positiva el Casal de la Dona i les activitats formatives organitzades. ▪ Hi ha recursos municipals per mares i pares i la infància: Pla d'Infància, Pla Vilajove, que utilitzen criteris d'igualtat d'oportunitats. ▪ Hi ha quatre llars d'infants municipals. El Pla per la Igualtat valora que es dóna resposta a tota la demanda existent. ▪ El Pla per la Igualtat i l'Oficina Tècnica de Joventut fan tallers de sensibilització i han creat un audiovisual sobre la igualtat Dona-Homeals IES. ▪ S'ha treballat el Projecte Equal Igualem des de l'àmbit educatiu i sensibilització a escoles i en el projecte Tots els temps en un Temps vers un model de conciliació treball i vida quotidiana. ▪ Existeix una Escola de Persones Adultes al municipi i diversos recursos formatius per al col·lectiu adult. ▪ Es realitzen Tallers de Mares en els CEIPs per afavorir l'autonomia personal de les dones. ▪ Punt d'accés públic a Internet i cursos en TIC al Casal de la Dona i a l'àrea Societat del Coneixement.	▪ Es detecta la necessitat de reforçar i ampliar les accions de prevenció de la violència a persones joves als instituts. ▪ Caldria adreçar activitats de sensibilització i formatives al professorat ja que a les escoles no es treballa sempre la coeducació transversalment. ▪ Cal sensibilitzar i formar el personal de l'àrea d'Educació en qüestions relacionades amb la igualtat d'oportunitats i establir col·laboració entre l'àrea d'Educació i el Pla per la Igualtat. ▪ El nombre de dones que no saben escriure ni llegir o que tenen els estudis primaris inacabats supera de forma important el d'homes en la mateixa situació. ▪ Tot i que es troba majoria de dones en la categoria formativa de titulacions universitàries, al mercat laboral les dones no ocupen els llocs de major responsabilitat. ▪ Al Consell Municipal d'Educació no es treballen habitualment temes relacionats amb la coeducació i la igualtat d'oportunitats.

AVALUACIÓ DELS ÀMBITS D'ACTUACIÓ	PUNTS FORTS	PUNTS A MILLORAR
TREBALLS I USOS TEMPS	▪ Promoció Econòmica duu a terme projectes ocupacionals específics i accions per recolzar la igualtat d'oportunitats: projectes Equal Igualem, Emergim, Iloser, els Plans Ocupacionals, Projecte Dona ara Tu, xerrades, etc. ▪ L'Àrea de Promoció Econòmica afirma treballar vers tots els objectius del Pla per la Igualtat i es dóna treball conjunt. ▪ El Servei de Societat del Coneixement duu a terme sessions informatives específiques per a dones i afirmen integrar la perspectiva de gènere en les seves accions. ▪ La Llei d'Igualtat obre un ventall de possibilitats per afavorir la igualtat d'oportunitats al mercat laboral, aspectes que deuen ser treballats pel Pla per la Igualtat i l'Àrea de Promoció Econòmica. ▪ El Pla per la Igualtat organitza el concurs de calendaris anual 'Conviure és compartir' sobre la conciliació i corresponsabilitat. ▪ S'ha participat en el Projecte Equal Tempora sobre un model de conciliació treball i vida quotidiana. ▪ La corresponsabilitat s'ha treballat amb el Consell Municipal per la Igualtat i s'ha realitzat un taller de sensibilització de corresponsabilitat entre homes i dones. ▪ Hi ha serveis municipals que han establert el seus horaris d'obertura tenint en compte les necessitats de conciliació. ▪ El 8 de març i el 25 de novembre s'organitzen moltes activitats en clau de gènere per part del Pla per la Igualtat. ▪ Al Casal de la Dona s'organitzen moltes activitats culturals per fomentar la igualtat i la consciència de les dones. ▪ Destaca de forma molt positiva l'elaboració i edició dels llibres '*La postguerra i el Franquisme a l'Alt Penedès'* i *'Veus de dones. La II República i la Guerra Civil*'. ▪ L'Àrea de Cultura programa activitats culturals de promoció de la igualtat d'oportunitats. ▪ L'Oficina Tècnica de Joventut inclou el criteri de paritat en les accions de participació i de consulta. ▪ L'Ajuntament de Vilafranca del Penedès s'ha adherit a la Xarxa de Centres Municipals d'Informació i Recursos per a Dones. ▪ Des de l'àrea d'Esports s'exigeix en el reglament d'instal·lacions i els reglaments dels campionats la igualtat d'oportunitats. ▪ Dins la normativa de l'Ajuntament d'ajuts i subvencions a les entitats de caire esportiu, es fomenten els esports de dones. ▪ Des de l'àrea d'Esports es considera que hi ha un número acceptable de dones que practiquen activitat física.	▪ L'atur femení està molt per sobre de l'atur masculí i es concentra en les dones de 35 a 54 anys. ▪ Persisteix la segregació horitzontal i vertical al municipi: predomini de l'ocupació masculina en els sectors de la indústria, la construcció i l'agricultura, i la importància de l'ocupació femenina en el sector serveis. Hi ha poques dones en càrrecs de direcció. ▪ Les professions on hi ha més dones són les que tenen menys oferta, estan menys valorades socialment i tenen condicions laborals pitjors (temporalitat, salari, horaris, etc.). ▪ Hi ha una important presència de dones en l'economia submergida, i són sobre tot dones migrades que pateixen la precarietat laboral. ▪ El Servei de Societat del Coneixement valora que cal destinar més recursos a les dobles discriminacions en el mercat de treball, a les dones immigrants i les dones discapacitades. ▪ De les persones de Vilafranca del Penedès que es dediquen exclusivament al treball reproductiu, el 98,4% són dones. ▪ Hi ha molts factors que dificulten la compaginació de la vida laboral i el treball familiar- domèstic i, per tant, impedeixen o dificulten l'accés de les dones al mercat de treball. ▪ El Consell Municipal per la Igualtat valora que calen més activitats per relacionar el treball remunerat i l'atenció a la família. ▪ A les accions organitzades el 8 de març i el 25 de novembre caldria que col·laboressin més àrees municipals. ▪ Es detecta que cal ampliar, sistematitzar i dinamitzar el Fons documental al Casal de la Dona. ▪ Seria important que a la Biblioteca Torres i Bages hi hagués una secció bibliogràfica especialitzada en igualtat d'oportunitats. ▪ S'ha detectat que cal fomentar l'associacionisme entre joves. ▪ Les dones, en general, practiquen menys esport reglamentat que els homes. Moltes dones adultes tenen poques possibilitats d'oci i de lleure i per practicar esports. ▪ L'àrea d'Esports detecta poca activitat física entre dones nouvingudes i abandonament en edats juvenils. ▪ Cal intensificar la col·laboració entre Esports i el Pla per la Igualtat.

AVALUACIÓ DELS ÀMBITS D'ACTUACIÓ	PUNTS FORTS	PUNTS A MILLORAR
SALUT	▪ El Pla per la Igualtat organitza activitats relacionades amb la salut de les dones. ▪ El Servei de Salut i Consum i el Pla per la Gent Gran afirmen treballar vers tots els objectius generals i específics del Pla per la Igualtat. ▪ A Vilafranca existeix l'associació 'Ginesta' que treballa la problemàtica del càncer de mama. ▪ El Servei de Salut i Consum desenvolupa el Projecte 'Relacions Interpersonals' per promoure estils de vida saludables adreçat a noies i nois de 14-16 anys.	▪ Cal reforçar la col·laboració entre el Pla per la Igualtat i l'àmbit sanitari (Drogodependències, Salut Mental, etc.) per introduir la perspectiva de gènere en les acciones de salut. ▪ La sobrecàrrega de feina degut a la doble jornada laboral (remunerada i reproductiva) de les dones, la manca de suport i de reconeixement, el pes de les responsabilitats familiars, etc. provoquen problemes de salut en les dones que no són del tot reconeguts en l'àmbit sanitari. ▪ L'augment de la soledat de les persones grans comporta un risc d'aïllament i de manca d'atenció per aquestes persones. ▪ Les dones continuen assumint el rol de curadores i això crea molta dependència i situacions de cansament en les dones. La proporció d'anys viscuts en bona salut i lliures d'incapacitat és menor per les dones que pels homes. ▪ A nivell sanitari no hi ha cap programa específic per a les persones curadores de gent gran i/o malalta.
TERRITORI	▪ L'Ajuntament de Vilafranca ha participat en el projecte europeu 'Les Dones i La Ciutat' que va analitzar la ciutat des del punt de vista de les necessitats i els criteris de les dones. ▪ Arrel d'aquest projecte es va constituir el Fòrum 'Dona i Ciutat de Vilafranca', un òrgan paritari per tal de revisar temes urbanístics des d'una perspectiva de gènere, com un estudi del microbús urbà que s'havia fet amb anterioritat. ▪ Al taller participatiu de dones realitzat es van abordar molts temes relacionats amb l'espai urbà de Vilafranca. ▪ Existeixen recursos municipals per l'habitatge i s'han realitzat promocions d'habitatge social reservant pisos per a dones maltractades, llars monomarentals, persones joves i gent gran, i hi ha més en construcció.	▪ És molt freqüent que en els àmbits municipals relacionats amb el territori falti consciència de la relació entre el gènere i el territori. ▪ Caldria establir col·laboració entre les àrees municipals territorials i el Pla per la Igualtat. ▪ S'ha donat una participació molt baixa de les àrees municipals relacionades amb el territori en aquest procés d'avaluació, llevat del servei de Medi Ambient. ▪ El servei de Medi Ambient afirma que la gestió dels residus que es generen als habitatges continua sent una responsabilitat que recau, principalment, sobre les dones. ▪ A Vilafranca es dóna un elevat ús del vehicle privat i un ús molt baix del transport públic, sobre tot per motiu de treball productiu. ▪ El Consell Municipal per la Igualtat valora que cal millorar el transport públic a Vilafranca. ▪ Caldria que el Pla per la Igualtat participés en la Comissió per l'Habitatge. ▪ S'ha donat una fort increment dels preus de l'habitatge a Catalunya, fet que perjudica fonamentalment a mares i dones soles, persones joves, migrades, persones amb poc recursos, etc.

Recomanacions

Tenint presents els elements positius i tot el treball endegat per part del Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès en els darrers anys, així com els aspectes a millorar que s'han destacat al llarg de l'avaluació, a continuació es presenten algunes recomanacions per contemplar en posteriors planificacions.

Recomanacions sobre la gestió del Pla per la Igualtat

Un Pla per la Igualtat, en tant que document marc de les polítiques municipals de gènere, ha de concretar els diferents programes, projectes i accions que se'n deriven dels diferents objectius. Cal establir un mecanisme pel qual és pugui identificar de quins objectius del Pla se'n deriven els diferents serveis, programes i accions (el QUÈ es farà) i la seva metodologia (el COM es durà a terme), així com la temporalització (QUAN es desenvolupa l'acció), ja que d'altra manera desprès resulta difícil valorar el compliment o no d'uns o altres objectius.

Recomanacions:

→ Definir unes línies d'actuació de les que es vagin derivant successivament objectius generals i específics més concrets i assumibles i les respectives accions.

→ Especificar per a cada objectiu quines són les àrees o departaments que els han de dur a terme.

→ Garantir la transversalitat del Pla per la Igualtat creant els mecanismes necessaris. Cal establir un model de treball que prioritzi el treball transversal, la coordinació entre les diferents àrees i que afavoreixi el coneixement global de la realitat municipal. La creació d'una Comissió Interdepartamental per a l'elaboració i la implementació del Pla és una possibilitat i es podria articular amb reunions per àrees on participessin representants de totes les àrees municipals.

→ Elaborar indicadors (quantitatius i qualitatius) que permetin avaluar el grau de compliment del Pla i el seu impacte en el municipi.

→ Adjudicar els recursos (humans i pressupostaris) necessaris pel desenvolupament del Pla per la Igualtat per realitzar l'impuls, la coordinació i el lideratge de la implementació del Pla, com a la resta d'àrees i serveis municipals per dur a terme les accions relacionades amb les polítiques de gènere i igualtat d'oportunitats. Considerar la sostenibilitat de la figura de l'agent local d'igualtat mitjançant la continuïtat del lloc de treball i de les seves tasques.

→ Continuar implicant la ciutadania, entitats i Consell Municipal per la Igualtat en el disseny i la implementació del Pla per la Igualtat.

→ Facilitar el coneixement i assimilació de la perspectiva de gènere per a poder-la aplicar al treball diari. Sensibilitzar, assessorar i formar al cos tècnic i polític per a facilitar l'aplicació de les polítiques d'igualtat.

→ Sensibilitzar i formar al personal municipal sobre com fer un ús no sexista del llenguatge i de les imatges no estereotipades ni discriminatòries de dones i homes, en l'administració pública i en els mitjans de comunicació locals.

A la taula següent es presenta de manera esquemàtica una proposta per dur a terme una revisió del Pla per la Igualtat. A la primera part (QUÈ) es recullen els passos a tenir presents per a dur a terme polítiques d'igualtat i a la segona es contemplen diferents possibilitats de com dur a terme cada part del procés (COM). Cadascun d'aquests punts és una proposta metodològica diferent, tot i que les diferents opcions puguin ser combinables. Els passos que s'assenyalen no segueixen necessàriament un ordre seqüencial, ja que l'avaluació és un element que es troba present al llarg de tot el procés de planificació. La fase d'anàlisi, per exemple, no és més que una avaluació de la realitat municipal (de mancances, necessitats i possibilitats) que ens ha de permetre rectificar la planificació en cas que la realitat variï des del moment de la planificació inicial fins al moment de la implementació.

PROPOSTA DE METODOLOGIA PER A LES POLÍTIQUES D'IGUALTAT

1. **Conèixer la realitat**
2. **Planificar**
3. **Implementar**
4. **Avaluar**

1. CONÈIXER LA REALITAT

QUÈ: Fer una anàlisi de la realitat municipal, fent una lectura amb perspectiva de gènere, per veure en què es concreten les desigualtats entre homes i dones i així poder realitzar una planificació ajustada a la realitat. Valorar les mancances i necessitats en relació a les desigualtats entre dones i homes i possibilitats del municipi per dur a terme polítiques d'igualtat.

COM ES POT FER (MARC IDEAL):

- Analitzar amb perspectiva de gènere, aquelles àrees on es vulguin implementar accions.
- Analitzar totes les àrees municipals amb mirada de gènere, per tenir una visió integral i així poder elaborar un pla transversal.

2. PLANIFICAR

QUÈ: establir una planificació tenint present la realitat municipal: les necessitats detectades a l'anàlisi i les possibilitats del municipi (recursos humans, infraestructurals, econòmics...)

COM ES POT FER (MARC IDEAL):

Elaborar un pla integral que es treballi coordinadament entre totes les àrees. El Pla suposaria la revisió de la planificació de cada àrea per tal d'incorporar la mirada de gènere al que ja es fa, planificar accions amb perspectiva de gènere i accions positives per equilibrar les desigualtats.

3. IMPLEMENTAR

QUÈ: Implementar les accions planificades

COM ES POT FER (MARC IDEAL):

Comissió Tècnica amb representants de totes les àrees per coordinar les accions a implementar. La Comissió seria l'espai on es posaria en comú la planificació de totes les àrees, per incorporar la mirada de gènere.

4. AVALUAR

QUÈ: Avaluar continuadament la implementació del Pla per la Igualtat

COM:

1. **Avaluació de les necessitats:** mancances i possibilitats (en la fase d'anàlisi). Entrevistes o qüestionaris al cos tècnic, al cos polític i entitats/ciutadania, recerca dades estadístiques, recerca d'estudis ja elaborats al municipi.
2. **Avaluació de l'anàlisi :** valorar si la recollida d'informació i la lectura feta respon o no al que volíem conèixer. Contrastar l'anàlisi amb les fonts d'informació orals, recerca de diferents fonts d'informació per valorar i contrastar un mateix aspecte.
3. **Avaluació de la Planificació:** comprovar que els objectius responen realment a allò que volem aconseguir. Qüestionaris d'avaluació per a la ciutadania, cos tècnic, entitats, procés participatiu de discussió, etc.
4. **Avaluació dels resultats**: desprès d'haver dut a terme la implementació de les accions cal conèixer si s'han complert els objectius que es pretenien i en quina mesura.

Recomanacions sobre els àmbits d'actuació del Pla per la Igualtat

En aquest punt es proposen una sèrie de recomanacions a nivell general donat que entenem que és necessari endegar un procés de diagnosi i planificació per detectar necessitats i dissenyar actuacions en els diferents àmbits d'actuació del Pla per la Igualtat que responguin a la realitat municipal. Proposarem per tant només alguns punts que guarden estreta relació amb allò detectat en aquesta avaluació.

Violència contra les dones

→ Mantenir i reforçar les accions de sensibilització vers la violència de gènere implicant al màxim possible a agents municipals, entitats, comerços i serveis de la ciutat en les activitats realitzades.

→ Es valora que la Comissió tècnica contra els maltractaments milloraria si els estaments judicials d'àmbit comarcal hi participessin.

→ Establir els mecanismes de coordinació necessaris per garantir el funcionament adequat de les actuacions relacionades amb la violència de gènere. Per exemple, a través d'una comissió de seguiment que periòdicament avaluï el funcionament del protocol i elaborant indicadors de seguiment i avaluació.

→ Desenvolupar accions de formació permanent per als agents implicats en la Comissió tècnica contra els maltractaments per tal de dotar-los de les eines adients d'intervenció.

→ Incrementar les activitats de prevenció de la violència adreçades a l'alumnat als espais educatius del municipi, reforçant els tallers de sensibilització sobre la igualtat Dona- Home que es duen a terme als IES.

Població

→ Valorar la viabilitat de prioritzar l'accés de les llars monoparentals (formades sobretot per mares amb criatures) amb problemes econòmics o poca xarxa social i d'altres dones en risc o situació d'exclusió social a les diferents prestacions i recursos socials municipals.

→ Desenvolupar accions que facilitin la igualtat d'oportunitats i condicions a les dones nouvingudes, com potenciar els recursos grupals que facilitin la seva acollida al municipi.

Formació

→ Sensibilitzar i formar el personal de la comunitat educativa en matèria de coeducació i igualtat d'oportunitats perquè puguin introduir la perspectiva de gènere segons sigui l'àmbit i el nivell educatiu on desenvolupen la seva activitat.

→ Aprofundir en la col·laboració entre l'àrea d'Educació i el Pla per la Igualtat.

→ Incloure periòdicament en la programació d'activitats educatives de l'Ajuntament activitats o projectes de coeducació que fomentin la igualtat d'oportunitats per fer/oferir als centres educatius del municipi (escoles bressol, als centres d'educació infantil i primària, de secundària, escola de persones adultes i a d'altres espais no formals).

→ Incloure en les sessions del Consell Municipal d'Educació aspectes i orientacions específiques per fomentar el desenvolupament de pràctiques coeducatives a les escoles.

→ Tenir present en la programació municipal esportiva, de lleure i lúdica per a infants, adolescents i joves la coeducació com a criteri i valor transversal.

→ Promoure una educació basada en la diversitat i les diferències ètniques, culturals, sexuals, generacionals, socials i de manca de cohesió social amb la finalitat de fomentar la igualtat basada en la diversitat i prevenir el risc d'exclusió social.

Treballs i altres usos del temps

→ Continuar desenvolupant activament accions per eliminar la segregació ocupacional existent i promoure les dones en el mercat de treball.

→ Sensibilitzar a les empreses del municipi per a què estableixin mesures que afavoreixin la conciliació als seus treballadors i treballadores, proposant possibles mesures que poden implementar.

→ Aprofundir en el coneixement dels usos del temps a Vilafranca del Penedès i endegar actuacions per sensibilitzar sobre una nova distribució dels temps més equitativa entre dones i homes.

→ Desenvolupar un fons de material relacionat amb el gènere i la igualtat d'oportunitats al municipi: ampliar, sistematitzar i dinamitzar el fons documental al Casal de la Dona, i crear una secció bibliogràfica especialitzada en temes d'igualtat d'oportunitats o de pensament de dones i feminisme a la Biblioteca municipal.

→ Fomentar una major participació de les dones de totes les edats a les associacions i a la vida sociocomunitària del municipi.

→ Realitzar accions de sensibilització adreçades a les entitats esportives i a la ciutadania per trencar les desigualtats de gènere a l'esport.

→ Intensificar el treball conjunt entre el Pla per la Igualtat i el Patronat Municipal d'Esports.

Salut

→ Establir treball conjunt entre el Pla per la Igualtat i l'àmbit sanitari (Drogodependències, Salut Mental, etc.) per introduir la perspectiva de gènere en les accions que es desenvolupen relacionades amb la salut.

→ Desenvolupar activitats de prevenció i promoció de la salut incloent la perspectiva de gènere i tenint en compte les diferents etapes del cicle vital.

Territori

→ Establir un espai d'acció conjunta entre les àrees municipals territorials i el Pla per la Igualtat per incorporar la perspectiva de gènere en les actuacions territorials.

→ Promoure la formació del personal municipal sobre com incorporar la perspectiva de gènere en el planejament i disseny del municipi.

→ Incorporar en les activitats i materials d'informació i sensibilització entorn temes medi ambientals adreçats a les llars, aspectes dirigits a promoure la corresponsabilitat de dones i homes en el treball domèstic.

→ Promoure el desenvolupament d'una política de transports sostenible que s'adapti a les necessitats personals, familiars i laborals de dones i homes.

ANNEXES

Annexe 1. Qüestionari realitzat pel taller participatiu de dones

VALORACIÓ DEL PLA PER LA IGUALTAT

Si us plau contesta al següent qüestionari per donar el teu punt de vista i coneixement sobre el Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès, pots preguntar a les dinamitzadores del taller tot el que necessitis!

EDAT _____

PROFESSIÓ _____

ESTUDIS _____

NACIONALITAT _____

1- Coneixes el Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès?

SI ☐

NO ☐

2- Saps qui l'està portant a terme? (àrees/regidories de l'Ajuntament, associacions, Consell de les Dones...)

_____

_____

_____

3- Creus que les dones han participat en l'elaboració i implementació del Pla?

SI ☐

NO ☐

Per què?

_____

_____

_____

4- Saps quins són els objectius del Pla?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

5- A continuació escriu les accions i/o actuacions que tu coneguis que s'han dut a terme dins el Pla

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

6- De les accions desenvolupades al pla que tu coneixes, quines creus que han estat més positives o que han tingut més incidència en la població? Per què?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

7- Quins aspectes creus que deuen millorar-se del Pla? Per què?

1. _____
_____
2. _____
_____
3. _____
_____
4. _____
_____
5. _____
_____

8- Altres comentaris/ suggeriments

_____
_____
_____
_____
_____

MOLTES GRÀCIES PER LA TEVA COL·LABORACIÓ!!

QÜESTIONARI D'AVALUACIÓ

Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès (2003 -2007)

DADES REFERENTS A LA PERSONA QUE AVALÚA:

DONA ☐ **HOME** ☐

ÀREA:

Serveis Interns	
Comunicació i Participació Ciutadana	
Benestar social	
Acció Territorial	
Desenvolupament Econòmic i Promoció	
Via Pública	
Altres (especificar)	

DEPARTAMENT O PROGRAMA: ☐

1. **Coneixes el Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès?**

   SI ☐ **NO** ☐

2. **Vas participar en l'elaboració del Pla per la Igualtat de Vilafranca del Penedès?**

   SI ☐ **NO** ☐

3. **S'ha tingut en compte aquest Pla a l'hora de planificar / desenvolupar les accions al teu departament / programa?**

   SI ☐ **NO** ☐

4. **En les accions que es desenvolupen a la teva àrea / programa es tenen en compte els següents objectius?**

   Posa una creu en l'opció que correspongui per cada objectiu:

OBJECTIUS GENERALS	SI	NO	No ho sé
1. Afavorir la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes			
2. Identificar en la persona els seus valors masculins i femenins.			
3. Evidenciar la complementarietat d'aquests valors.			
4. Reconèixer la millora en la qualitat de vida que aquests processos aporten a les persones d'ambdós sexes.			
5. Ajudar a la comprensió dels canvis en els rols que marquen els processos socials.			

OBJECTIUS ESPECÍFICS	SI	NO	No ho sé
1. Garantir els drets de les persones a la integritat física i psíquica des de la perspectiva de gènere.			
2. Afavorir i potenciar les relacions interculturals.			
3. Afavorir l'autonomia personal de les dones a través de processos formatius.			
4. Formació específica per a dones en noves tecnologies.			
5. Potenciar la participació en temes d'interès col·lectiu, des de la perspectiva de gènere.			

4.1. En relació als quadres anteriors, indica COM s'han tingut en compte aquests objectius (respostes SI)

(*per exemple: punt 3- "hem desenvolupat accions formatives en noves tecnologies i s'ha fet èmfasi en la participació de dones migrades"*)

4.2. Indica els motius pels que alguns dels objectius no s'han tingut en compte en la planificació del teu departament/programa (respostes NO)

5. Indica les accions o projectes que es desenvolupen des del vostre departament/programa que proporcionen la Igualtat d'Oportunitats i/o incorporen la perspectiva de gènere, així com aquelles accions/programes que estiguin vinculats al Pla per la Igualtat[1]. Especifica l'objectiu marcat a cada acció i el grau d'assoliment del mateix.

ACCIÓ	OBJECTIUS	GRAU ASSOLIMENT OBJECTIUS (1=poc; 5= molt)
		1☐2☐3☐4☐5☐
		1☐2☐3☐4☐5☐
		1☐2☐3☐4☐5☐
		1☐2☐3☐4☐5☐
		1☐2☐3☐4☐5☐
		1☐2☐3☐4☐5☐
		1☐2☐3☐4☐5☐

[1] Podeu adjuntar material i dades en cas de desenvolupar accions en aquest apartat.

6. **De les accions desenvolupades al Pla que tu coneixes, quines creus que han estat més positives o que han tingut més incidència en la població? Per què?**

7. **Quines necessitats des de la perspectiva de gènere detectes en el teu àmbit de treball que actualment no estiguin cobertes? Què més cal fer des de la teva àrea/departament/programa per seguir treballant en l'assoliment de la Igualtat d'Oportunitats i la incorporació de la mirada de gènere?**

8. **Quins aspectes/elements del Pla creus que haurien de millorar (*recursos, continguts, funcionament...*)? Per què?**

9. **Indica quins són els elements que facilitarien la millora del que ja s'ha fet envers la Igualtat i la incorporació de la mirada de gènere a l'Ajuntament (*Per exemple: formació, assessorament, planificació, coordinació amb altres àrees, recursos...*)**